

# EL MÒBIL A L'ESO?

Per a què poden ser útils  
els dispositius mòbils  
a l'àrea de llengua catalana  
de secundària.



Glòria Gamisans Padrós  
Treball Fi de Grau  
Juny 2016

Directora: Carme Bové Romeu  
Consultor: Narcís Figueras Capdevila  
**Universitat Oberta de Catalunya**



**Reconeixement – NoComercial – CompartirIgual  
(by-nc-nsa)**

No es permet un ús comercial de l'obra original ni de les possibles obres derivades, la distribució de les quals s'ha de fer amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

Quan bufen vents de canvi,  
alguns aixequen murs  
i altres construeixen molins.

*Proverbi xinès*

**EL MÒBIL A L'ESO?**

Per a què poden ser útils els dispositius mòbils a l'àrea de llengua catalana de secundària.

**ÍNDEX**

|   |                    |
|---|--------------------|
| <b>AGRAÏMENTS</b> .....   | <a href="#">6</a>  |
| <b>ABSTRACT</b> .....   | <a href="#">7</a>  |
| <b>1. INTRODUCCIÓ</b> .....   | <a href="#">8</a>  |
| <b>2. L'ÚS DEL MÒBIL A L'EDUCACIÓ</b> .....   | <a href="#">8</a>  |
| 2.1. ÈPOCA DE CANVIS: BOOM TECNOLÒGIC I INCORPORACIÓ DE LES TECNOLOGIES DIGITALS A LA SOCIETAT .....                                    | <a href="#">11</a> |
| 2.2. INCORPORACIÓ DE LES TECNOLOGIES DIGITALS AL SISTEMA EDUCATIU .....   | <a href="#">12</a> |
| 2.3. LES LLEIS D'EDUCACIÓ I L'ÚS DE LES NOVES TECNOLOGIES .....   | <a href="#">13</a> |
| 2.3.1. LA LLEI ORGÀNICA D'EDUCACIÓ .....  | <a href="#">14</a> |
| 2.3.2. CURRÍCULUM EDUCACIÓ SECUNDARIA OBLIGATÒRIA .....   | <a href="#">15</a> |
| 2.3.3. LA LLEI D'EDUCACIÓ DE CATALUNYA .....  | <a href="#">16</a> |
| 2.3.4. L'AGENDA DIGITAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA .....  | <a href="#">16</a> |
| 2.3.5. DOCUMENT COMPETÈNCIES BÀSIQUES DE L'ÀMBIT DIGITAL .....  | <a href="#">16</a> |
| 2.3.6. LA LLEI 14/2010, 27 MAIG: DRETS I LES OPORTUNITATS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA .   | <a href="#">16</a> |
| 2.3.7. LLEI 12/2009 DEL 10 DE JULIOL SOBRE PRINCIPIS RECTORS DEL SISTEMA EDUCATIU .....   | <a href="#">17</a> |
| 2.3.8. DECRET 143/2007.....   | <a href="#">17</a> |
| 2.3.9. DECRET 102/2010: D'AUTONOMIA DELS CENTRES EDUCATIUS .....  | <a href="#">17</a> |
| 2.3.10. POLICY GUIDELINES FOR MOBILE LEARNING .....   | <a href="#">17</a> |
| 2.4. AVANTATGES DE L'ÚS DEL MÒBIL .....   | <a href="#">18</a> |
| 2.5. INCONVENIENTS O ASPECTES A TENIR PRESENTS EN L'ÚS DEL MÒBIL .....  | <a href="#">21</a> |
| <b>3. PER A QUÈ PODEN SER ÚTILS ELS DISPOSITIUS MÒBILS A SECUNDÀRIA I, EN CONCRET, L'ÀREA DE LLENGUA DE SECUNDÀRIA</b> .....            | <a href="#">23</a> |
| 3.1. EXPERIÈNCIES A LA XARXA D'ÚS DEL MÒBIL A SECUNDÀRIA .....  | <a href="#">23</a> |
| 3.2. EXPERIÈNCIES A LA XARXA D'ÚS DEL MÒBIL A L'ÀREA DE LLENGUA CATALANA DE SECUNDÀRIA .....  | <a href="#">23</a> |
| 3.3. EL MÒBIL A L'ÀREA DE LLENGUA CATALANA DE SECUNDÀRIA. EXPERIÈNCIES A LES MEVES AULES .....  | <a href="#">25</a> |
| 3.3.1. PER TREBALLAR I FER EFECTIVA LA COMPRESIÓ LECTORA .....  | <a href="#">25</a> |
| 3.3.1.1. INTRODUCCIÓ .....  | <a href="#">25</a> |
| 3.3.1.2. ANÀLISI DELS RESULTATS .....   | <a href="#">27</a> |
| 3.3.1.3. OBSERVACIONS AL VOLTANT DEL TREBALL REALITZAT .....  | <a href="#">27</a> |
| 3.3.1.4. LES OBSERVACIONS DELS ALUMNES AL VOLTANT DE LA DINÀMICA SEGUIDA .....  | <a href="#">27</a> |
| 3.3.1.5. CONCLUSIONS SOBRE LA UNITAT DIDÀCTICA "COMPRESIÓ LECTORA AMB EL SUPORT DEL DICCIONARI EN PAPER I DEL DICCIONARI EN LÍNIA ..... | <a href="#">28</a> |

|   |                    |
|---|--------------------|
| 3.3.2. PER ENTENDRE I TREBALLAR LA TIPOLOGIA TEXTUAL .....  | <a href="#">30</a> |
| 3.3.2.1. INTRODUCCIÓ .....  | <a href="#">30</a> |
| 3.3.2.2. ANÀLISI DELS RESULTATS .....   | <a href="#">31</a> |
| 3.3.2.3. OBSERVACIONS AL VOLTANT DEL TREBALL REALITZAT .....  | <a href="#">32</a> |
| 3.3.2.4. LES OBSERVACIONS DELS ALUMNES AL VOLTANT DE LA DINÀMICA SEGUIDA .....                            | <a href="#">34</a> |
| 3.3.2.5. CONCLUSIONS SOBRE LA UNITAT DIDÀCTICA “EL TEXT INSTRUCTIU I EL TEXT PREDICTIU” .....             | <a href="#">35</a> |
| 3.3.2.6. ALTRES .....   | <a href="#">37</a> |
| 3.3.3. ALTRES SUGGERIMENTS: .....   | <a href="#">37</a> |
| 3.3.3.1. PER TREBALLAR EL CAMP SEMÀNTIC .....   | <a href="#">37</a> |
| 3.3.3.2. PER ENTENDRE MILLOR CONCEPTES DE GRAMÀTICA .....   | <a href="#">38</a> |
| 3.3.3.3. PER FIXAR L’ORTOGRAFIA .....   | <a href="#">38</a> |
| 3.3.3.4. PER ESTIMULAR EL GUST PER LA LECTURA .....   | <a href="#">39</a> |
| 3.3.3.5. PER TREBALLAR L’EXPRESSIÓ ESCRITA I FOMENTAR LA CREATIVITAT .....                                | <a href="#">40</a> |
| <b>4. CONCLUSIONS FINALS .....</b>  | <a href="#">41</a> |
| <b>5. BIBLIOGRAFIA .....</b>  | <a href="#">45</a> |
| <b>ANNEX .....</b>  | <a href="#">49</a> |
| ANNEX 1: LLEIS D’EDUCACIÓ I ÚS DE LES NOVES TECNOLOGIES .....   | <a href="#">49</a> |
| ANNEX 2: RECULL D’EXPERIÈNCIES A LA XARXA D’ÚS DEL MÒBIL A SECUNDÀRIA .....                               | <a href="#">54</a> |
| ANNEX 3: RECULL D’EXPERIÈNCIES A LA XARXA D’ÚS DEL MÒBIL A L’ÀREA DE LLENGUA CATALANA DE SECUNDÀRIA ..... | <a href="#">55</a> |
| ANNEX 4: UNITAT DIDÀCTICA DE “COMPRESIÓ LECTORA” .....  | <a href="#">60</a> |
| ANNEX 5: TEXT <i>CATXUMBO</i> - SALVADOR COMELLES .....   | <a href="#">67</a> |
| ANNEX 6: QÜESTIONARI DE COMPRESIÓ DEL TEXT <i>CATXUMBO</i> .....  | <a href="#">68</a> |
| ANNEX 7: TEXT <i>VUIT MESOS A NICARAGUA</i> - SÒNIA ESTRADÉ NIUBÓ .....                                   | <a href="#">69</a> |
| ANNEX 8: QÜESTIONARI DE COMPRESIÓ DEL TEXT <i>VUIT MESOS A NICARAGUA</i> .....                            | <a href="#">70</a> |
| ANNEX 9: RÚBRICA PER A LA REALITZACIÓ DEL TREBALL REALITZAT .....   | <a href="#">71</a> |
| ANNEX 10: QÜESTIONARI ON ANOTAR LES PRÒPIES REFLEXIONS .....  | <a href="#">72</a> |
| ANNEX 11: ANÀLISI DELS RESULTATS DE “COMPRESIÓ LECTORA” .....   | <a href="#">73</a> |
| ANNEX 12: UNITAT DIDÀCTICA “ TIPOLOGIA TEXTUAL – TEXT INSTRUCTIU / TEXT PREDICTIU ...                     | <a href="#">76</a> |
| ANNEX 13: GRAELLA RESUM TEXT INSTRUCTIU I TEXT PREDICTIU .....  | <a href="#">81</a> |
| ANNEX 14: QÜESTIONARI SOBRE TIPOLOGIA TEXTUAL: TEXT INSTRUCTIU I TEXT PREDICTIU ...                       | <a href="#">83</a> |
| ANNEX 15: GRAELLA PER A L’ACTIVITAT DE SÍNTESI .....  | <a href="#">84</a> |
| ANNEX 16: ANÀLISI DELS RESULTATS DE “TIPOLOGIA TEXTUAL” .....   | <a href="#">85</a> |

## AGRAÏMENTS:

Aquest Treball Fi de Grau suposa la finalització d'una etapa; a través d'ell vull donar les gràcies, no solament a aquells que m'han acompanyat en la seva confecció, sinó a tots aquells que han fet possible aquesta arribada a la meta que suposa la finalització del Grau.

Primer de tot, vull donar les gràcies al meu tutor Cecili Garriga. Ell m'ha donat suport tots aquests anys. Ara m'adono que sovint només m'he adreçat a ell quan les coses no anaven del tot bé i m'he oblidat masses cops de parlar-li de les alegries i descobertes que anava fent tenint-lo a ell com a referent. Gràcies, Cecili, per ser-hi sempre. Els teus missatges a final de curs felicitant-me, els teus aclariments davant dels dubtes que em sorgien, les teves ràpides respostes quan necessitava ajuda o senzillament ànims, em porten a pensar que he estat molt de sort.

Vull donar les gràcies a la immensa majoria de professors que he tingut, per programar bé les assignatures, per portar-me a descobrir coneixements desconeguts o per ordenar els previs, per complir amb moltíssimes de les expectatives que tenia, per demanar-me més del que jo pensava que calia i estirar-me cap a nivells superiors de coneixement, per...

Vull, també, donar les gràcies a la UOC com a entitat. A través d'ella he après que les distàncies no importen, que els professors i companys són al costat, que es pot aprendre molt sense necessitat de fer exàmens, que els ordinadors possibiliten noves maneres d'arribar al coneixement...

Vull agrair als dos tutors de TFG, al Josep i al Narcís, la seva prompta resposta davant dels dubtes i el seu guiatge òptim per finalitzar el treball dins els terminis establerts.

Però, per sobre de tot, vull agrair a la Carme Bové, la directora d'aquest treball, el seu suport des del primer dia, els seus magnífics consells, la seva paciència davant les meves múltiples demandes, els interrogants que m'anava obrint en els moments clau de la recerca... Carme, no et deu haver estat gens fàcil. Endinsar en el món dels mòbils a una gairebé "il·letrada digital" té mèrit. Té mèrit haver-me acompanyat a fer descobertes de valor significatiu que estan capgirant la meua manera de treballar com a professora a l'aula... Carme, gràcies per tot el que has abastat i per ser tan a prop sempre que ho he necessitat.

Vull agrair als meus alumnes el seu treball aquest darrer curs. Els agraeixo que hagin sabut respectar pacientment els meus ritmes d'aprenentatge: ells ja fa temps que saben que el mòbil és una eina útil!

Finalment, vull agrair a la meua família i als meus amics els seus ànims en tot moment. Trobaré a faltar el seu interès per les meves PACs, les seves preguntes pel meu grau de participació en els estressants debats, la seva alegria davant les meves notes i la seva il·lusió pacient davant les explicacions de les meves descobertes i nous coneixements.

Però sobretot, vull donar les gràcies al Josep M per haver aconseguit que a casa tot funcionés malgrat que jo estès abduïda per l'ordinador. Josep M, gràcies per ser tan pacient, sobretot els caps de setmana de sol, gràcies per resoldre amb mi els mil problemes informàtics i per, malgrat ser "home de ciències", tenir el valor de llegir algun dels meus treballs amb el que semblava veritable interès.

## **ABSTRACT**

En molt pocs anys les noves tecnologies han irromput en el nostre fer diari esdevenint part integral del nostre treball i vida. Aquestes tecnologies digitals han passat, també, a formar part del paisatge de l'escola. L'evolució d'aquestes eines informàtiques està tenint un creixement exponencial.

El Departament d'Ensenyament i el context social empenyen el professorat a la utilització d'aquestes eines; és per aquesta raó que legisla i proporciona recursos als centres per tal d'aprofitar tot el potencial naixent i, si s'escau, canviar els sistemes d'ensenyament aprenentatge.

Les aules d'informàtica, les pissarres digitals interactives (PDI), els canons de projecció... possibiliten aquesta entrada de les noves tecnologies a les aules i obren l'escola a un nou món de possibilitats. Aquests recursos, però, són limitats. Els alumnes de secundària, per contra, tenen a les mans uns dispositius molt potents que els permeten accedir a la informació i també crear-ne: el mòbil. Malgrat tot, en molts centres, està prohibit l'ús d'aquests dispositius.

La por als "coneixements dels nadius digitals" és tan gran que, en ocasions, aquells que ho desconeixen "gairebé tot" de les noves tecnologies prohibeixen l'ús del mòbil a l'aula.

Podria ser el mòbil un recurs útil per adquirir les competències, per exemple, de l'actual currículum de llengua catalana a secundària? Aprofitar els coneixements tecnològics dels alumnes i juxtaposar-los als coneixements i a l'acompanyament dels professors de les fites que es volen aconseguir (objectius per a un curs concret) poden donar resultats positius?

Aquest treball que presentem vol aportar alguna resposta a aquestes darreres preguntes i desenvolupar els aspectes sumàriament descrits en aquest abstract sobre les noves tecnologies de l'aprenentatge i el coneixement (TAC) i en concret dels mòbils.

**Paraules clau:** Dispositiu mòbil, aprenentatge significatiu, aprenentatge escolar i extraescolar, accés a la informació, creació continguts, TIC, TAC, aprendre llengua, eines i recursos.

## 1. INTRODUCCIÓ

D'uns anys ençà, gairebé tots els ciutadans del planeta han estat espectadors i actors d'una revolució que ha permès transformar, facilitar i ampliar les possibilitats fins aleshores existents pel què fa al món del treball, del coneixement i de l'oci.

Aquesta revolució fa referència a l'aparició d'Internet i, sobretot, a l'aparició del web 2.0, que ha transformat i, en ocasions, capgirat moltes de les maneres de procedir tradicionals.

L'escola no ha estat aliena a aquests canvis i els ordinadors han entrat dins l'espai escolar possibilitant una obertura a nous coneixements existents a la xarxa, noves maneres de treballar i aprendre, nous models de comunicació amb ciutadans de tot el món, noves maneres de donar publicitat a la informació produïda, noves maneres de seguir l'actualitat... En definitiva, tenir un ordinador a prop amplia de manera exponencial les possibilitats de les que disposava l'escola a mig segle passat.

El 1983 va néixer el primer telèfon mòbil, però no va ser fins al 2001 que Japó va crear els mòbils 3G amb càmera de fotos i connexió a Internet. Això va revolucionar els seus usos i el mòbil va arribar a pràcticament tota la població.

Aquells telèfons han continuat evolucionant i s'han convertit en petits ordinadors portàtils que cada dia ofereixen més prestacions. A banda de les accions que podem realitzar amb els telèfons mòbils, han aparegut infinitat d'aplicacions o *apps* que permeten realitzar diverses activitats a la vida diària i, per tant, també a l'escola, fins ara impensables (concurar sobre continguts apresos amb els companys d'aula, visitar un museu, consultar el temps...)

Els mòbils intel·ligents, a més a més, ens permeten tenir connexió a Internet de forma permanent, bé amb la mateixa connexió de l'aparell o mercès a la proliferació d'accessos Wi-Fi oberts i gratuïts de manera que l'accés, tant a les prestacions que ofereix l'aparell com a les *apps* a les que podem accedir, no tenen límits ni geogràfics ni horaris.

Hem encapçalat aquest Treball Fi de Grau amb el títol "*El mòbil a l'ESO?*" al que hem afegit el subtítol "*Per a què poden ser útils els dispositius mòbils a l'àrea de llengua catalana de secundària*". Títol i subtítol resumeixen el procés seguit fins arribar a l'apartat final de conclusions.

Comencem el present estudi amb un sintagma interrogatiu que caldria llegir (les simples lletres impreses ho impedeixen) amb un punt d'escepticisme. Els vents de canvi que tot d'una s'han aixecat (fa poc més de quinze anys que s'ha iniciat la popularització de l'ús del mòbil i molt menys temps que els alumnes en disposen gairebé al 100%) ens poden portar a intentar aixecar murs de contenció o, si més no, de protecció. No ha estat aquesta la nostra idea. Amb aquest treball optem per investigar si val la pena aprofitar aquests vents, per quines raons cal no malbaratar-los, com altres companys de camí han aprofitat l'energia que proporcionen i, finalment, volem marcar una experimentació a través de la qual esbrinar i alhora demostrar que no podem romandre impassibles davant de noves opcions que poden arribar a facilitar la tasca docent.

El treball que presentem centra, doncs, el seu estudi en els dispositius mòbils (telèfons mòbils, tauletes, mòbils intel·ligents) i el seu ús als centres escolars.

Aquest estudi parteix de dues observacions:

1. Molts adolescents són propietaris i usen amb regularitat el mòbil en multitud d'activitats del seu fer diari.
2. Dins d'alguns centres educatius es produeix la controvèrsia entre permetre'n o no l'ús a les aules.

Amb l'estudi que ens proposem fer, volem investigar quin és el valor afegit que suposa l'ús del mòbil dins l'aula; alhora ens agradaria descobrir quins d'aquests usos es poden estendre



a fora de l'aula prolongant, d'aquesta manera, els aprenentatges més enllà de les fronteres físiques de l'escola i dels temps propis marcats pels horaris i períodes escolars.

El present estudi ens ha de permetre poder argumentar, si s'escau, que el mòbil pot esdevenir un perfecte complement de multitud de tasques educatives com ho va ser en el seu dia l'ordinador, aspecte aquest últim molt poc discutible ja avui dia.

Per tal d'abastar l'objectiu suara descrit, hem marcat 3 blocs de treball:

1. Estudi teòric del que diuen els experts en noves tecnologies i sobretot en tecnologies mòbils. Dins d'aquest apartat hem inclòs, també, els fonaments legislatius pels que es regeix l'ensenyament actual. La nostra intenció és mostrar a la comunitat educativa que les prestacions que ofereix el mòbil no ens poden deixar indiferents i que la llei ens empeny a esmerçar esforços per descobrir com superar els handicaps que comporta l'ús de tota nova tecnologia, d'igual manera que vam haver de superar les problemàtiques que ens sorgien en els inicis de l'ús dels ordinadors a l'aula.
2. Recull d'experiències actuals d'ús del mòbil a secundària i a l'àrea de llengua catalana de secundària, experiències que hem trobat suggeridores i que creiem poden obrir horitzons als docents que amb esperit obert i ganes d'avançar les consultin.
3. Investigació al voltant de l'ús del mòbil per treballar i fer efectiva la comprensió lectora i per entendre i treballar la tipologia textual.

Amb la investigació realitzada pretenem descobrir la veracitat, des de la praxi diària a l'aula, de les afirmacions que sobre la utilitat del mòbil en el treball a l'escola fan els teòrics (bloc 1) i complementar el treball d'altres companys docents sobre la seva experiència en l'ús del mòbil a l'aula (bloc 2).

L'observació diària a l'aula de llengua a secundària ens porta a constatar les dificultats de molts alumnes pel que fa al reconeixement del significat de molts mots dels textos que llegeixen; la cerca al diccionari en paper (si és que en tenen cap a la vora) se'ls fa molt carregosa, fet que ocasiona un abandonament de la recerca del significat de molts mots clau. És per aquesta raó que hem concentrat el nostre estudi en com els diccionaris en línia, consultables des del mòbil, poden ajudar l'estudiant a ser més destre en la comprensió del significat global d'un text.

Els exercicis d'expressió escrita són un altre aspecte del treball a la classe de llengua que a molts alumnes se'ls fan molt feixucs. L'estudi que presentem busca, també, investigar com el mòbil pot estimular el treball de l'expressió escrita, així com, també, fixar les característiques pròpies de diferents tipologies textuais ajudant, d'aquesta manera, els alumnes, a esdevenir competents en els treballs de composició oral i escrita.

Ambdós aspectes els hem investigat des de l'àrea de llengua catalana i hem pres com a mostra 3 grups de 2n d'ESO de 36 alumnes cadascun.

Un cop delimitades les preguntes de recerca sobre l'ús del mòbil, descobrim que és necessari dissenyar una proposta didàctica que concreti l'acció que volem portar a terme a l'aula. Donat que la investigació pretén aprofundir sobre dos aspectes diferenciats (comprensió lectora i expressió escrita) elaborem dues unitats didàctiques diferenciades.

Hem desglossat la [1a UD \(Comprensió lectora\)](#) en 4 sessions: la primera busca fer aflorar i consolidar els coneixements previs al voltant dels conceptes que els alumnes han adquirit en els cursos anteriors al voltant del tema dels diccionaris; la segona i la tercera sessió pretenen que els alumnes treballin la comprensió lectora d'un text a través del diccionari en paper (en la sessió 2) i el diccionari en línia través del mòbil (en la 3); la quarta sessió, té per objectiu fer reflexionar l'alumne sobre els continguts apresos al voltant de les seves destreses en l'ús dels diccionaris i al voltant dels avantatges de l'ús de diccionaris en diferents suports.

Hem considerat adient desenvolupar la [2a UD \(Expressió escrita\)](#) en dues sessions a l'aula i un treball voluntari de tasques a casa. En la primera sessió, hem demanat als alumnes que facin una recerca al voltant de les característiques dels textos instructius i dels predictius. En gran grup els hem proposat posar en comú els resultats de les seves descobertes utilitzant el mòbil i junts hem confeccionat unes fitxes resum que recullen aquestes característiques. Com a treball voluntari, hem animat als alumnes a elaborar petits guions escrits de textos instructius i predictius. També els hem demanat que realitzin la gravació d'aquests guions. A la segona sessió a l'aula, hem visionat els diferents vídeos i hem demanat als alumnes que anotin, als seus fulls de treball, les característiques pròpies del text que han observat en el film. Finalment, els hem demanat que facin una activitat de síntesi cooperativament sobre els diferents tipus de textos treballats a 1r i 2n d'ESO.

Els resultats del treball els hem recollit en uns gràfics resum que centren la seva atenció en els aspectes següents: nombre d'encerts per preguntes i encerts totals (tant en la resposta del qüestionari quan usen el diccionari en paper com quan ho fan utilitzant el mòbil), temps total de resposta del qüestionari ([per a la 1a UD](#)) i nombre total d'encerts al qüestionari sobre característiques dels textos predictius i instructius, desglossament del nombre total d'encerts per grups, nombre de vídeos presentats i nombre d'alumnes implicats en les gravacions ([per a la 2a UD](#)).

Posteriorment hem centrat el nostre treball en l'estudi dels resultats dels gràfics, de les observacions realitzades per la professora que aplica les unitats i els comentaris orals i escrits dels alumnes.

Tota la documentació complementària que il·lustra pas a pas el procés (unitats didàctiques, textos, graelles-resum, rúbriques, controls de continguts, gràfics de resultats...), la podem consultar als annexos del treball.

Per facilitar-ne la consulta hem inserit en el treball uns enllaços que n'afavoreixen l'accés. En el cas de llegir el present treball en paper, ens ha semblat adient adjuntar-hi uns codis QR que busquen, també, simplificar la tasca de lectura d'elements de l'Annex.

Hem trobat interessant, també, confeccionar el Sites [soilletra](#) per recollir les diferents evidències de l'estudi. Al llarg del treball, i en aquells moments que hem cregut que el lector podria tenir interès a consultar-lo, hem proporcionat enllaços externs que s'obren en finestres paral·leles per facilitar poder observar allò que s'exposa.



No volem acabar aquesta introducció sense manifestar que som conscients del munt d'interrogants a investigar al voltant del tema de les noves tecnologies a l'aula. Pensem que el mòbil és una d'aquestes noves tecnologies que té encara molt camí a recórrer atès que fa poc temps que se n'ha popularitzat la seva utilització. És per aquesta raó que hem volgut centrar el nostre treball en l'estudi de la viabilitat del seu ús dins l'aula. Hem centrat l'estudi a l'àrea de llengua catalana a secundària sabedors que la llengua, com a matèria instrumental, "afecta" a totes les altres matèries; pensem que, a partir del present estudi, potser es podran fer petites generalitzacions a altres àrees i pensar en possibles extensions d'ús, si s'escau, a altres nivells educatius.

## 2. L'ÚS DEL MÒBIL A L'EDUCACIÓ

### 2.1. ÈPOCA DE CANVIS: BOOM TECNOLÒGIC I INCORPORACIÓ DE LES TECNOLOGIES DIGITALS A LA SOCIETAT

Des dels inicis de la història, l'home ha tingut la necessitat de comunicar-se. L'aparició de l'escriptura va suposar una gran evolució social atès que va permetre una comunicació que anava més enllà de l'espai i del temps viscut.

Al llarg dels últims 30 anys, però, s'ha produït una nova revolució en la forma de comunicar-se: les tecnologies digitals han irromput amb força en totes les esferes de la societat.

A Occident, als anys 80, va popularitzar-se l'ús domèstic dels ordinadors; als 90, es va difondre Internet gairebé al mateix temps que les pàgines Web i Google; al 2004, apareix el portal de YouTube i al 2006, Twitter.

Tíscar Lara (2009) explica que més de la meitat de les llars espanyoles tenen connexió a Internet i que, possiblement, hi ha 20 milions internautes (17 dels quals són usuaris freqüents), segons dades de l'INE; alhora posa al nostre coneixement el fet de que, en els estudis realitzats al 2008 per la institució citada, un 94'1% dels nens espanyols d'entre 10 i 15 anys usen l'ordinador; el 82'2% a més a més utilitza Internet i el 65'8 % disposa també de telèfon mòbil propi.

En aquests últims 8 anys, aquestes dades, amb tota seguretat, han augmentat ja que aquestes noves tecnologies s'han integrat en la vida quotidiana esdevenint part integral del treball i de la vida d'una grandíssima part de la població. És per aquest fet que Jordi Jubany (2012: 15) es pregunta si ens trobem davant "d'una època de canvis o, de fet, en un canvi d'època".

En els inicis d'aquesta revolució, les eines esdevingueren una finalitat en elles mateixes; actualment, aquestes eines han passat a ser un mitjà per a l'expressió i la comunicació creativa. Podríem dir que s'ha passat d'un enfocament tecnològic a un enfocament comunicatiu, social i participatiu. Tíscar Lara (2009) ens fa adonar que si bé en un principi es buscava, senzillament, una alfabetització digital, actualment, aquesta alfabetització digital integra en ella mateixa totes les competències i destreses que la persona necessita per al seu aprenentatge i per a desenvolupar-se dins la societat de la informació. Tíscar (2009: 13) l'anomena "alfabetización en y para la cultura digital".

Aquestes noves tecnologies tenen, amb tota seguretat, molt més futur que passat tant a nivell pedagògic com tecnològic. Des dels inicis d'aquests canvis, hem assistit a un creixement exponencial de la capacitat del procés que afecta tant a la maquinària, com als serveis que s'ofereixen, al desenvolupament de l'emmagatzematge de la informació i al creixement de la banda per on aquesta informació circula, entre d'altres.

A part de l'augment tant de l'ús com del coneixement d'aquestes noves tecnologies, s'ha experimentat un avenç molt important en la forma d'entendre i circular la informació. Ens referim a l'evolució que ha suposat el pas de les Web 1.0 (nascudes als anys 80 i que tingueren vigència fins al 2000) a les Web 2.0 (aparegudes als voltants del 2003).

Les Web 1.0 tenien una estructura jeràrquica, informativa i lineal. Aquests webs disposaven d'un administrador o *webmaster* que, en nom d'una empresa o institució (universitat, centre de recerca...), era l'encarregat de penjar documents (textos i imatges estàtiques) al servidor web que li era encomanat. Els usuaris accedien a aquesta informació d'igual forma que ho havien vingut fent fins aleshores; "només" havia canviat el suport a través del qual els arribava la informació i la possibilitat de tenir un accés més directe a quantitats ingents d'informació (no els calia desplaçar-se als llocs d'emmagatzematge dels llibres editats per les impremtes).

La Web 2.0 permet utilitzar tot tipus d'eines digitals de manera intuïtiva i participativa i, alhora, facilita la cooperació i l'intercanvi entre els usuaris. Aquests passen a tenir un paper central i deixen de ser passius.

Aquests aspectes citats són possibles mercès a unes realitats que els afavoreixen. En primer lloc, l'augment de banda ha permès que circulin per la xarxa textos (amb enllaços), imatges, àudio, vídeo, mapes, interactius, *strems*, eines per crear en línia continguts de tota mena i un llarg etcètera. En segon lloc, possibilita un gran augment de la informació disponible en línia, informació aportada pels mateixos usuaris i no només per un administrador d'espais web. Alhora, aquestes webs permeten la comunicació i interacció entre els usuaris de la xarxa. Les Web 2.0 faciliten que tot el nostre programari i documents estiguin disponibles en qualsevol moment, en qualsevol lloc i des d'una gran varietat de dispositius.

L'aspecte més revolucionari d'aquestes web és que s'han convertit en plataformes informàtiques tipus; és a dir, els programaris d'aplicació i els documents resideixen "en el núvol" i per tant, l'usuari, per treballar, només necessita un senzill ordinador però amb un bon accés a la xarxa.

Jordi Adell (2010: 26) ens fa notar que aquestes web han suposat un canvi radical en l'actitud i comportament dels usuaris; dirà que les web 2.0 són també una actitud. Creiem que és una afirmació molt encertada donat que de consumidors passius es passa a participants, creadors actius de contingut i a esdevenir éssers solidaris que comparteixen les seves descobertes i creacions amb la comunitat d'internautes que ho desitgi.

Amb el web 2.0, els usuaris passen de simples consumidors de continguts a, també, productors d'aquests continguts, esdevenint "consumidors proactius", (Jubany 2012: 26)

Tíscar Lara (2009) proposa un esquema senzill que trobem encertat per resumir aquesta nova manera de procedir que possibilita la Web 2.0: reutilitzar, reinterpretar, retornar i compartir.

## 2.2. INCORPORACIÓ DE LES TECNOLOGIES DIGITALS AL SISTEMA EDUCATIU

Les noves tecnologies formen una part indissociable del paisatge escolar actual. La Generalitat de Catalunya ha legislat atenent a aquesta realitat canviant i molts professors dels centres escolars catalans han descobert la importància de treballar per atenuar la "fractura digital" que hi pugui haver amb els seus alumnes a qui alguns anomenen "nadius digitals" o "generació Facebook". Creiem que cada professor ha d'entomar la seva responsabilitat individual en la lluita contra aquesta fractura; aquesta responsabilitat comença acceptant que li cal integrar les tecnologies digitals en la seva praxi i que aquest és un repte de l'època que li ha tocat viure i exercir la professió que va triar i que no pot defugir. Pensem que ha d'aprofitar les oportunitats que aquesta revolució exposada en el punt 2.1 li ofereix per millorar els aprenentatges dels seus alumnes.

També és cert, com el mateix Consell Escolar de Catalunya destaca (2013:17), que al costat de profetes innovadors que creuen que aquests canvis són immediats i no requeriran massa esforç, han aparegut nombroses resistències a la incorporació de qualsevol mena de nova tecnologia. Les noves tecnologies, però, han arribat a l'educació per quedar-s'hi; no hi ha marxa enrere; avui dia són molt pocs els que pensen que l'escola pot i ha d'esdevenir aliena a aquest món de possibilitats que ens ofereix l'accés a la xarxa i els avenços citats.

L'escola ha de cercar quins camins seguir per oferir als alumnes les competències necessàries que possibilitin els seus aprenentatges durant el període escolar però també fora de l'àmbit estrictament educatiu, alhora que els ofereixi una base per continuar aprenent de manera autònoma al llarg de la seva vida.

Els alumnes tenen la possibilitat de treballar, dins el centre i fora d'ell, amb uns dispositius que, com ja hem citat, els permetran accedir a un gran cabal d'informació, crear-ne de

nova i ampliar i difondre els seus treballs. Els alumnes deixen de ser agents passius per passar a ser consumidors de l'entorn d'informació i alhora, productors.

Si bé és cert que posseir informació proporciona una posició d'avantatge respecte a qui no la té i que actualment es disposa de quantitats ingents d'informació d'accés fàcil, aquest accés no és garantia de ser competent en el seu ús.

El Consell Escolar de Catalunya, en el marc de les seves XXII Jornades de reflexió entorn a l'impacte i la contribució de les tecnologies digitals en l'educació, afirmava:

“Haver nascut en un entorn sociotecnològicament ric no implica que automàticament se sigui capaç de treballar i estudiar amb els entorns digitals de manera profitosa ni eficient... no és sinònim de domini de la comunicació; cercar informació i emprar eines ofimàtiques (a vegades poc més que copiar i enganxar), no equival a elaborar ni gestionar coneixement... res no estalvia la necessitat de fer-ne un ús profitós i aprofundit que requereix un aprenentatge conscient i deliberat que en l'àmbit escolar només pot ser guiat pel professorat, i a la llar per les famílies. És del tot necessari orientar i formar a l'alumnat en el seu ús.”(Consell Escolar de Catalunya 2013: 22)

Dins del conjunt de dispositius que l'alumne pot usar per accedir i crear informació, volem destacar el paper creixent que, entenem, poden arribar a tenir els dispositius mòbils.

Considerem tecnologies mòbils aquells dispositius digitals de fàcil transport que permeten accedir a Internet, que tenen funcions multimèdia, que es poden emprar en moltes activitats de processament i comunicació d'informació i que, normalment, són propietat privada de l'usuari.

Un ús del mòbil a l'aula obliga “a redefinir sistemes i procediments, a repensar estratègies i models de treball i d'activitat i, fins i tot, a crear nous codis de conducta i de relació.”(Consell Escolar de Catalunya 2015: 3)

Aquests dispositius ofereixen, actualment, un potencial molt elevat: capturar informacions i dades en temps real, consultar diccionaris, visionar i escoltar enregistraments en vídeo, crear i programar aplicacions...

Prohibir-ne la seva entrada a l'aula equivaldria a pensar que els ordinadors no han de ser presents a l'escola o que no són útils en gran quantitat de tasques laborals.

Avui dia, molts pocs neguen la utilitat del treball realitzat a les aules d'informàtica escolars. Gairebé tothom reconeix les grans possibilitats que ofereixen i és conscient del gran canvi en positiu que han proporcionat a l'ensenyament. Les por inicials a allò desconegut han estat superades per la immensa majoria de docents. Pensem que cal vèncer la por a la proximitat de l'ordinador de l'aula d'informàtica que suposa el mòbil a la butxaca de l'alumne, i aquesta por pensem que només es venç amb el treball diari programat i regulat a nivell de centre i d'aula. Cal establir unes pautes clares d'ús d'aquests dispositius mòbils que possibilitin un treball segur dins l'aula.

### 2.3. LES LLEIS D'EDUCACIÓ I L'ÚS DE LES NOVES TECNOLOGIES

Les noves tecnologies han transformat la societat i dibuixat, alhora, un paisatge completament nou dins dels centres escolars.

El Consell Escolar de Catalunya, en el marc de les XXII Jornades de reflexió al voltant de l'impacte i la contribució de les noves tecnologies digitals en l'educació, fa unes reflexions que trobem interessant destacar:

“La tecnologia, a més a més dels aprenentatges instrumentals que pugui proporcionar, té efectes personals, socials i econòmics que arriben a ser de la màxima importància per a la vida de les persones, el funcionament de les organitzacions, la dinàmica econòmica i l'evolució de la societat.. La història social de la tecnologia demostra que el desenvolupament tecnològic és un procés alhora científic, econòmic, social i cultural, de manera que la tecnologia és un element intrínsec de la societat i no quelcom extern que, si bé té impacte en la societat, és segregable i es pot graduar a voluntat” (Consell Escolar de Catalunya 2013: 16)

L'escola no pot donar l'esquena a les noves possibilitats de millora del procés ensenyament-aprenentatge que la incorporació de les noves tecnologies al treball diari a l'aula proporcionen. Entre els avantatges principals de l'ús d'aquestes noves tecnologies,

el CEC cita: augmenten la motivació, milloren de les relacions d'aula, possibiliten un aprofundiment més gran dels continguts, incrementen la disposició a la col·laboració entre docents i estudiants, fomenten l'aprenentatge cooperatiu i col·laboratiu, potencien l'aprenentatge a partir de les preguntes, els dubtes i els errors, milloren les competències d'expressió i creativitat i contribueixen a l'establiment d'actituds positives cap a l'aprenentatge i les TIC. (Consell Escolar de Catalunya 2013: 26)

Les tecnologies digitals han arribat a l'educació per quedar-s'hi, el procés és imparabile i inevitable. Cal cercar el bon camí que permeti un ús adient i fructífer de les TIC a l'escola. El Consell Escolar de Catalunya advertia sobre una clara necessitat:

“Els canvis educatius relacionats amb les TIC es plantegen en termes de proporcionar les competències necessàries perquè els estudiants puguin continuar aprenent al llarg de la vida, objectiu del tot imprescindible en una societat cada cop més basada en el coneixement. Que els alumnes acabin els estudis amb ganes de continuar aprenent i la capacitat de fer-ho constitueix un actiu social i individual de primera magnitud” (Consell Escolar de Catalunya 2013: 29)

Cal obrir les portes a l'ús de les noves tecnologies a l'escola però no n'hi ha prou, per descomptat, en acceptar que els alumnes utilitzin els dispositius amb els que han après a moure's des de ben petits. Ser “natiu digital” o membre de la “generació xarxa”, ser capaç de comunicar-se a través de les noves tecnologies havent-ne après a través d'un aprenentatge informal, tenir facilitat per interactuar amb els programes, dominar els dispositius i trobar les seves funcions sense ajuda, no implica conèixer quines funcions cal buscar-hi, en quins moments ni per a què; no implica tampoc donar per fet que la relació amb el dispositiu solucionarà camins d'aprenentatge imprescindibles o, si més no, importants. L'alumne necessitarà d'un guiatge del professor. Tíscar Lara (2009) diu que els continguts i les destreses més instrumentals són fàcils d'adquirir quan hom entra en contacte amb la tecnologia; aquestes destreses, però són efímeres ja que la tecnologia canvia constantment. És per això que cal educar en esquemes superiors. Tíscar proposa, creiem que encertadament, treballar sobre les necessitats comunicatives (llegir i comprendre uns continguts, tant si estan exposats en un text escrit com si ho estan en una pantalla, –pensem– exigeixen realitzar un camí que cal continuar acompanyant), les motivacions, acompanyar a la reflexió sobre les pràctiques, treballar els valors, implicacions i responsabilitats del nou entorn tecnosocial.

La legislació actualment vigent, pensada per ajudar als centres educatius a avançar en aquesta línia citada, recull i reforça idees interessants al voltant de la necessitat d'implantació d'aquestes noves tecnologies.

Quina és aquesta legislació? Quins matisos ofereix? Hem centrat la nostra recopilació en 9 blocs dins els que recollim, sumàriament a excepció de l'últim, els punts de les lleis, decrets, documents, informes internacionals... que busquen implementar o promoure aspectes relacionats amb les noves tecnologies emergents, a secundària:

### **2.3.1. La llei orgànica d'Educació (LOE, 2006)**

La llei orgànica 2/2006, del 3 de maig, publicada al nº 106 del BOE amb data 04/05/2006 i que entra en vigor el 24/05/2006, és la llei que regula l'actual sistema d'ensenyament a l'Estat espanyol.

D'aquesta llei en trobem especialment interessant la lectura del preàmbul i els articles 5 i 26 . Aquest preàmbul i articles els hem recollit en [l'Annex 1](#).

Un dels elements fonamentals en aquesta llei és la inclusió del concepte “Competències bàsiques” com a eix vertebrador i central del currículum.

Ja a la cimera de Lisboa realitzada el 23 i 24 de març del 2000 i celebrada pel Consell Europeu, es parla, dins del bloc de debat sobre “Educación y formación para la vida y el Trabajo en la Sociedad del conocimiento”, sobre la necessitat de promoure les competències bàsiques. ([veure “Cimera de Lisboa” Annex 1](#))

A Catalunya, aquestes competències bàsiques s'han concretat sota els següents termes:

- Competències transversals: enteses com a base del desenvolupament personal i la construcció del coneixement. Aquestes competències cal treballar-les des de les diverses matèries.
  - A. Competències comunicatives:
    1. Comunicativa, lingüística i audiovisual.
    2. Artística i cultural.
  - B. Competències metodològiques:**
    3. **Tractament de la informació i competència digital**
    4. Matemàtica
    5. Aprendre a aprendre.
  - C. Competències personals:
    6. Autonomia i iniciativa personal.
- Competències específiques: relacionades amb la visió del món i la cultura.
  - D. Competències conviure i habitar en el món:
    7. Coneixement i interacció amb el món físic.
    8. Social i ciutadana.

El CEC en el marc de les seves XXII Jornades de reflexió defineix, què s'entén per competència digital ([veure pt. 39 Annex 1](#)).

### **2.3.2. Currículum Educació Secundària Obligatòria**

El currículum que aquesta llei proclama, incorpora diversos elements: objectius generals, objectius d'etapa, objectius d'àrea en l'etapa, continguts i blocs i competències bàsiques.

Tal com acabem de veure en el resum fet de la Llei que regeix el sistema educatiu espanyol, el currículum que es marca és un currículum basat en l'adquisició de competències.

Un currículum per competències busca ensenyar per aprendre i seguir aprenent tota la vida ja que cerca que els alumnes adquireixin les eines necessàries per entendre el món, esdevinguin persones capaces d'intervenir activament i crítica en la societat plural, diversa i en canvi continu pròpia dels nostres dies.

Tal com també ja hem dit, una de les competències marcades com a bàsica és la que fa referència al "Tractament de la informació i la competència digital".

En [punt 1.2 de l'Annex 1](#) podem llegir què diu el currículum sobre aquesta competència concreta: com la defineix, com la concreta en els objectius generals d'àrea i com l'especifica en els objectius de l'àrea en l'etapa.

Si ens centrem en l'àrea de llengua, convindrem que els processos de la llengua escrita són molt importants en la competència del tractament de la informació i l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per a l'elaboració de coneixement. Les TIC aporten una nova dimensió als processos de tractament de la informació.

Els continguts de les matèries lingüístiques s'organitzen al voltant d'aquestes grans competències citades buscant atendre els diferents usos socials. És per aquesta raó que el currículum presenta: la dimensió comunicativa, la dimensió literària i la dimensió plurilingüe i intercultural.

El currículum especifica que els recursos TIC són un element imprescindible en el desenvolupament de la dimensió comunicativa citada. En l'apartat "Importància dels recursos TIC en el desenvolupament de la dimensió comunicativa" del [punt 1.2. de l'Annex 1](#) en recollim una cita al respecte.

L'ús de les TIC i el treball per competències comporta un canvi de model educatiu; es deixen enrere uns ensenyaments basats en la transmissió-recepció del coneixement per anar cap a un ensenyament centrat en l'alumne, la construcció del coneixement i la

col·laboració. Tots aquests elements transformen el docent en un guia que orienta, acompanya, dona suport i aporta, també, el seu coneixement per dur a terme conjuntament les pràctiques que facilitaran la construcció del coneixement del grup.

### **2.3.3. La llei d'Educació de Catalunya (LEC):**

L'actual Llei d' Educació de Catalunya, contempla desenvolupar en els alumnes una competència digital que permeti un desenvolupament òptim de les activitats d'ensenyament-aprenentatge en el període escolar i possibiliti una prolongació de l'aprenentatge més enllà dels tempos marcats per llei com a escolarització obligatòria.

La LEC ofereix a centres i professors la possibilitat d'optar per una visió concreta de la tecnologia vers l'aprenentatge i els fa responsables de l'orientació que s'adopti vers la integració o no, per exemple, dels dispositius mòbils com a eina útil per desenvolupar la tasca que se'ls hi ha encomanat.

Poden consultar-se els articles 2, 59 i 90 que hem considerat bàsics respecte al que ens ocupa, al [punt 1.3. de l'Annex 1.](#)

### **2.3.4. L'Agenda Digital de la Generalitat de Catalunya.**

L'Agenda ofereix un interessant contingut que marca el camí cap a on tendir tenint com a objectiu marcar l'estratègia digital de Catalunya per als propers anys, amb la mirada posada en el 2020 com a any emblemàtic en el qual els fruits d'aquest treball han de ser una realitat tangible.

Pel què fa als punts tractats en aquesta agenda, trobem com a molt interessants als que fan referència al conjunt d'estratègies per al desenvolupament de les TIC.

Pensant en l'ensenyament secundari obligatori, trobem especialment interessants les estratègies marcades en els següents eixos:

1. Eix 5: Seguretat digital
2. Eix 6: Desenvolupament del sector de les TIC català.
3. Eix 8: Innovació i recerca digital.

### **2.3.5. Document *Competències bàsiques de l'àmbit digital. Identificació i desplegament a l'educació primària i secundària de la Generalitat de Catalunya.***

El Document concreta el desplegament de les competències bàsiques. ([veure punt 1.4. de Annex 1](#))

Pel què fa a aquest treball centrat en els dispositius mòbils, creiem que són especialment rellevants si atenem a l'ús correcta i eficaç d'aquests dispositius, les següents competències:

1. Dimensió instruments i aplicacions:
  - . Competència 1.
    - Seleccionar, utilitzar i programar dispositius digitals i les seves funcionalitats d'acord amb les tasques a realitzar
3. Dimensió comunicació interpersonal i col·laboració:
  - . Competència 7.
    - Realitzar comunicacions interpersonals virtuals i publicacions digitals
4. Dimensió hàbits, civisme i identitat digital:
  - . Competència 10.
    - Actuar de forma crítica, prudent i responsable en l'ús de les TIC, considerant aspectes ètics, legals, de seguretat, de sostenibilitat i d'identitat digital.

### **2.3.6. La llei 14/2010 del 27 de maig dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència.**

Llegint fins a les últimes conseqüències, el contingut d'aquesta llei, i tenint present les legislacions anteriorment citades que mostraven la necessitat de donar a conèixer i potenciar l'ús de les noves tecnologies, sembla clar que no s'hauria de poder restringir l'ús dels dispositius mòbils al centre atès que va contra l'article 53 d'aquesta llei. ([veure punt 1.5. de l'Annex 1](#))



**2.3.7. La llei 12/2009, del 10 de juliol sobre principis rectors del sistema educatiu.**

Els articles 2, 52, 59 i 104 d'aquesta llei concreten la implantació de les noves tecnologies dins el sistema escolar. Hem recollit en el [punt 1.6. de l'Annex 1](#) els termes exactes en que la llei especifica com cal produir-se aquesta implementació.

**2.3.8. Decrets 143/ 2007.**

En l'Annex 1 del document es defineixen les competències bàsiques generals que els nois i les noies han de desenvolupar i consolidar en finalitzar l'Educació Secundària Obligatòria. En la introducció al Decret s'especifica que "[a]questes competències contribueixen al desenvolupament personal de l'alumnat, a la pràctica de la ciutadania activa, a la incorporació a la vida adulta de manera satisfactòria i al desenvolupament de l'aprenentatge al llarg de tota la vida."

L'article 7 es centra en "Les competències bàsiques" i, entra altres aspectes, ens exposa què s'entén per competència bàsica (consultable al [punt 1.7. de l'Annex 1](#))

A l'Annex 1 del Document, s'estableix, també, quines són les competències bàsiques que inclou el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria (aspecte recollit, de nou, al punt 1.7. de l'Annex 1 suara citat)

**2.3.9. Decret 102/2010: D'autonomia dels centres educatius**

Aquest Decret delimita l'exercici de l'autonomia dels centres educatius i els àmbits de presa de decisions que comporta.

Considerem interessants els articles 1, 2 i 3 que hem recollit en el [punt 1.8. de l'Annex 1](#).

El capítol 2 del Decret parla d'autonomia pedagògica i organització del currículum; dins d'aquest capítol els articles 16 i 17 es centren, respectivament, en els projectes d'innovació pedagògica i curricular i les estratègies didàctiques pròpies del centre.

Així doncs, atenent al que diu el Decret, és el centre el que ha de determinar, per exemple, la necessitat d'implementar noves maneres d'arribar a aquest coneixement de les noves tecnologies emergents i permetre i potenciar-ne el seu ús dins l'espai escolar. És tasca de l'equip directiu, juntament amb el claustre de professors i el consell escolar (òrgans col·legiats de participació de la comunitat escolar en el govern i gestió del centre) determinar, per exemple, la prohibició o l'autorització dels dispositius mòbils per fer més efectiu el projecte educatiu determinat com a eix del treball diari.

**2.3.10. Policy guidelines for Mobile learning.**

Malgrat no tractar-se de lleis pròpiament dites, molts informes internacionals destaquen l'important paper de les tecnologies digitals per al desenvolupament econòmic, social i educatiu, així com el paper importantíssim d'aquestes tecnologies en la creació de coneixement, l'aprenentatge continu i la formació permanent.

L'informe citat en concret, es centra en l'aprenentatge a través del mòbil i considerem important destacar-lo atenent a les encertades directrius que proposa per emmarcar les polítiques de l'aprenentatge a través del mòbil. Aquestes directrius (acompanyades de mesures recomanades) queden resumides en els titulars recollits al [punt 1.9. de l'Annex 1](#).

## 2.4. AVANTATGES DE L'ÚS DEL MÒBIL

Els dispositius mòbils (telèfons, tauletes, lectors electrònics, reproductors de so portàtils i consoles de joc) són utilitzats per docents i alumnes de tot el món per accedir i produir informació, recursos pedagògics, connectar-se amb altres persones, crear continguts i, per tant, faciliten l'aprenentatge de manera nova i innovadora.

S'engloba, dins del terme dispositiu mòbil, a tota aquella tecnologia que faciliti l'aprenentatge en qualsevol moment i lloc. Es pot dir que es tracta de dispositius digitals, portàtils, controlats per una persona, amb accés a Internet, capacitat multimèdia i poder per facilitar gran nombre de tasques.

Aquestes tecnologies estan en constant evolució i el nombre d'usuaris és, cada dia que passa, superior: en el món hi ha 3.200 milions d'usuaris registrats de telèfons mòbils, fet que provoca que el mòbil sigui la modalitat TIC més utilitzada. (Organització de les Nacions Unides para la Educació, la Ciència y la Cultura. UNESCO 2013: 7)

Usar un mòbil a l'aula ofereix uns avantatges que superen als proporcionats per l'ús dels ordinadors fixos. Els mòbils, per exemple, empen tecnologia més assequible i més fàcil d'adquirir i utilitzar que els ordinadors. Els ordinadors comporten un bloc de problemes respecte als mòbils: són cars, pesats i estan en una ubicació estàtica. Els mòbils, per contra, ofereixen un accés ininterromput en el mateix lloc que està l'usuari i per tant ofereixen la possibilitat d'estar en procés continuat d'aprenentatge, ampliant les possibilitats de treball realitzades dins el recinte i horari escolar al treball fora de la demarcació de l'escola i del període d'escolarització obligatòria o postobligatòria i en tots els moments del dia que l'usuari consideri aptes per cercar o crear informació.

Al 2013, la UNESCO va publicar un interessant document titulat *Policy Guidelines for Mobile Learning* en el que resumia quins són els principals avantatges de l'ús del mòbil a l'escola, segons el seu parer.

Els punts que trobem més interessants del document són els que a continuació destaquem.

1. L'educació pot arribar a tots els llocs i promoure una igualtat d'oportunitats.  
Sembla ser que els mòbils han arribat a llocs on els ordinadors i fins i tot els llibres de text són escassos. Si el preu d'aquest dispositius continua reduint-se, els mòbils estaran encara més a l'abast de població fins ara desafavorida. L'accés a tot el cabal d'informació i noves possibilitats d'aprenentatge ofertes pel mòbil aconduirà a tots els usuaris a la possibilitat de gaudir de les mateixes possibilitats i per tant oportunitats. El document citat ens informa de dos projectes per il·lustrar aquest fet: Iniciativa BridgeIT (ús de xarxes educatives a través dels mòbils en escoles aïllades d'Amèrica Llatina i Àsia) i projecte finançat pel Govern de Colòmbia (entrega de dispositius mòbils de baix preu equipats amb programes educatius, per eradicar l'analfabetisme).
2. Facilita l'aprenentatge personalitzat.  
Els ordinadors fixos ja ofereixen aquesta possibilitat però són molt més cars que els dispositius mòbils i estan instal·lats en un lloc fix, fet que impossibilita, un accés continuat a les possibilitats que ofereix. El mòbil, per contra, és molt més barat i absolutament fàcil de transportar. El mòbil permet la individualització dels aprenentatges atenent a les característiques personals de cada alumne. En aquest document de la UNESCO s'afirma "*la tecnologia personal reemplaçarà els models educatius no personalitzats*" (Organització de les Nacions Unides para la Educació, la Ciència y la Cultura. UNESCO 2013: 12). És cert, el mòbil ofereix major flexibilitat per avançar segons el ritme personal de cada usuari, permet avançar atenent als propis interessos de l'alumne, fet que provoca un augment de la motivació.

3. Possibilita una resposta i avaluació immediata.  
Amb unes encertades *apps* que regulin l'evolució dels aprenentatges dels alumnes, s'aconsegueixen dos elements importants en el procés ensenyament-aprenentatge:  
1. L'alumne obté un feedback automàtic dels seus progressos i per tant, l'avaluació pot servir per millorar l'aprenentatge i no només per classificar, recompensar i castigar l'evolució de l'alumne, i 2. El professor veu reduïda la tediosa tasca de correcció dels treballs escolars donat que s'automatitza la distribució, recopilació, avaluació i documentació de tot allò que fa referència a l'avaluació.
4. L'aprenentatge es pot produir en qualsevol moment i lloc.  
Les persones porten els dispositius mòbils amb ells la major part del temps i aquest fet possibilita l'aprenentatge en tot lloc i moment.  
Sembla ser que els dispositius mòbils poden, també, ajudar a reforçar la retenció d'informació essencial. L'encert en la tria d'aplicacions concretes pot facilitar la transferència d'informació de la memòria a curt termini a la memòria de llarg termini.
5. Permeten un ús productiu del temps a l'aula.  
El mòbil possibilita que tasques passives o de memorització es puguin realitzar fora de l'espai escolar de manera que el temps escolar es pugui dedicar a l'aplicació d'allò après. Part del que es fa ara a l'aula podria passar-se a fer a casa i d'aquesta manera, a l'escola, es podria "disposar de més temps per debatre idees, compartir diferents interpretacions, treballar en equip, participar en activitats de laboratori..." [traducció pròpia] (Organització de les Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura. UNESCO 2013: 16)
6. Afavoreix la creació de noves comunitats d'educands.  
Els dispositius mòbils poden posar en contacte a alumnes de diferents centres fins i tot distanciat geogràficament amb els que participen conjuntament en algun projecte. El document de la UNESCO ens informa sobre el Yoza Cellphone Stories (projecte Sud-africà de lectura i comentari de contes breus utilitzant el telèfon mòbil), Pink Phone (projecte dut a terme a Cambodja amb dones dirigents que comparteixen idees, informació i recursos en un espai virtual) i plataformes que ofereixen formació laboral en línia que no solament busca brindar informació útil a la professió a desenvolupar sinó que ofereix la possibilitat de participar en interaccions socials.
7. Recolza l'aprenentatge en llocs concrets.  
El lloc tradicional d'aprenentatge ha estat, fins no fa gaire, l'espai enclavat dins les quatre parets d'una aula. La realitat exterior a l'escola, però, ens ofereix múltiples possibilitats útils d'aprenentatge. Els dispositius mòbils, amb programes preparats per a aquesta tasca, ens poden servir de suport per entendre a fons els coneixements exposats, per exemple en un museu, un jardí botànic, una ciutat històrica o monumental...  
Els mòbils fan realitat la idea que és possible aprendre a tots els llocs ja que "tot el planeta [és] una aula oberta" [traducció pròpia] (Organització de les Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura. UNESCO 2013: 18)
8. Millora l'aprenentatge continuat.  
L'emmagatzematge d'informació "al núvol" i no en el disc dur de l'aparell amb el que els usuaris treballen ha possibilitat que el treball sigui continuat; així, per exemple, un alumne pot iniciar un treball a partir del seu dispositiu mòbil, en el que anotarà idees que li vagin sorgint al respecte del què vol fer i recerques que faci sobre el terreny (fotografies, petites gravacions...), per, més tard, continuar el treball fent una cerca

extensiva a Internet a través d'un ordinador fix que li permetrà treballar amb més comoditat.

A més a més, com que l'emmagatzematge es produeix al núvol, no es necessiten processadors cars per utilitzar programes avançats; n'hi ha prou amb que l'ordinador tingui una bona xarxa de connexió a Internet.

9. Estableix un vincle entre l'educació formal i la no formal.

El mòbil pot ajudar, per exemple, a aclarir dubtes dels aspectes treballats a l'aula quan s'és fora d'ella o pot oferir materials per aprofundir en aspectes estudiats i pels quals es tingui interès de fer ampliacions o, fins i tot, pot retroalimentar els aprenentatges ja realitzats amb noves pràctiques que posen a l'alumne en situació d'aplicar allò explicat per un docent a escola. El mòbil contribueix a establir ponts entre els aprenentatges que es donen dins l'aula i els que es realitzen fora.

10. Minimitza els trastorns per l'aprenentatge en zones de conflicte o desastre.

En zones on s'ha produït un terratrèmol, inundació, guerra... els dispositius mòbils poden accelerar el retorn a la situació d'aprenentatge atès que sovint és difícil reparar les infraestructures físiques que possibilitaven aquests aprenentatges (construcció de noves escoles...). El mòbil pot minimitzar els trastorns per l'aprenentatge en aquestes situacions i pot ajudar a que continuï l'educació en èpoques de crisi.

11. Recolza l'aprenentatge dels alumnes amb discapacitats.

Existeixen nombroses aplicacions mòbils que poden ajudar a alumnes, per exemple sords o amb discapacitat visual o amb trastorns com la dislèxia o dèficits d'atenció o discapacitats d'altres tipus, a fer més fàcil la tasca d'aprendre.

El document de la UNESCO ens informa sobre 3 programes d'ajuda a alumnes amb discapacitat: la red Cambridge to Àfrica (treball amb nens sords escolaritzats a Uganda), programes informàtics gratuïts que possibiliten que un telèfon amb càmera llegeixi textos en veu alta, programa impulsat pels investigadors de Harvard-Smithsonian que permeten millorar la velocitat i la comprensió de persones amb dislèxia.

12. Millora la comunicació i l'administració.

Els missatges enviats a través del mòbil són ràpids, fiables, eficients i sovint gratuïts, fet que els diferencia dels enviats per altres vies de comunicació. És per aquesta raó que el mòbil és un estri que facilita l'intercanvi d'informació i és usat per tal fi des de l'escola: permet obtenir i enviar informació, expressar opinions, entrar en contacte amb grups d'alumnes o professors amb els que treballar plegats, proporcionar informació als pares sobre el treball i progressos realitzats pels seus fills...

13. Maximitza l'eficàcia i minimitza els costos.

Els dispositius mòbils ofereixen grans prestacions a preus cada cop més baixos. Comprar un diccionari imprès en paper, per exemple, no permet tenir-lo actualitzat amb les últimes incorporacions dels nous neologismes introduïts. El diccionari en línia consultable a través de la xarxa, possibilita aquesta actualització. El mateix podríem dir dels llibres de text i altres materials dels que es podria prescindir fent una tria encertada a la xarxa.

## 2.5. INCONVENIENTS O ASPECTES A TENIR PRESENTS EN L'ÚS DEL MÒBIL

Situant-nos en el punt de la praxi diària a l'aula i, bo i valorant com a molt positius els avantatges citats en el document de la UNESCO treballat, volem destacar, també, alguns inconvenients o aspectes que cal tenir presents a l'hora de fer servir el mòbil a l'escola:

1. Malgrat que una gran part de la població té mòbil, aquesta no és encara el 100% i, a l'escola, no tots els alumnes gaudeixen d'aquest estri.  
Alhora, volem fer notar que les diferències en el moment d'adquirir un model de mòbil o altre poden ser molt extremes.  
Treballar amb el mòbil a l'aula implica esmerçar-se per tenir la mà dreta suficient per minimitzar els dos aspectes anteriorment citats, sobretot quan el treball es realitza amb adolescents, col·lectiu molt sensible pel que fa referència a la necessitat de disposar de totes les noves tecnologies emergents i de ser propietaris de dispositius de marques punteres on la propaganda juga un paper fonamental.
2. Hi ha nombroses aplicacions mòbils plenament engrescadores i que el seu ús a l'aula motiva en gran manera als alumnes. Cal, però, no perdre de vista la globalitat d'allò que es vol aconseguir abastar: el currículum d'un curs concret.
3. El mòbil és un dispositiu molt útil per individualitzar els aprenentatges. Cal, però, ser molt destre i disposar de temps suficient per a la cerca de materials útils i "indispensables" per tal de que determinats alumnes avancin.  
Estem d'acord, també, que el treball amb el mòbil pot facilitar la tasca del docent pel que respecte a correccions i ofereix als alumnes una retroalimentació en el seu procés d'aprenentatge atès que aquestes correccions poden esdevenir automàtiques. Cal, però, buscar o elaborar aquestes aplicacions útils.  
D'igual manera, considerem possible que l'aprenentatge es pugui desenvolupar en qualsevol moment i lloc però, cal tenir l'encert en la tria d'aplicacions concretes que portin als alumnes a fixar aquells continguts indispensables i passar-los a la memòria de llarg termini.  
Proporcionar a l'alumne la possibilitat d'experimentar amb la realitat o complementar les explicacions a l'aula amb visites a llocs d'interès, és molt positiu. Només cal que el professor s'esmerci en trobar aquelles eines que puguin acompanyar l'alumne a la descoberta dels aspectes importants d'aquests espais.  
La tasca concreta del professor és innegable i no creiem que hagi de defugir la responsabilitat que tot el munt d'aplicacions, programes, ofertes... que es descobreixen, si es cerca amb criteri a la xarxa, però, alhora, creiem que manquen estructures d'organismes competents que acompanyin al docent en aquestes tasques.
4. Pensar en possibilitats que ofereix el mòbil a voltes ens pot portar a somniar en termes de "classe invertida": l'alumne treballa a casa els conceptes a través de vídeos i a l'aula es pot dedicar el temps a aplicar aquells coneixements estudiats i memoritzats a casa.  
Pensem que la teoria és excelsa però creiem que ens cal un llarg camí a recórrer per aconseguir abastar aquest canvi que el mòbil possibilitaria.
5. Els dispositius mòbils faciliten la comunicació entre els usuaris de la xarxa però aquest contacte, amagats rere qualsevol tipus de maquinària i des d'un racó obscur de casa nostra, pot portar problemes dels que cal parlar a les aules.  
Jordi Jubany afegeix al perill suara citat el fet que "[l]a xarxa també pot esdevenir una font de conflictes. Pot portar a un coneixement superflu o profund de l'altre, i a creure que tothom opina el mateix, quan és una visió parcial de la realitat. O es pot interpretar que el sistema està orientat comercialment." (Jubany 2012: 28)

6. Hi ha alguns autors, com per exemple, Nicholas Carr (2008) –citats per Tíscar Lara (2009: 10)– que pensen que la utilització de les TIC ens porten a perdre determinades competències; asseguren que la capacitat de llegir amb profunditat i concentració textos de considerable extensió es veu minvada.

Hi ha estudis que recolzen aquesta idea; un exemple és el realitzat per la consultora Nielsen (2008) –citats per Tíscar Lara (2009: 10); sembla ser que els usuaris de les xarxes no llegeixen textos que superin les 200 paraules.

Cal tenir presents aquests estudis per tal d'adaptar les competències tradicionals com és l'anàlisi crític de la informació a aquesta nova realitat.

Aquesta és una idea a la que també feia esment el Consell Escolar de Catalunya quan, en el marc de les seves XXII Jornades ens feia notar que s'estan produint uns canvis molt significatius en la comprensió del coneixement; a les conclusions de la Jornada, s'afirmava que els mateixos processos de construcció de coneixement vàlids fins al moment s'estaven transformant. Reblaven el clau assegurant que l'aplicació de qualsevol tecnologia comporta en graus diversos la reconstrucció de les regles socials, de les institucions, dels rols de les persones i de les seves relacions amb l'entorn.

7. Tenir a l'abast un cabal ingent d'informació i la possibilitat de realitzar aprenentatges informals, no és garantia d'una alfabetització suficient per desenvolupar-se com ciutadans, consumidors i productors de coneixement en la Societat de la Informació.

Tíscar Lara afirma:

“ Numerosos estudios demuestran [la] facilidad [de muchos internautas] para manejar tecnologías i dispositivos, pero al mismo tiempo reflejan cierta dificultad para gestionar información de diversa naturaleza, así como para tener experiencias más satisfactorias entorno a sus prácticas digitales en conceptos como la evaluación de credibilidad, la construcción de identidad y la gestión de privacidad” (Tíscar Lara 2009: 11)

### 3. PER A QUÈ PODEN SER ÚTILS ELS DISPOSITIUS MÒBILS A L'ÀREA DE LLENGUA A SECUNDÀRIA

Les possibilitats que ofereix la xarxa al col·lectiu de docents són gairebé infinites. Entrar en la dinàmica de crear, cooperar i compartir implica construir coneixement de manera col·lectiva. És precisament aquesta dinàmica la que ens ha permès descobrir noves maneres d'actuar i ens ha suggerit una quantitat considerable de propostes didàctiques.

Per tal d'orientar les propostes del treball, vam fer una cerca a la xarxa de les diferents experiències que tenen vincle amb l'aprenentatge de la llengua i en destaquem algunes que hem trobat especialment interessants. Algunes d'elles poden ser usades per treballar a l'aula (o fora d'ella) a través dels dispositius mòbil (algunes, possiblement, necessitaran una pauta clara per part del professor per evitar, sobretot als cursos inferiors de Secundària, que l'alumne se senti perdut); altres les adjuntem pel fet que donen llum sobre noves possibilitats de treball.

Per tal de facilitar l'accés a aquesta informació, hem dividit aquest apartat en dos: 3.1. Experiències a la xarxa d'ús del mòbil a secundària, i 3.2. Experiències a la xarxa d'ús del mòbil a l'àrea de llengua a secundària. En aquest segon, hem agrupat les experiències en 4 blocs: Comunicació oral, Expressió escrita, Comprensió lectora i Literatura.

Aquest apartat el cloem amb un bloc que duu per títol "*Altres: Crea*" que pot donar pistes i oferir recursos a professors poc avesats a l'ús de determinats materials informàtics.

A continuació adjuntem el llistat de les experiències que hem seleccionat, però a l'Annex hi trobarem informació ampliada, amb un petit resum i l'enllaç per accedir a l'experiència directament..

#### 3.1. EXPERIÈNCIES A LA XARXA D'ÚS DEL MÒBIL A SECUNDÀRIA

(veure [Annex 2](#))

1. World Mobile City Project: Barcelonada i Manresanada (per 2n cicle d'ESO)
2. El joc de les torres. Descobreix l'H amb el mòbil (per 2n cicle d'ESO)
3. Tecnologies emergents (per 1r d'ESO)
4. Micronarracions audiovisuals: L'escola del demà (per tots els cursos de secundària)
5. Pica't i apren (per tots els cursos de secundària)

#### 3.2. EXPERIÈNCIES A LA XARXA D'ÚS DEL MÒBIL A L'ÀREA DE LLENGUA CATALANA DE SECUNDÀRIA (veure [Annex 3](#))

##### Comunicació oral:

1. Els sons del català (per tots els cursos de secundària)
2. L'enigmàrius (per tots els cursos de secundària)
3. Llegir per parlar, llegir per aprendre (per a tots els cursos de secundària)
4. Català a l'atac (per a tots els cursos de secundària)
5. Produir vídeos per aprendre llengua! (per a tots els cursos de secundària)
6. Info K (per 1r cicle d'ESO)
7. Dia de la poesia catalana a Internet (per a tots els cursos de secundària)
8. Karaoke del Manel (per a tots els cursos de secundària)
9. Espurn@ (per a tots els cursos de secundària)
10. Música de poetes (per a tots els cursos de secundària)

**Expressió escrita:**

1. L'ortografia al carrer (per a tots els cursos de secundària)
2. Infografies i competència digital (per a 3r ESO i cursos posteriors)
3. Itineraris d'aprenentatge (per a 2n cicle d'ESO)
4. Dubtes més freqüents (per a 4t d'ESO)
5. La prestatgeria. Llibres digitals. (per a tots els cursos de secundària)
6. Dictats de nivell intermedi (per a tots els cursos de secundària)

**Comprensió lectora:**

1. Endevinalles: parlar i rumiar. (per a tots els cursos de secundària)
2. Club Wonder: Una proposta per treballar la lectura (per a 1r cicle d'ESO)
3. Dossiers didàctics d'El Gust per la Lectura (per a tots els cursos de secundària)
4. Llegeix (per a tots els cursos de secundària)
5. El món del còmic (per a tots els cursos de secundària)
6. 20 contes comptats (per a 1r cicle d'ESO)

**Literatura catalana:**

1. Teatre en català (per a 2n cicle d'ESO)
2. Bits de literatura (per a 2n cicle d'ESO)
3. Itineraris literaris al Navegador CCCB (per a 2n cicle d'ESO)
4. Endrets. Geografia literària dels Països Catalans (per a 2n cicle d'ESO)
5. Viure la literatura a través de les TIC (per a 2n cicle d'ESO)
6. Veus literàries (per a 2n cicle d'ESO)
7. Els entra-i-surts d'en Brossa (per a tots els cursos de secundària)

**Altres:**

1. Crea (per a tots els cursos de secundària)

La xarxa està farcida de múltiples experiències interessants i suggeridores. Aquí només n'hem fet un petit recull.

Un fet que ens agradaria destacar, després d'aquesta cerca, és que el mòbil és una eina útil per treballar tots els àmbits que abasta l'estudi de la llengua.

Un altre aspecte que observem és la nova dimensió que adquireix el terme generositat en aquesta nova era tecnològica en la que estem immersos. Si bé moltes de les experiències que destaquem estan molt ben travades donat que gaudeixen d'uns organismes potents al darrere (Generalitat de Catalunya, universitats, fundacions...), també trobem molts equips de professors i fins i tot educadors que a nivell individual posen a disposició dels seus companys, a través de la xarxa, les experiències reeixides per ells realitzades.

Algunes de les experiències que destaquem requereixen uns coneixements informàtics considerables; altres ofereixen una plataforma muntada des de la que ja és possible executar treballs a l'aula engrescadors; d'altres ens han estat suggeridores de possibles noves maneres de treballar usant el dispositiu mòbil.

La cerca realitzada, i resumida en aquest apartat, ha estimulat el nostre interès per endegar sobre noves activitats a realitzar amb el mòbil i encaminar la nostra recerca cap a dos aspectes d'entre els molts pels que ens hauríem pogut decantar. Aquest dos



aspectes són la comprensió lectora de textos curts (els apartats 2, 3 i 4 del punt *Comprensió lectora* ens han donat idees sobre com encarar la recerca que proposem) i el treball de la tipologia textual (l'apartat *Infografies i competència digital* ha estat especialment engrescador i possiblement ha tingut alguna cosa a veure en el fet que encaminéssim la nostra recerca cap a aquest apartat de la llengua).

### **3.3. EL MÒBIL A L'ÀREA DE LLENGUA CATALANA DE SECUNDÀRIA. EXPERIÈNCIES A LES MEVES AULES**

La investigació duta a terme per la xarxa al voltant de l'ús dels dispositius mòbils per adquirir i generar coneixement, ens ha portat a idear pràctiques d'ús del mòbil a l'aula a través de les quals busquem descobrir com aquest dispositiu ens pot ajudar a desenvolupar les competències i els continguts curriculars marcats, en aquest cas que treballem, per 2n d'ESO.

#### **3.3.1. PER TREBALLAR I FER EFECTIVA LA COMPRESIÓ LECTORA**

##### **3.3.1.1. Introducció**

La lectura d'un text pot portar al lector a dubtar sobre el significat d'alguna paraula clau per a la comprensió total del que s'està llegint. L'ús del diccionari en línia del DIEC, per exemple, i la cerca de pàgines per adquirir informacions concretes potser poden ajudar al lector a una comprensió profunda del text.

Fins no fa gaire, l'ús del diccionari facilitava la cerca del significat dels mots que apareixien en un text. La consulta d'obres com enciclopèdies permetia, alhora, descobrir conceptes desconeguts pel lector que s'enfrontava a un text. Avui dia, però, la informació ja no es troba recollida exclusivament en els llibres i la cerca d'aquesta informació és molt més immediata que la que permet la consulta dels llibres; els dispositius mòbils poden ser de gran ajuda per diverses raons: proporcionen informació immediata i de cerca fàcil (no cal ni recordar l'abecedari, per exemple), no requereixen un desplaçament cap als locals on aquesta informació està recollida en els llibres (biblioteques, habitació de treball i estudi...), una simple petició escrita en la pantalla d'un buscador permet tenir accés a múltiples materials informatius: diccionari en diferents llengües, pàgines web centrades en un tema específic...

A l'escola, aquests dispositius potser poden facilitar la feina de comprensió d'un text. L'acompanyament de l'alumne en la cerca d'informacions de mots o conceptes desconeguts a través de la xarxa per part del professor, pot, alhora, suggerir a l'alumne la possibilitat de continuar el treball de cerca d'informació de mots o conceptes a la xarxa també fora de l'espai escolar.

A continuació resumim la 1a unitat didàctica que duu per títol "Comprensió lectora amb el suport del diccionari en paper i en línia" ([veure Annex 4](#)) juntament amb la resta de documents que hi van associats (lectures, qüestionaris de comprensió, qüestionaris de valoració de l'activitat, rúbrica de reflexió...).

En aquesta unitat ens hem proposat treballar 4 competències específicament: Competència comunicativa, lingüística i audiovisual, tractament de la informació i competència digital, competència d'aprendre a aprendre i competència d'autonomia i iniciativa personal.

Dintre dels 15 objectius generals marcats al currículum per a la secundària obligatòria, en aquesta unitat busquem desenvolupar els 4 següents:

1. Desenvolupar i consolidar hàbits d'esforç, d'estudi, de treball individual i cooperatiu i de disciplina.

2. Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.

3. Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, textos i missatges complexos i consolidar hàbits de lectura i comunicació empàtica. Iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

4. Desenvolupar habilitats bàsiques en l'ús de fonts d'informació diverses, especialment en el camp de les tecnologies.

Aquests 4 objectius generals es concreten en 3 objectius específics als que la unitat que presentem està especialment atenta:

1r. Aconseguir la competència comunicativa oral, escrita i audiovisual

2n. Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i comunicació.

3r. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural

Ens hem proposat comprovar si la hipòtesi de la que partim, i que sumàriament hem resumit en el primer paràgraf d'aquest apartat, tenia alguna veracitat que anés més enllà de la nostra intuïció. És per aquesta raó que hem elaborat una unitat didàctica desglossada en dos grans blocs.

Hem triat, pel primer bloc, una lectura del llibre de text que usen de suport els alumnes amb els quals farem la pràctica. La [lectura Catxumbo](#), ens parla (de forma irònica) sobre els dictàmens als que estem sotmesos, sense possiblement ni adonar-nos-en, al voltant del món de la moda. Pel segon bloc, ens hem decantat per la [lectura Vuit mesos a Nicaragua](#). Considerem que les dues unitats, malgrat ser de tipologies textuais diferents (la primera és un text narratiu mentre que la segona és un text expositiu) tenen un nivell de dificultat respecte al vocabulari similar i és precisament l'estudi del vocabulari i la resolució de conflictes en quan al desconeixement d'aquest, l'aspecte que pretenem analitzar.

Per a cada lectura hem elaborat uns qüestionaris tipus test (veritat-fals) en els que el coneixement dels mots és bàsic per reeixir en la seva resolució. Aquests qüestionaris es poden consultar al [punt 6](#) (per a la lectura *Catxumbo*) i al [punt 8](#) (per a la lectura *Vuit mesos a Nicaragua*) de l'Annex 4.

Per a la primera lectura, els alumnes han portat el diccionari que tenen a casa i amb l'ajut d'aquest han intentat resoldre les qüestions que se'ls plantejaven.

Per aprofundir en la segona lectura han usat els propis dispositius mòbils (tauletes i telèfons mòbils) oferint-los-hi la possibilitat de consultar el DIEC2 (de fet, tots els exercicis de cerca de diccionari que fan a casa, estan avesats a realitzar-los usant aquest diccionari) o altres pàgines que considerin que els poden ajudar a resoldre amb èxit el que se'ls demana.

Els alumnes han realitzat aquest treball en parelles que s'ha procurat que fossin equilibrades tant pel què respecte a nivell acadèmic com d'interès pel treball. Malgrat que podien "discutir" amb el company assignat, cada alumne havia de prendre la seva pròpia decisió contestant el seu qüestionari de forma personal.

Posteriorment a les dues dinàmiques, els alumnes han contestat un [qüestionari amb 6 preguntes](#) per tal que expressessin com s'havien sentit realitzant el treball i valoressin la utilitat de l'eina que se'ls havia deixat consultar per accomplir-lo.

Els alumnes anaven informant al professor sobre el moment precís en que donaven per clos el seu treball. Amb aquestes dades volíem comprovar si les dues eines de consulta permeses (diccionari en paper i en línia) marcaven uns temps de resolució diferents.

### 3.3.1.2. Anàlisi dels resultats

Després d'aplicada la unitat didàctica a l'aula i recollides les mostres, hem realitzat els següents 6 estudis:

1. Nombre d'encerts per preguntes usant el diccionari en paper.
2. Nombre d'encerts per preguntes usant el diccionari a través del mòbil.
3. Nombre d'encerts totals usant el diccionari en paper.
4. Nombre d'encerts totals usant el diccionari a través del mòbil.
5. Temps de resposta del qüestionari usant el diccionari en paper.
6. Temps de resposta del qüestionari usant el diccionari a través del mòbil

De cada un d'aquests apartats, n'hem confeccionat uns gràfics per tal de fer-ne més visuals els resultats finals. Aquests gràfics i el comentari dels mateixos es poden consultar a [l'Annex 11](#).

### 3.3.1.3. Observacions al voltant del treball realitzat

Respecte a **les nostres observacions a l'aula** podríem dir el següent:

- a) El nivell de tranquil·litat a l'aula es redueix considerablement amb el treball amb el mòbil.
- b) Els alumnes donen la sensació de mostrar-se més segurs usant el mòbil per fer les seves descobertes que usant el diccionari en paper. Alguns manifesten que usant el mòbil estan en igualtat de condicions ja que el diccionari que usen està actualitzat per a tots per igual.
- c) Els alumnes estan molt més engrescats a contestar el qüestionari quan se'ls permet usar el mòbil. La tasca no ha variat (contestar un qüestionari), la dinàmica es repeteix (treball per parelles) però l'interès augmenta considerablement. Els dies abans de contestar el qüestionari amb el diccionari en paper es va anar recordant als alumnes, a cada classe (almenys a les 3 anteriors) que calia dur aquest diccionari. El dia que havien de contestar el qüestionari usant el mòbil, els papers es van invertir: aquí eren els alumnes els que no s'estaven de recordar a la professora que pel proper dia de comprensió lectora calia dur el mòbil.

### 3.3.1.4. Les observacions dels alumnes al voltant de la dinàmica seguida

Pel què fa referència a les respostes dels alumnes al "Qüestionari de comprensió lectora amb diccionari o amb mòbil amb accés a Internet" ([Annex 10](#)) en destacaríem les següents que reproduïm literals donat que resumeixen les idees expressades per molts:

- "Amb el meu diccionari en paper hi havia paraules que no sortien i això és un *rotllo*; no m'aniré pas comprant un diccionari cada any per tenir-lo actualitzat..."
- "Sense l'ajuda del diccionari no hauríem sabut contestar ni una tercera part de les preguntes."
- "En tots dos tests hi ha preguntes en les que no n'hi ha prou amb buscar la definició al diccionari; s'han de fer més passos, i sobretot pensar, i aquestes eren més difícils".
- "Buscar les paraules al diccionari de paper és molt avorrit; a vegades ja no recordo l'abecedari; és massa lent i em cansa."
- "Per contestar les preguntes sobre el text *Catxumbo* (diccionari en paper) ens hauria anat molt més bé tenir Internet ja que a Internet hi surten totes les paraules

del món i tots els diccionaris i, a més a més, podríem buscar en pàgines que no són diccionaris però que també t'ajuden a descobrir definicions.”

- “La paraula ‘frijoles’ i ‘tortillas’ no sortiria al diccionari en paper; Internet ens ha estat de gran ajuda. Nosaltres hem buscat imatges dels “frijoles” i ens ha anat molt bé. Sobre les “tortillas”, n’hem buscat la recepta i com que ens sortia “Receta de tortilla española” hem pensat de buscar “Receta de tortilla nicaragüense” i ha estat *xupat* veure que no hi van ous.”

- “Definitivament, el mòbil és molt més útil. A més a més, el pots consultar sempre que tinguis algun dubte: al cole, a casa, al bus, al dentista...”

### **3.3.1.5. Conclusions sobre la unitat didàctica “Comprensió lectora amb el suport del diccionari en paper i del diccionari en línia”**

La consulta del diccionari en línia a través del mòbil és una gran eina que estimula als alumnes a la cerca del significat de mots desconeguts per ells i possibilita la indagació de nous significats que apareixen en aquestes mateixes definicions; la cerca en el diccionari en paper se’ls fa molt més carregosa i aquest fet provoca la dinàmica de preguntar a l’adult proper sobre els significats desconeguts i, en cas de no tenir aquest adult a l’abast, l’abandó de la cerca.

L’element que destaquem com a més positiu en el treball amb el diccionari a través del mòbil és la gran motivació que experimenten els alumnes. Fer-los buscar les paraules al diccionari en paper els ocupa massa temps i els adolescents d’avui dia demanen immediatesa. Si bé, en alguns temes, els hem d’acompanyar a descobrir que aquesta immediatesa no és tot el positiva o possible que creuen, en el tema de la cerca de significats al diccionari creiem que la immediatesa que ofereix és necessària per estalviar temps i no hi sabem veure cap aspecte negatiu que el diccionari en paper superi.

Deixar als alumnes treballar amb el mòbil és acceptar que una eina que identifiquen amb “la seva època” i valoren com a molt estimada, des del centre escolar es potencia reconeixent-ne la utilitat.

Els adolescents se senten molt més segurs consultant els continguts a través del mòbil que fent-ho a través dels estàtics llibres que són els diccionaris dels que disposen a casa: cada alumne té un diccionari, cada diccionari és d’una època passada determinada, cada diccionari parteix d’un nivell diferent –n’hi ha que portaven diccionaris útils a 3r de primària però no en cursos superior–, els alumnes saben que els diccionaris que portaven no estan actualitzats com sí ho poden estar els publicats en línia i aquest fet els provoca inseguretats en el treball.

Acostumar a l’alumne a consultar el diccionari en línia possibilita que l’aprenentatge traspassi les barreres de l’aula. Tal com un alumne exposava al fer la valoració de l’activitat, el desconeixement de mots no només succeeix quan estem dins les parets de l’escola ni tampoc, exclusivament, quan fem comprensió lectora.

Cal que els docents, mentre anem treballant per despertar l’ànima d’aprendre dels nostres alumnes, sapiguem trobar la manera de convertir en hàbit camins per satisfer aquestes necessitats naixents de coneixement.

Molts alumnes valoren altament tot el món de continguts existents a la xarxa. Quan es treballava la comprensió lectora del 1r text “obligant-los” a buscar el significat dels mots desconeguts al diccionari en paper (com havíem vingut fent de forma tradicional fins aquell moment) alguns alumnes s’atrevien a manifestar com de fàcil seria contestar el mateix qüestionari si poguessin fer servir l’Internet del mòbil (encara no se’ls havia explicat que la següent comprensió la fariem precisament amb el mòbil).

Els alumnes són conscients que qualsevol informació que desitgin la poden trobar consultant Internet.

Quan els vam demanar que contestessin un segon qüestionari, aquest cop podent usar Internet, es van encallar en la cerca encertada d'algunes de les respostes que se'ls demanava.

Cal que els docents tinguem l'habilitat d'aconduir les seves cerques per evitar que fracassin, pensant, primer de tot, que totes les informacions i totes les pàgines consultables a la xarxa són vàlides i, en segon moment, cal que els acompanyem també a adonar-se que la consulta a Internet no ens estalvia el nostre treball intern de pensar; en posem un exemple, alguns alumnes van errar en la pregunta que els demanava sobre la veracitat o falsedat de la següent afirmació: "Els habitants de Sant Bartolo mengen **ous** per esmorzar, dinar i sopar". El text afirmava que els habitants de Sant Bartolo mengen "tortillas" en tots els àpats. Cal ser el suficientment destre per aturar-se a pensar quina cerca de reafirmació del que sabem cal fer a Internet. Es agradable comprovar que un grup d'alumnes es van adonar, quan buscaven receptes de "tortillas", que els sortien pàgines que els parlaven de "tortilla espanyola" fet que els va portar a descobrir que el que havien de buscar és "receta de tortilla nicaragüense".

Acostumar als alumnes a consultar el diccionari del mòbil, els pot portar a adonar-se que no només és útil per aquesta finalitat. La consulta, per exemple, de com escriure un mot, pot aconseguir fer avançar el coneixement ortogràfic, aspecte que, al nostre parer, necessita un gran impuls, associat a una valoració social més afectiva.

Des de no fa massa, el [DIEC](#) en línia incorpora 4 botons que permeten l'accés a 4 diccionaris molt útils:

1. El botó [DCVB](#) permet l'accés a l'immens cabdal dialectal de l'Alcover-Moll.
2. El [DDL](#), *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*, descriu les paraules partint del seu ús real i al marge de consideracions normatives. Aquest diccionari potser no és d'ús ampli però sí interessant pel fet que recull textos molt diversos escrits entre 1832 i 1988.
3. El [Diccionari de sinònims d'Albert Jané](#).
4. El botó [CiT](#) ens porta a un portal on trobarem 170.000 termes científics i tecnològics.

El gran problema, fins al moment, és que aquests diccionaris encara no apareixen a l'*app* del DIEC.

Pla i Nualart, en l'article *Novetats i mancances en la versió digital del DIEC2*, aparegut al 5 de febrer del 2016 al diari Ara.cat, exposa la seva decepció davant de la no digitalització del DG62 de López del Castillo i, també, d'un bon diccionari Català-Castellà, aspectes amb els que estem plenament d'acord.

Donar-los a conèixer als alumnes com una eina útil que els pot facilitar la feina, a l'igual que donar-los a conèixer el [Diccionari.cat de la GEC](#); es tracta d'una versió actualitzada del Gran diccionari de la llengua catalana d'Enciclopèdia Catalana on, per exemple, s'hi pot trobar un conjugador de verbs (encara no té *app*), [el diccionari Larousse](#) que dona accés a diccionaris de diverses tipologies (sinònims, bilingües...) , [el diccionari invers de la llengua catalana](#), [TERMCAT](#), [Dubtes més freqüents](#), [els sons del català](#) i [l'Optimot](#) (adaptat recentment als dispositius mòbils) o acompanyar-los en el recull de recursos lingüístics a la xarxa elaborats des del Consorci per a la Normalització Lingüística, és una recomanació que ens atrevim a fer després d'haver treballat amb el DIEC a través del mòbil a l'aula. Si ve és cert, que molts d'aquests diccionaris citats no disposen encara de l'*app*, donar-los a conèixer quan es vagi a treballar a les aules d'ordinadors, possibilitarà que els alumnes els puguin començar a

usar des dels seus domicilis o llocs d'estudi a l'espera de la posada en marxa d'aquestes *apps*.

Per tal de recollir totes aquestes pàgines de consulta freqüent o recollir aquelles pàgines que hem trobat importants i que no volem oblidar, hem trobat interessant la proposat feta des de l'aplicació [Symbaloo](#).

És per tot això exposat que ens atrevim a fer dues afirmacions: 1. Pel que respecte a la cerca de definicions dels mots desconeguts és molt útil l'ús del diccionari que tots podem descarregar al mòbil, diccionaris que precisament recullen la vitalitat d'una llengua que no és morta i evoluciona dia a dia acompanyada, en aquest cas, per la institució del DIEC que estableix els mots acceptats cada cert període de temps. L'escola no pot ni ha d'omplir els prestatges de les aules (si els espais escolars dissenyats pels arquitectes de torn els hi permeten) amb diccionaris amb informacions no actualitzades, i 2. Tal com mostren els resultats exposats a través de les graelles i comentats en aquest treball, els alumnes han avançat en l'assoliment de les 4 competències marcades com a importants dins de la unitat elaborada, així com també, han fet un pas més en la consolidació dels 4 objectius generals marcats al currículum per a la secundària obligatòria i dels 3 específics de l'àrea de llengua.

### 3.3.2. PER ENTENDRE I TREBALLAR LA TIPOLOGIA TEXTUAL

#### 3.3.2.1. Introducció

Mots alumnes de secundària es posen neguitosos quan se'ls proposa treballar l'expressió escrita. Encara que hi ha alumnes que gaudeixen posant per escrit els seus pensaments o deixant volar la seva creativitat fent, per exemple, una narració, molts d'altres troben dur enfrontar-se amb un full en blanc.

Aquest fet es complica quan la tipologia textual a treballar no és la de la narració o l'assaig.

Pot ser estimulante per l'alumne l'ús del mòbil per aprendre les característiques pròpies de determinats tipus de textos. L'aprenentatge mecànic a través de la lectura de la informació que ens proporciona el llibre de text es pot veure enriquit per la pràctica d'aquest tipus de text emulant als "professionals" que els usen habitualment. La gravació de textos orals pot perpetuar l'aprenentatge de les característiques textuais i gramaticals que defineixen aquests textos; alhora, el treball d'aquestes tipologies a través del mòbil pot facilitar la identificació dels textos i una posterior imitació.

L'objectiu principal d'aquesta 2a unitat didàctica ([veure Annex 12](#)) titulada "El text instructiu i el text predictiu" consultable a l'Annex juntament amb la resta de materials que hi van associats (Fitxa amb un resum de les característiques pròpies de cada text, qüestionari d'avaluació i graella per a l'activitat de síntesi), és que els alumnes identifiquin amb facilitat aquests dos tipus de text perquè en coneixen la definició i les característiques. Aquest primer objectiu el volíem assolir amb tots els alumnes.

El segon objectiu que ens vam marcar va ser que l'alumne fos capaç de produir un text predictiu i/o descriptiu. Atenent a la dinàmica de curs que es tenia marcada, la proposta d'activitat per assolir aquest objectiu es va deixar oberta a la participació voluntària.

Vam iniciar la unitat llegint i subratllant, a nivell individual, la informació que ens proporcionava el llibre de text que usem com a suport. A continuació vam establir un debat en gran grup amb el que es pretenia que els alumnes compartissin els conceptes apresos, poguessin manifestar els seus dubtes sobre allò llegit i reestructurar (si així s'esqueia) les informacions subratllades com a importants.

Després, els alumnes havien de cercar, mitjançant els seus dispositius mòbils, informació sobre aquestes dos tipus de textos; se'ls va suggerir, també, la possibilitat de consultar alguns diaris en línia o altres pàgines interessants per tal d'observar textos escrits d'aquestes tipologies treballades (previsió del temps, horòscop, estudis amb enquestes sobre la intenció de vot en les eleccions, receptes de cuina...). Aquest treball el van realitzar amb la parella, amb qui el dia de l'activitat, estaven asseguts. Se'ls va demanar, també, que anotessin les observacions que consideressin interessants en el seu dossier de treball.

Amb les noves informacions recollides, dos alumnes voluntaris, fent servir el projector de l'aula i connectant el canó de projecció per tal de que tots en poguéssim fer un seguiment, van elaborar, partint de les aportacions dels alumnes de tot el grup, una [fitxa resum](#), que es pot consultar en l'Annex 13, del que havien après a través del llibre de text i usant el mòbil. Aquests dos alumnes van enviar-se aquest esquema-resum al seu drive i es van comprometre a donar-hi forma i fer-nos-el arribar a la propera classe de català.

Immediatament després d'aquest treball teòric els alumnes podien gravar un text instructiu i/o un de predictiu. Per fer-ho els vam acompanyar a fer una reflexió sobre els passos que calia seguir per aconseguir un bon treball: guió escrit, preparació de l'*atrezzo*, assaig i gravació amb el mòbil.

Es va insistir que el treball era voluntari donat que els alumnes anaven molt plens de feina i tampoc se'ls podia deixar massa dies per tal de poder seguir el Pla de Treball del TFGII que ens havíem marcat.

Es va donar flexibilitat als alumnes i els vam deixar associar en grups voluntaris de 2 a 5 persones que van treballar de forma molt autònoma i van precisar molt poca intervenció del professor. La intervenció es va centrar a animar a la participació i a recordar les dates de finalització de l'activitat.

El nostre objectiu al portar a terme aquesta unitat didàctica era descobrir si el mòbil possibilita accedir a informació de forma còmode a l'aula i ens porta a fer descobertes que superin els continguts estàtics del llibre de text.

Alhora, volíem comprovar si el mòbil motiva a l'alumne quan se'ls demana confeccionar textos de les tipologies marcades.



Els vídeos resultants del treball, estan penjats al Sites soilletra. Duen per títol [Vídeos text instructiu](#) i [Vídeos text predictiu](#).



### 3.3.2.2. Anàlisi dels resultats

Després d'aplicada la unitat didàctica a l'aula i recollides les mostres, hem realitzat els següents 6 estudis:

1. Nombre total d'encerts.
2. Nombre total d'encerts a 2n A.
3. Nombre total d'encerts a 2n B.
4. Nombre total d'encerts a 2n C.
5. Nombre total de vídeos presentats.
6. Nombre total d'alumnes participants en les gravacions.

De cada un d'aquests apartats, n'hem confeccionat uns gràfics per tal de fer més visual els resultats finals. Aquests gràfics i els comentaris dels mateixos es poden consultar a [l'Annex 16](#).

### 3.3.2.3. Observacions al voltant del treball realitzat

1. La primera part d'aquesta dinàmica la vam realitzar de forma tradicional: lectura de la informació del que ens explica el llibre de text (grup), subratllat de la informació important (individual), reflexió en veu alta i en gran grup al voltant del significat del que ens exposa el llibre i aclariment de dubtes i reestructuració (o no) del que hem subratllat (grup) i petit esquema-resum al full propi de treball (individual).

Creiem que pel fet de ser una dinàmica repetitiva respecte a altres conceptes treballats a l'àrea de llengua catalana, els alumnes van estar treballant de manera irreflexiva i sense interès.

El fet que s'hagués explicat al alumnes que treballaríem usant el mòbil per fer cerca d'informació, va provocar que preguntessin en nombrosíssimes ocasions (em sap greu no haver comptat els cops a cada aula) quan faríem servir aquest dispositiu. Les seves preguntes al respecte irrompien qualsevol explicació o punt de la dinàmica seguida i cap alumne acceptava cap altra mena de resposta que pacientment poguessis donar, ja que l'única que esperaven i podien entendre era la d' "Ara mateix".

2. Quan va arribar el treball de cerca d'informació amb el mòbil la passivitat de l'aula es va convertir en un bullidor d'activitat; ningú estava passiu, ni tan sols se'ls va haver de dir, en cap moment, la típica frase de "X, concentra't i treballa" a cap dels típics alumnes que sovint l'han d'escoltar.

3. El paper del docent també va passar a ser molt més actiu: "Perífrasis verbal és el mateix que perífrasis d'obligació?", "Què vol dir *recursos visuals*? (inútil dir que ho acabàvem d'explicar a través de l'exemple del llibre de text), "Estem llegint el temps del diari *on line* i diu que les temperatures a Igualada, en aquest moment, són molt altes per l'època de l'any que estem. Però això no és un text predictiu ja que està parlant en present. No has dit que el temps és un text predictiu i per tant està escrit en futur i condicional?" (No han entès res quan hem llegit, subratllat, explicat, exemplificat i resumit respecte a que els textos predictius es combinen amb altres tipus de text com per exemple els expositius?)...

El vocabulari i comprensió dels continguts d'algunes pàgines els portava a demanar molt el suport docent i donar suport de qualitat a 35 alumnes, per exemple, és "no parar"...

Quan l'ocasió ho requeria, se'ls remetia al DIEC *on line* i alguns exclamaven: "És clar; no hi havia pensat". Si se'ls hagués dit: "Sobre la taula del profe hi ha 10 diccionaris que pots consultar", la seva resposta, de segur, no hauria estat, ni molt menys, la mateixa; i no només la resposta, també l'acció realitzada a partir de la proposta...

4. La posada en comú de les conclusions i la confecció d'una fitxa d'aula que recollís les descobertes que anaven fent, va ser un xic caòtica. Malgrat que els responsables d'anar recollint idees per anar ampliant la fitxa que projectàvem a través del canó de projecció de l'aula, es prenién seriosament la seva tasca, als alumnes se'ls feia carregós escoltar les intervencions dels companys que repetien el mateix amb diversos mots.



Tot i això vam acabar la sessió amb una diapositiva d'una [graella resum del text instructiu](#) i una altra del [text predictiu](#) que uns voluntaris van acabar de polir i vam penjar al Sites soilletra.





5. La proposta d'elaboració de textos orals predictius i/o expositius dels que després se'n fes una gravació per presentar a l'aula, va ser acollida amb gran entusiasme als 3 grups:

- . A 2n A van acceptar la proposta 27 alumnes que es van repartir en 8 grups.
- . A 2n B, van apuntar-se 24 alumnes que estaven agrupats en 7 grups.
- . A 2n C, es van animar 31 alumnes que formaven 10 grups.

Tal com es pot comprovar en els [gràfics 9 i 10](#) de l'Annex 16, aquesta eufòria inicial es va veure reduïda. El fet d'apuntar-se just acabat el treball teòric no pretenia altra cosa que fer una petita previsió de la tendència dins als grups de realitzar aquest treball voluntari extra i fora de l'horari escolar. Sabíem que la realitat seria molt diferent atès que el dia a dia ens i "els" arrossega a no poder complir amb tot allò que ens il·lusiona. Acabada la dinàmica, però, el grau d'interès dels alumnes davant la proposta feta i del nombre d'alumnes final que hi ha participat és satisfactori, tenint present, a més a més, que el treball era voluntari i que "no es va poder" deixar cap estona per preparar-lo a classe.

6. Analitzant el nombre de vídeos presentats i un cop escoltades les seves observacions, som conscients de retocs en el desenvolupament de l'activitat que cal tenir en compte si es vol implementar la dinàmica en cursos posteriors:

- a) Els vam deixar 15 dies per fer el guió i la gravació d'un exemple de text expositiu i/o predictiu. En aquests 15 dies hi havia dos caps de setmana i un dilluns no lectiu a Igualada. Ens va semblar que n'hi havia prou ja que dilatar temes en el temps, a voltes, és més negatiu que positiu.

La realitat, però, ens ha demostrat que molts alumnes amb interès no han pogut participar en l'activitat per incompatibilitats familiars i extraescolars. Els alumnes fan moltes activitats extraescolars i van amb el temps molt programat i, alhora, els caps de setmana tenen múltiples activitats lligades a les extraescolars que realitzen i a dinàmiques familiars diverses (dos grups em van demanar, per exemple, una aplaçament de la data d'entrega per problemes de poble/ciutat de residència de membres del grup amb pares separats que, vist des de fora, pot semblar -i possiblement no ho és- actituds intolerants respecte a peticions dels fills de realitzar un treball que els il·lusiona; vam canviar dates d'entrega, per suposat) Pel dilluns no lectiu a Igualada, l'escola va oferir a les famílies la possibilitat de participar en una esquuada. Molts alumnes de 2n d'ESO s'hi van apuntar i aquest fet també va distorsionar el reeiximent de la dinàmica en tots aquells grups que s'ho havien proposat.

Tres alumnes del grup 2n C es van proposar fer una gravació instructiva que portaria el títol "Consells d'esquuada per a principiants". Van prendre la màquina de filmar que van penjar-se al casc i van fer la filmació amb molta il·lusió. El seu problema ha estat en l'edició del vídeo i el remolí de final de trimestre en que elles i algun altre grup s'han trobat.

Calia deixar més temps donat que molts alumnes dominen el tema informàtic a la perfecció però altres necessiten, encara, un xic de suport que s'hauria pogut resoldre demanant a la seva professora de tecnologia un reforç. Aquest fet, unit al de deixar més temps per presentar els treballs, de segur que hauria aconseguit un índex de participació encara més alt.

- b) Just aquells dies, tres professors de 2n vam tenir una "genial" idea que no vam compartir amb els companys: fer gravacions de vídeo de la matèria treballada.

. El professor de matemàtiques els va demanar gravar un vídeo en el que exposessin una situació on es veiés clara la importància de conèixer com calcular un tant per cent.

. El professor de socials els va deixar 5 sessions per tal de que treballessin el tema "x". Els va fer elaborar un guió a l'aula per grups i després havien de

representar aquest guió buscant una ambientació i vestuari adient a l'època històrica treballada.

Aquest professor els va oferir l'opció de realitzar aquest treball o fer control de la unitat. Desconec els resultats de la resta dels grups, però del grup de 2n C d'on sóc tutora, 5 alumnes van optar per fer control i al llarg de les 5 sessions van estar treballant el tema de forma tradicional.

. Des de llengua catalana, se'ls va proposar la dinàmica que ja hem exposat.

7. Hauria estat bé organitzar algun concurs de votació del vídeo més correcte en quan a presentació estètica i en quan a contingut de la tipologia que treballava; aquest fet hauria provocat més entrades als vídeos penjats al Sites.

8. Cal que quan es repeteixi la dinàmica, es faciliti la feina als alumnes a l'hora de valorar el seguiment del guió de característiques que ha de tenir un text determinat. Pensem que una graella que sigui clara o fins i tot una rúbrica amb els conceptes a avaluar molt resumits hauria agilitzat l'anàlisi dels vídeos, sobretot als grups A i C.

#### **3.3.2.4. Les observacions dels alumnes al voltant de la dinàmica seguida**

En aquesta ocasió no vam demanar als alumnes que omplissin cap qüestionari de valoració de l'activitat i es fer una valoració oral a l'aula.

Prèviament a aquesta sessió, vam preparar un seguit de qüestions per guiar el debat:

- a) T'ha agradat treballar les característiques d'aquest dos tipus de text de la manera que ho hem fet? Per què?
- b) Valdria la pena repetir aquesta dinàmica el proper cop que estudiem un altre tipus de text com l'argumentatiu, per exemple?
- c) En quins aspectes t'ha estat útil l'ús del mòbil per desenvolupar el treball realitzat? Hauries arribat al mateix punt de coneixements sense que se't permetés el seu ús? Per quina/es raons?
- d) Per què no has tancat el cercle de treball del text instructiu i el text predictiu fent un guió d'un exemple d'aquest textos i gravant-lo? Què t'ha aturat?
- e) Creus que t'ha sigut útil analitzar els vídeos gravats pels teus companys d'aula? Aquest anàlisi s'hauria hagut o pogut fer d'alguna altra manera més adient?
- f) Creus que la dinàmica seguida t'ha servit per aprendre més que quan ho fem centrant-nos en el llibre de text?
- g) Penses que el temps dedicat a aprendre què és un text instructiu i què és un text predictiu ha estat excessiu? Per què?

Les observacions que feien i que vam anar anotant sintèticament, giren al voltant de les següents idees:

1. La innovació en la manera de treballar els continguts atrau als alumnes. Treballar sempre amb el llibre de text se'ls fa molt pesat; d'igual manera que creuen que també se'ls faria pesat treballar els continguts fent treball cooperatiu (com van fer en un tema durant el 1r Trimestre) o bé fent una dinàmica on intervingui l'expressió oral i corporal aplicant-la a gravacions dels continguts que cal aprendre, com hem fet en aquesta ocasió.
2. Treballar a l'aula utilitzant el mòbil ho troben molt engrescador ja que creuen que dominen l'eina i estan segurs que els ofereix un munt de possibilitats que un llibre estàtic i editat fa un temps no els brinda.
3. Pensen que han après més cercant ells la informació a la xarxa que llegint el llibre de text i escoltant les explicacions de la professora o dels companys. Són

conscients, també, que en moltes informacions que trobaven necessitaven l'ajuda de la professora o dels companys per acabar d'entendre-les.

Asseguren que els ha agradat que la professora els expliqués, personalment i en el moment que tenien el dubte, allò que no entenien i també han trobat interessant que, davant d'algunes preguntes, la professora els enviés a algun company, a qui la professora ja havia respost amb anterioritat el mateix dubte, a ajudar-los a entendre allò que es preguntaven. Diuen ser conscients que si no ens organitzem i ajudem entre tots, malgrat que tots volem ser tractats individualment perquè ens creiem el centre, no es dona a l'abast. Algun deia que tampoc és necessari que sempre sigui la professora la que expliqui el que no s'entén; algú s'hi afegia afirmant que precisament quan li expliquen les coses un mateix company les entén més bé que quan ho fa la professora (davant de les rialles de la classe, va aclarir que només li passava algunes vegades).

4. Els professors haurien de ser conscients que els alumnes no només tenen la tasca per ells encomanada; alguns manifestaven el seu enuig per no haver pogut portar-la a terme fins al final (gravacions) donat que el temps ofert va ser massa curt pel volum d'activitats extra demanades pels professors de 2n.

5. Alguns alumnes van ser molt crítics amb la falta de coordinació entre els professors a l'hora de marcar treballs que se surten un xic fora dels límits establerts de temps de dedicació.

Es va acceptar la crítica constructiva que feien i malgrat que "ens atacaven" i crec que n'hem de fer una reflexió dins l'equip de nivell del centre, ens va alegrar que fossin tan durs (i respectuosos, val a dir) en aquest aspecte donat que demostraven sentir-se dolguts per no haver pogut gaudir fent les gravacions voluntàries tal com veien que havien fruit els seus companys.

6. La dinàmica d'analitzar els diferents vídeos presentats pensen que no se'ls va fer llarga ni pesada i opinen que és precisament aquesta dinàmica la que ha acabat de fixar les característiques de les diferents tipologies textuals treballades. Cap grup va fer propostes per alleugerir aquesta tasca tot i que la nostra observació valora aquesta part de la dinàmica com a feixuga i avorrida.

7. Creuen que aquesta manera de treballar ha assentat més els continguts treballats que si simplement ho haguessin estudiat partint de la informació del llibre de text, les explicacions a l'aula i la resolució dels exercicis proposats pel mateix llibre.

8. La gran majoria veu que s'ha invertit molt temps per assolir uns pocs continguts però són del parer que de vegades, a l'escola, els fem fer tantes coses que acaben oblidant per saturació. Afirmaven preferir dedicar més temps a treballar en profunditat un tema (qualitat) que optar per la quantitat de matèria impartida. Alguns es queixaven que, a les àrees de llengua especialment, sempre es feia el mateix i potser valdria més la pena repartir els continguts entre els diferents cursos escurçant la quantitat de matèria a treballar i fer-ho de forma més profunda i "divertida" (deien) com havíem fet al treballar aquests dos tipus de text.

### **3.3.2.5. Conclusions sobre la unitat didàctica "El text instructiu i el text predictiu"**

L'ús del mòbil ha estat una eina, en principi, engrescadora i motivadora per despertar als alumnes de la letargia en la que s'instal·len quan senten "Anem a descobrir les característiques pròpies del text 'x'"

La cerca d'informació sobre la definició, característiques i exemples d'aquests tipus de text a través del mòbil ha estat molt positiva per diverses raons.

Cercar informació a través dels ordinadors d'alguna de les 5 aules de l'escola provoca una pèrdua de temps considerable donat que, a voltes, el temps que vols dedicar a la cerca no ocupa tota l'hora de classe; poder treure el mòbil un moment, guardar-lo a continuació per continuar amb la dinàmica que es té marcada estalvia temps i propicia un treball òptim per la dinàmica que hem marcat en aquesta unitat didàctica (fer un debat amb pantalles d'ordinador que ens separen com a grup no és tan agradable com fer-ho en l'ambient d'aula on el grup es pot sentir més còmode per discutir).

La cerca d'informació al mòbil propi fa sorgir qüestions individuals que l'explicació dels continguts per part de la professora, atura o bé no provoca.

Durant la cerca d'informació es treballen molts aspectes que van més enllà dels propis que t'havies proposat (que coneguin un determinat tipus de text); les qüestions sobre vocabulari, expressions, frases fetes, dificultats en la comprensió lectora... poden ser treballades amb més facilitat quan l'alumne topa amb problemes concrets oferts per les eines que usarà habitualment. El llibre de text ofereix unes possibilitats de treball en un ambient, podríem dir, i salvant les distàncies, més de "laboratori": l'alumne tindrà aquest dubte, el resoldrem d'aquesta manera, es traurà en aquesta qüestió i li oferim un text clar que el desencallarà... Creiem que l'alumne, a voltes, es nega a deixar-se aconseguir per un camí excessivament marcat i necessita fer descobertes per ell sol més reals que les que ofereixen els llibres que són elements estàtics.

La principal conclusió, doncs, que extraiem després de desenvolupar la primera part de la unitat didàctica, és la motivació extrema que demostren els alumnes quan se'ls permet usar el mòbil a l'aula. El mòbil ofereix tantes possibilitats i ells, en general, en són tan destres que només amb un cert ajut per part nostra respecte a la "curació de continguts" (buscar i seleccionar pàgines que tinguin continguts adients sobre un tema que t'interessi per tal que no es perdin pel ampli món de la sobresaturació d'informació, alguna d'ella errònia) o respecte a l'aprenentatge que han d'anar fent personalment sobre la selecció de pàgines que siguin adients i amb informació contrastada, els resultats obtinguts poden ser molt superiors als que ara, treballant sempre de forma tradicional, obtenim.

Una altra conclusió que no volem deixar d'exposar és fer avinent al lector que quan es demana a l'alumne escriure una redacció (sigui de la tipologia que sigui) són molt pocs els que gaudeixen amb la proposta.

En aquesta ocasió, la possibilitat d'escriure un guió seguint una determinada tipologia, al dur associada la proposta de gravar aquest text emulant als professionals que constantment els produeixen (l'home del temps, un mag, la Generalitat de Catalunya...), ha provocat que escrivissin llargs guions sense adonar-se que estaven fent allò que precisament no els agrada a molts; cap grup va experimentar la por davant del paper en blanc (per molt corrent quan es demana que facin una redacció i que cal desencallar amb suggeriments que els donin ales).

Amb la realització d'aquesta unitat didàctica s'ha treballat per consolidar les 4 competències bàsiques marcades com a importants en la unitat didàctica consultable a l'Annex: 1. Competència comunicativa, 2. Tractament de la informació i competència digital, 3. Competència d'aprendre a aprendre i 4. Competència d'autonomia i iniciativa personal.

Una activitat puntual com la que presentem no consolida definitivament els 4 objectius generals marcats al currículum i que ens vam proposar tenir presents a l'hora de confeccionar aquesta unitat. Tampoc permet afirmar que els 3 objectius específics de la matèria de llengua que ens marcàvem com a importants a tenir presents a l'hora d'idear la manera de treballar (i consultables a la unitat de l'Annex) s'han assolit

definitivament. Tot i això ens atrevim a afirmar que s'ha treballat en la línia marcada i els èxits són elevats en els aspectes marcats.

### 3.3.2.6. Altres

S'ha dut a terme una experiència similar a l'exposada a 3r d'ESO. En aquest cas, els textos treballats han estat el gènere periodístic de la notícia i la crònica.

S'ha dividit el grup classe en dos subgrups; cada un d'aquests subgrups han treballat un dels dos gèneres exposats.

Els alumnes han llegit la informació que els proporciona el llibre de text i, posteriorment, a través dels seus dispositius mòbils, han cercat informació a partir de la qual han elaborat un treball per parelles. Més tard, han confeccionat una presentació d'aquest treball (PowerPoint, Prezzi...) i les han exposat a la resta de companys del



seu subgrup. Els alumnes han votat a l'aula l'exposició que han considerat més completa i entenedora. Algunes de les presentacions que han fet es poden consultar al Sites soilletra: [Presentació sobre "la crònica"](#) i [Presentació sobre "La notícia"](#)



Hem convidat als alumnes a visionar, en els seus dispositius mòbils, les diferents presentacions per tal de preparar la part de control de tema on se'ls pregunta sobre els coneixements apresos al voltant d'aquests dos tipus de text.

### 3.3.3. ALTRES SUGGERIMENTS:

Quan hom s'allibera de la por d'usar el mòbil a l'aula i comença a pensar en les possibilitats que aquest li ofereix, li venen al cap un munt d'activitats possibles que poden facilitar la feina al docent. A tall d'exemple, n'exposem algunes que trobem factibles i interessants de realitzar comptant amb el suport dels coneixements tècnics que tenen molts alumnes i petits punts d'ajuda dels professors de tecnologia dels centres.

Hem intentat exposar una idea per molts dels apartats en que el currículum actual divideix l'estudi de la llengua.

#### 3.3.3.1. Per treballar el camp semàntic?

En la Unitat 2 del llibre de text que ja he citat i que usem al centre on treballo, a 2n d'ESO, ens proposa estudiar el "Vocabulari de la família". El camp semàntic de la família, especialment, i també algun altre apartat dels "Camps semàntics" proposats pel llibre, ens porta a fer una descoberta: no s'ha de donar per suposat que tots els alumnes són catalanoparlants i per tant tenen un domini acceptable en català dels mots referits a la família; finalment he arribat a la conclusió que caldria dedicar més temps al treball del vocabulari suggerit.

El muntatge d'un senzill joc amb el mòbil els podria ajudar a adquirir agilitat amb aquests termes. Imaginem un joc que comencés explicant-los una petita història que els aconduís a realitzar un imaginari salt en el temps. Un cop els tenim situats 40 anys després del temps actual, imaginem que el joc els fes propostes que possessin en joc aquest vocabulari que volem consolidar.

Exemple: Pantalla 1 – Imatge: fotografia d'algú fent el dinar / Text: Heu convidat el teu fill, la seva parella i els seus pares a dinar. Què són els pares de la parella del teu fill respecte a tu i la teva parella?

Per fer més emocionant el joc, es podria demanar als mateixos alumnes que enviessin fotografies d'ells mateixos seguint les situacions plantejades al joc (emulant senyor de 52 anys fent el dinar, per exemple) i aquest fet encara estimularia més a voler realitzar tots els jocs que podrien elaborar fins i tot ells mateixos.

Aquest joc es podria realitzar seguint el programa [Kahoot](#), per exemple.

Per tal d'il·lustrar el que acabem d'exposar, es pot consultar al Sites soilletra un exemple del joc que es troba sota l'epígraf "Qui és qui?"



Un dels camps semàntics del llibre de 3r d'ESO proposa treballar "El vocabulari dels arbres". Un dels exercicis els proposa el llibre consisteix en aparellar cada arbre amb el seu fruit. En el llibre no hi apareix cap imatge. Què en traiem d'aparellar nespra amb nesprer, o codony amb codonyer o gla amb roure... si no sabem identificar-los?

Un dels treballs d'aula que van realitzar voluntàriament els alumnes és un PowerPoint o un Prezzi amb aquells mots que desconeguessin i s'haguessin treballat en aquest apartat citat. Les presentacions sobre aquest aspecte consultables al Sites soilletra porten per títol "[Camp semàntic arbres](#)"



Pensem que penjar aquests PowerPoint i Prezzi al Sites i fer-los consultables a la resta de classe pot ajudar més que el que hem estat fent fins ara.

### 3.3.3.2. Per entendre millor conceptes de gramàtica?

Quants cops alguns alumnes han manifestat en veu alta que les explicacions del professor els són molt útils però les re-explicacions d'un company del mateix nivell els ajuden de gran manera a entendre millor allò que els volíem transmetre? [L'aprenentatge entre iguals](#) representa un gran avantatge.

De vegades, a l'aula, utilitzem aquesta manera de treballar (personalment, després d'uns dies d'haver començat l'anàlisi sintàctica i un cop exposats els conceptes clau, associo a cada alumne amb dificultat un alumne més destre que l'acompanya en el treball ajudat per unes fitxes de suport amb la solució de l'anàlisi que proporciono al que actua de tutor).

Tenint present aquesta idea pensem que es podria convidar a molts alumnes a ser els protagonistes de "píndoles formatives" (format de formació on establir les bases del coneixement; els aspectes pràctics i la curta durada són essencials. Estan pensades per aprofundir en temàtiques concretes i en poc temps adquirir coneixements específics) sobre determinats aspectes, per exemple, de gramàtica.

L'alumne podria gravar les seves exposicions amb el mòbil (tal com ho han fet aquest curs els alumnes de 3r d'ESO al treballar la notícia i la crònica) o bé fer servir el programa [Camtasia](#).

Per exposar de forma gràfica i clara determinats continguts, com per exemple els passos per fer un correcte anàlisi morfosintàctic es poden utilitzar programes que ens ajuden a fer bones infografies. En destaquem dos: [Infogr](#) i [Picktochart](#)

Si es vol treballar amb imatges (portades per documents, presentacions, fer cartells...) és molt útil el programa [Canva](#). N'adjuntem, també l'adreça d'un entenedor [tutorial](#).

### 3.3.3.3. Per fixar l'ortografia?

Alguns alumnes tenen més desenvolupada la memòria visual.

El mòbil podria ser molt útil a aquests alumnes per treballar, per exemple, les grafies **b** i **v** (contingut treballat a 2n d'ESO).

Una senzilla gravació realitzada pel professor o pels mateixos alumnes on hi apareguessin, llistades en diferents pantalles, paraules que en català van amb b i en castellà van amb v o a l'inrevés, podria ser d'ajuda a aquests alumnes. Al Sites soilletra hi ha penjat un model que, encara que és sobre una temàtica diferent, pot ser

suggeridor per treballar el tema que proposem. Duu per títol "[Vídeo campanya paper alumini](#)" i ha estat elaborat per un grup d'alumnes del centre on treballa que formen part de la comissió "Escola verda". Es pot trobar dins l'apartat "Escola".



Després que l'alumne hagués visionat aquest vídeo, se'l podria convidar a jugar. Per exemple: Apareix a la pantalla, amb la bandera catalana difuminada de fons, el mot "Mò...il", passats uns segons prudencials que permetin a l'alumne pensar quina opció triarien, a la pantalla hauria d'aparèixer "B"; més tard, amb la bandera d'Espanya difuminada de fons, pot aparèixer el mot "Cal...o" i repetir el procés anteriorment exposat i així successivament fins a completar aquelles paraules d'ús més habitual on les interferències entre català i castellà són altes.

El mateix procediment es podria fer servir per treballar els pseudoderivats.

Adjuntem dos programes que ens hi poden ajudar: [Explee](#) i [Powtoon](#).

També estaria bé, demanar als alumnes que formessin un núvol de paraules seguint, per exemple, una pauta (per exemple, mots que en català van amb "v" i en castellà amb "b"). La cerca d'aquests mots, el treball amb ells i l'observació del núvol resultant, pot afavorir la fixació d'aquests mots. Adjuntem l'enllaç a dos programes diferents que permeten realitzar aquesta tasca amb alumnes de secundària: [Wordle](#) i [WorditOut](#).

#### 3.3.3.4. Per estimular el gust per la lectura?

Estimular el gust per la lectura és un aspecte molt important al que ha de tenir cura tot professor, especialment de llengua.

Actualment, a l'aula, tenim programades unes sessions trimestrals de lectura que comencen amb l'exposició de llibres que han llegit els alumnes i que han trobat interessants o que he llegit jo mateixa i penso que els poden agradar.

Hi ha aules que cal equilibrar les exposicions realitzades pels alumnes atès que, en ocasions, hi ha grups de lectors molt actius amb uns gustos molt determinats que no són compartits per tots els companys de l'aula. A més a més, els professors de llengua, tenim el repte d'animar a la lectura a aquells que detesten tenir un llibre davant; cal buscar petits textos, algun còmic, obres senzilles per procurar fer camí cap a la descoberta d'aquest gust per la lectura que citàvem.

Moltes d'aquestes presentacions queden recloses en el si de les classes. Tenint 3 grups de 2n, per exemple, si pengéssim aquestes presentacions al Sites en consulta



oberta, aquestes recomanacions podrien arribar a més alumnes.

Al Sites que hem elaborat s'hi poden veure alguns exemples de treballs d'alumnes; aquests treballs s'han etiquetat amb el nom [Presentació llibres lectura 2n](#) i [Presentació llibres lectura 3r](#)



També hem adjuntat al Sites unes gravacions casolanes de presentacions de llibres amb les que els alumnes de 2n comencen a emular adolescents booktubbers famosos (enllaç directe en el codi QR inferior) com per exemple, la Marta Botet, de qui adjunto un enllaç al seu bloc "[Recomanacions de llibres](#)" des d'on es pot accedir al seu [canal de YouTube](#).



Alhora enllaço la pàgina que dóna accés als [booktrailers finalistes 2015](#), del concurs organitzat per les Biblioteques de Catalunya. Malgrat que aquests treballs són molt més difícils d'elaborar, es pot proposar una confecció en pla casolà als alumnes.

Per promoure el treball al voltant de textos literaris es pot proposar als alumnes crear un videolít. Què és un videolít? Un Videolít és una càpsula audiovisual que s'articula a partir d'un text literari, que s'inclou en les estratègies d'aprenentatge actiu a través d'un projecte de creació. Adjuntem l'enllaç a la pàgina de [Videolít](#) a partir de la qual iniciar el treball.

### **3.3.3.5. Per treballar l'expressió escrita i fomentar la creativitat?**

Una idea que pot ser interessant i agradar als alumnes pel fet que estimula la interacció entre ells, seria proposar-los-hi fer petits contes associant a tres alumnes dels 3 diferents grups de 2n d'ESO. Un alumne escriu un plantejament d'un conte, el company a qui s'ha assignat el número 2, escriu el nus i el que té el número 3, el desenllaç.

Fins i tot es podria deixar llibertat a l'hora de participar en quin conte volen fer el nus o el desenllaç segons el que se'ls assigni. Aquest fet provocaria que llegissin plantejaments escrits per altres companys i tinguessin interès a llegir els contes finals. Aquesta dinàmica es podria seguir en diferents moments del curs invertint els papers de la part del conte que se'ls encomana escriure.

Es podria començar proposant una temàtica (per exemple: conte amb moralitat o conte de ficció o conte amb personatges surrealistes o conte de por...) o bé donant una frase inicial de la que partir (per exemple: La Rawia no s'ho hauria pensat mai...) o bé oferint un títol (per exemple: Què se n'ha fet d'aquell nen que els pares omplien de petons?) o ... per passar, en moments posteriors, a deixar les portes obertes a la seva decisió.

Fins i tot, es podria fer un concurs del conte que més ha agradat a partir d'aplicacions com el Google forms o alguna de similar.

Amb aquesta manera de treballar l'expressió escrita i la lectura a través del mòbil, aconseguiríem expandir l'estona d'aprenentatge fora de les parets de l'escola (Mentre espero que em cridi el dentista per la revisió dels bràquets, per exemple, aprofito per llegir un parell de contes o escriure la part que em toca o donar una puntuació a aquells que ja he llegit o...)

És també estimulante esperonar als alumnes en la participació d'algun dels concursos de microrelats en funcionament. Optimot ofereix aquesta possibilitat. Adjuntem, a tall d'exemple, la pàgina de les bases del concurs "[Per Sant Jordi, clava-la amb Optimot](#)".

Per treballar l'expressió escrita pot ser útil, també, iniciar un debat sobre algun aspecte (lectura article, llibre, tema d'interès pel grup...) a través del Twitter. El Twitter només permet escriure 140 caràcters i aquest aspecte ens pot ajudar a promoure en els alumnes la capacitat de sintetitzar. El següent enllaç permet iniciar el procés: [Twitter](#).



#### 4. CONCLUSIONS FINALS

El subtítol d'aquest Treball Fi de Grau ("Per a què poden ser útils els dispositius mòbils a l'àrea de llengua catalana de Secundària?") recollia, de forma resumida, l'objectiu de la nostra recerca. Ara que ja som al final d'aquest projecte d'investigació, considerem que, després de consultar els experts, de fer una cerca i anàlisi d'experiències d'altres docents i de fer la nostra part pràctica, usar els dispositius mòbils per a l'aprenentatge aporta unes possibilitats infinites.

Resumim les conclusions a les que hem arribat en els següents punts:

1. Els dispositius mòbils **suposen un valor afegit a l'hora de realitzar pràctiques per a la comprensió del significat global d'un text, tant dins com fora de l'aula.**

Ens atrevim a fer aquesta categòrica afirmació atenent als resultats de la investigació realitzada a través de la 1a UD i que sumàriament descrivim i podeu consultar als gràfics a [l'Annex 11](#).

Si bé un 100% dels alumnes dels 3 grups contesten de forma encertada a més de 7 preguntes dels dos qüestionaris de comprensió lectora, només un 21% d'alumnes encerten la totalitat de les qüestions plantejades quan utilitzen el diccionari en paper, enfront del 59% que ho fan quan es valen del diccionari en línia.

Una anàlisi de les respostes errònies ens porta a descobrir que, en l'ús del diccionari en paper, un nombre significatiu d'alumnes (71 %) contesten de forma equivocada quan la resposta requereix realitzar diversos passos; és per això que, per exemple, no encerten si frisar i basquejar són sinònims en el text proposat atès que els cal buscar i acarar els dos significats i verbalitzen que no poden contestar la pregunta perquè no tenen un diccionari de sinònims i antònims a mà. Per contra, no s'estan de realitzar operacions dobles per arribar a la resolució encertada d'una qüestió quan disposen del mòbil. La cerca ràpida, fàcil que els proporciona el dispositiu, lligat a la seguretat que tenen respecte al fet que "a Internet podem trobar totes les respostes" els mou a buscar sortides per a les qüestions que se'ls plantegen més dificultoses quan poden fer servir l'estri amb el que es mouen amb seguretat.

2. Els canvis més significatius, però, els trobem en el temps de resposta dels qüestionaris. Quan se'ls permet usar el mòbil, un 60% d'alumnes el resolen amb un temps que oscil·la entre els 5 i els 10 minuts, mentre que quan se'ls proposa treballar amb el diccionari en paper, el 52% dels alumnes dupliquen el temps de resposta i molts d'altres arriben a triplicar-lo.

Si bé aquest segon aspecte suposa un canvi molt significatiu respecte al primer element estudiat, el canvi més significatiu respecte a les dues formes de treballar, el representa l'**alt nivell de motivació** que experimenten els alumnes quan se'ls permet utilitzar l'estri amb el que tenen altes habilitats. Les observacions personals són més que eloqüents i, per si es consideressin poc "científiques" aquestes observacions, centrem-nos en els nombres: Un 1% d'alumnes no porta el mòbil per realitzar el qüestionari enfront al 20% d'alumnes que obliden dur el diccionari en paper a l'aula.

3. En aquestes conclusions també ens agradaria recollir un comentari dels alumnes que trobem molt significatiu: "**La consulta al diccionari del mòbil no només ens pot anar bé per realitzar cerques a l'escola sinó en tots els moments de la vida diària que tenim un dubte a resoldre**". Per extensió, pensem que oferir als alumnes diverses eines de consulta útils els ajuda a esdevenir més competents.

En un apartat del present treball afirmàvem que les noves tecnologies han vingut per quedar-se; la pràctica a l'aula així ens ho ha confirmat: treure el mòbil per consultar un mot quan fan activitats de comprensió o quan fan lectura individual o quan escriuen una redacció i volen fer una consulta (o bé ortogràfica o bé de correcció lingüística) s'ha

convertit en un fet habitual; ningú n'ha donat permís, tot ha fluït com un procés natural i ha injectat il·lusió pel treball diari.

4. L'ús del mòbil a l'aula **estimula als alumnes a realitzar processos de creació**, és a dir, a treballar l'expressió oral i escrita amb més il·lusió i motivació.

El treball a l'aula de descoberta de les característiques pròpies dels textos instructius i predictius feta a través de la lectura de la informació proporcionada pel llibre de text, es va veure estimulada en gran mesura quan es va permetre als alumnes consolidar i ampliar les informacions explicades pel mestre amb la seva recerca personal a internet a través dels dispositius mòbils que portaven. El còmode silenci del treball amb el llibre de text es va convertir en un agradable bullidor de qüestions que veritablement els interessaven al voltant de les cerques que anaven fent. El seu paper ha passat a ser extraordinàriament actiu i el seu interès ha crescut exponencialment. El paper del mestre també passa a ser molt més actiu: més de 30 alumnes que "exigeixen" respostes immediates a qüestions que "teòricament" ens semblava que havien quedat clares requereix adoptar un paper enèrgic. Veiem, però, que els alumnes, de mica en mica, quan descobreixen que no es pot estar per tots i cadascun d'ells en tot moment, aprenen a interactuar amb els companys per fer camí a la cerca de respostes, element aquest que trobem molt interessant.

5. **Els alumnes han valorat molt positivament aquest petit canvi** en la forma de treballar. **Sembla que valorin i necessitin treballar de diferents formes per mostrar interès pel que se'ls proposa fer.**

Respecte a la segona part del treball de la 2a UD (elaboració d'un guió i posterior gravació audiovisual del mateix, emulant als professionals que treballen produint aquests tipus de texts) val a dir que, malgrat ser una proposta voluntària, va tenir molta acceptació entre els alumnes dels 3 grups, acceptació significativament més positiva que quan es proposa als alumnes escriure qualsevol tipus de text. Vuitanta-dos alumnes dels cent als que es va proposar, van organitzar-se en vint-i-cinc grups de treball per a dur a terme aquest treball voluntari.

Les il·lusions es van veure truncades per diferents motius, creiem que comprensibles, exposats al llarg del treball. Tot i així l'observació dels gràfics recollits a [l'Annex 16](#) creiem que mostren clarament com els dispositius mòbils poden ajudar-nos a moure als alumnes a escriure i expressar-se oralment seguint unes pautes determinades.

Atès que vam observar petites diferències entre els 3 grups, vam preferir, després de fer una anàlisi conjunta, analitzar els resultats per separat.

A 2n A, 25 alumnes s'organitzen formant 9 grups; a 2n B, 10 alumnes es distribueixen aportant 3 vídeos i a 2n C, 17 alumnes s'estructuren en 6 grups per presentar aquest treball.

El nombre d'encerts en les respostes del test sobre els coneixements adquirits al voltant del text instructiu i el text predictiu, són també un xic diferents: a 2a A, un 81% d'alumnes obté un nombre d'encerts excel·lent; a 2n B, el nombre d'alumnes baixa al 66% i a 2n C, de nou puja al 82%.

Acarant aquests resultats amb el nombre d'alumnes voluntàriament participants en la dinàmica i el nombre de vídeos presentats ens adonem que hi ha una clara relació. Els alumnes que han preparat els vídeos han fet un major esforç per recordar i complir amb les característiques pròpies del text, fet que ha fixat aquests coneixements i ha propiciat resultats més alts en el test de comprensió. Alhora, als grups on s'han presentat més vídeos, l'anàlisi de cada un d'ells en gran grup ha esdevingut favorable per a tots els membres participants; la repetició de les característiques del text observables a diversos vídeos, ha fixat els coneixements que ens interessava treballar.

El mòbil ens ha ajudat pel fet de que ha suposat una innovació en la manera de treballar, ha ofert un plus de motivació necessari en el treball amb adolescents i ha estimulat als

alumnes a escriure llargs guions sense gairebé ser conscients que estaven realitzant una tasca que etiqueten com a àrdua.

Temps invertit versus resultats obtinguts? Creiem que ells tenen raó quan en la valoració de l'activitat ens fan notar que molts dels aspectes que treballem a l'escola no són significatius per a ells i per tant els obliden amb facilitat. Fer més no sempre és fer molt.

6. Si bé la motivació és un element bàsic en tot treball escolar, pensem que no només és aquesta la raó que ens ha d'impulsar al canvi. Treballar amb el mòbil a l'aula **ofereix un munt de possibilitats** capades per la negació del seu ús. A continuació fem un breu resum de les que, la investigació realitzada en les dues línies suara exposades, ens ha suggerit com a possibles de realitzar sense ser necessàriament membre de la "generació Facebook".

Cloure un apartat d'un tema (per exemple, camp semàntic de "La família") preparant i jugant a través d'*apps* com podria ser el Kahoot, promou la fixació dels mots treballats i motiva a l'alumne a estudiar aquests mots per tal de competir en l'encert del seu ús a través del joc amb els companys d'aula.

Promoure el gust per la lectura és un element important que creiem ha de realitzar tot educador. Que els alumnes presentin oralment llibres a l'aula és altament positiu, però aquesta pràctica pot ser complementada per la presentació de vídeos de llibres a través del YouTube, vídeos que es poden penjar a un espai web determinat i poden ser visionats per tots els alumnes d'un mateix nivell, cicle... A part del tema dels booktubbers, als alumnes els pot motivar la confecció de casolans booktrailers a través dels quals fer difusió dels seus resums i opinions sobre llibres llegits.

Treballar la fonètica catalana, fer microrelats en treball cooperatiu, elaborar infografies resum, gravar píndoles informatives sobre normes ortogràfiques, fer un vídeo amb un text instructiu sobre els passos a seguir a l'hora de fer una anàlisi gramatical promovent d'aquesta manera l'aprenentatge entre iguals, fer un treball de geolocalització d'escriptors relacionats amb la localitat on està enclavada l'escola... Són múltiples les opcions que s'ofereixen a la xarxa. Professors a nivell particular que posen a disposició els seus treballs (actuant com noves "ONGs" solidàries envers els companys de professió), institucions diverses i el mateix Departament d'Ensenyament, aporten a la comunitat educativa múltiples idees per treballar amb el mòbil a l'aula.

7. Volem aportar una última observació al voltant de la tasca realitzada i l'acceptació dels mòbils dins la comunitat docent on s'ha dut a terme la pràctica.

Dins les noves tecnologies aparegudes als últims 30 anys, **els ordinadors gaudeixen, a dia d'avui, d'una acceptació alta entre el cos docent**. Molts pocs són els que no han arribat a reconèixer els extraordinaris beneficis que, en determinades tasques, ens ofereixen.

**Als dispositius mòbils, però, els queda encara un camí per recórrer**. Cal difondre els seus usos, acceptar i controlar els seus abusos i indagar i expandir aplicacions útils per al treball de diferents continguts.

Les reticències a acceptar l'entrada del mòbil a l'aula l'hem pogut comprovar, també, dins el centre on hem fet l'experimentació.

El debat sobre l'ús del mòbil a l'aula és un tema candent dins del claustre. Curiosament, no són pas tots aquells que més ús en fan en les seves vides personals, els primers defensors d'aquesta utilització a l'aula. Alguns es mostren reticents a acceptar-ne l'ús a causa dels interrogants i les complicacions que una utilització inadequada d'aquests mòbils a l'aula pot provocar. Són reticents, també, per por a possibles incomprendiments d'una part de les famílies respecte a la incorporació d'aquesta tecnologia com element d'aprenentatge.

En alguna ocasió, aquestes reticències topen, curiosament, amb els comentaris d'aquells que, havent hagut de superar ja les pors d'enfrontar-se al món desconegut dels

ordinadors atès que durant la seva implementació a les aules ells ja exercien de docents, “solament” veuen un nou repte en el control de les males praxis en l'ús del mòbil a classe.

8. Després d'elaborar el treball pensem, però, que **seria altament positiu recollir de forma ordenada (i ampliar, si escau) aquestes pràctiques d'ensenyament-aprenentatge que es poden realitzar amb el suport del mòbil**, per tal de facilitar la tasca dels professors. Aquí, allà i encara més enllà, si es disposa d'esperit de recerca, temps i encert, es troben moltes experiències, suggeridores o aplicables directament, d'ús dels dispositius mòbils. Fóra interessant disposar d'un espai on s'hi poguessin concentrar (de forma seleccionada seguint criteris de qualitat i perfectament classificades per nivells i tipologia de continguts) aquelles pràctiques adients i útils per tal que el professor pogués seleccionar camins d'aprenentatge per als seus alumnes.
9. Els professors en actiu avui dia **no podem romandre impassibles davant d'aquest munt de noves i bones possibilitats que ens ofereix la connexió a Internet dels mòbils dels nostres alumnes**. El Departament d'Ensenyament ens hi empeny a través d'una clara legislació. Però, no hauria de ser la llei la que ens mugués; la llei únicament hauria de recollir el resultat de les nostres conviccions que alhora seran fruit de les nostres indagacions i treball. Són precisament aquestes conviccions i treball que ens porta a afirmar, al final d'aquestes conclusions, que els nous dispositius mòbils poden ser de gran ajuda en moments concrets del nostre fer diari. Al professor només li cal cercar, somniar, crear i aplicar per tal de construir molins que aprofitin els vents de canvi.

## 5. BIBLIOGRAFIA

1. **Abrams, S.** (2010, desembre) "Xarxa sí, xarxa no". [En línia] Avui Cultura (núm. 2, p. 8) (Opinió). Disponible a:  
[http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/2010/avui\\_a2010m12d2p8scultura.pdf](http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/2010/avui_a2010m12d2p8scultura.pdf)
2. **Adell, J.** (2010), "Educació 2.0" En: **Barba, C.; Capella, S.** (coord.) (2010). *Ordinadors a les aules. La clau és la metodologia*. Barcelona: Graó, p. 19 a 32.
3. **Àrea, M.** (2003). "De los webs educativos al material didáctico web". [En línia]. *Comunicación y Pedagogía*, 188, p. 32 a 38. Disponible a:  
[http://manarea.webs.ull.es/articulos/art17\\_sitiosweb.pdf](http://manarea.webs.ull.es/articulos/art17_sitiosweb.pdf)
4. **Barba, C., i S. Capella** (coord.) (2010). *Ordinadors a les aules. La clau és la metodologia*. Barcelona: Graó.
5. **Book Trailers** [pàgina web en línia]. [Data de consulta: 17 novembre 2015]  
<http://www.booktrailersweb.es/>
6. **Botet, Marta** (2015). *Lectures de la Marta: Kate y sus Hermanas*. [vídeo en línia] (2015). Clik'a'k (6'07 min)  
<https://www.youtube.com/watch?v=koXxo5AJjPw>
7. **Camps, A., i F. Zayas** (coord.) (2006). *Seqüències didàctiques per aprendre gramàtica*. Barcelona: Graó
8. **Camps, A.** (comp.) (2012) 3a reimpressió. *Seqüències didàctiques per aprendre a escriure*. Barcelona: Graó.
9. **Cassany, D.** (2008). "La generación Google: sus formas de leer, comunicar y aprender". [En línia]. IV Jornadas sobre bibliotecas escolares de Extremadura. 13/14-05-2008. Mérida, España. Disponible a:  
[http://www.upf.edu/pdi/daniel\\_cassany/pdf/b08/Merida08.pdf](http://www.upf.edu/pdi/daniel_cassany/pdf/b08/Merida08.pdf)
10. **Castaño, C.** (2008). "Educar con redes sociales y web 2.0". [En línia]. *Revista de Tecnología de Información y comunicación en Educación*. Disponible a:  
<http://servicio.bc.uc.edu.ve/educacion/eduweb/vol2n2/art2.pdf>
11. **Consell Escolar de Catalunya** (2013). "L'impacte i la contribució de les tecnologies digitals en l'educació". En: XII Jornada de reflexió del Consell Escolar de Catalunya (2012: Barcelona) [Conclusions Jornades en línia]. Consell Escolar de Catalunya. [Data de consulta: 19 octubre 2015].  
[http://consellescolarcatal.gencat.cat/web/.content/consell\\_escolar/actuacions/publicacions\\_cec\\_en\\_pdf/static\\_files/dossier36-jornada22.pdf](http://consellescolarcatal.gencat.cat/web/.content/consell_escolar/actuacions/publicacions_cec_en_pdf/static_files/dossier36-jornada22.pdf)
12. **Consell Escolar de Catalunya** (2015). *Les tecnologies mòbils als centres educatius*. [document en línia]. Generalitat de Catalunya. Consell Escolar de Catalunya. [Data de consulta: 9 octubre 2015].  
[http://consellescolarcatal.gencat.cat/web/.content/consell\\_escolar/actualitat\\_consell\\_escola/documents\\_pdf/static\\_files/Doc1-15\\_Tecnologies\\_mobils.pdf](http://consellescolarcatal.gencat.cat/web/.content/consell_escolar/actualitat_consell_escola/documents_pdf/static_files/Doc1-15_Tecnologies_mobils.pdf)
13. **Consorci d'Educació de Barcelona** (2014). "Prop de 150 docents participen en la jornada d'experiències a l'aula amb dispositius mòbils" [article en línia]. [Data de consulta: 28 octubre 2015]  
<http://www.edubcn.cat/tecnologiaeducativa/noticies/detall?45818>

14. **Disseny universal i aprenentatge mòbil. Oportunitats d'èxit per a tot l'alumnat.** (2015). *Experiències secundària* [recull d'experiències secundària en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament [Data de consulta: 23 octubre 2015].  
<http://blocs.xtec.cat/mobilspereinclusio/category/experiencies/secundaria/>
15. **Domingo, M., i M. Fuentes** (2010). "Innovación educativa: Experimentar con las TIC y reflexionar sobre su uso." [En línia]. *Revista de Medios y Educación*, 36, p. 171 a 180. A:  
<http://www.sav.us.es/pixelbit/pixelbit/articulos/n36/13.pdf>
16. **Fundació Itinerarium** (2014). *Eduloc. Biblioteca d'escenaris*. [pàgina web en línia]. Proudly supported by SAP. [15 novembre 2015].  
<http://www.eduloc.net/>
17. **Gisbert, M (coord.)** (2015, febrer) *Aprenentatge mòbil. Com incorporar els dispositius mòbils a l'aprenentatge?* [informe en línia]. Fundació Jaume Bofill i Atona [Data de consulta: 4 novembre 2015]  
<http://www.fbofill.cat/sites/default/files/InformeBreu58.pdf>
18. **Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.** (2007, juny) *DECRET 143/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria.* [decret en línia]. DOGC [Data de consulta: 2 abril 2016]  
[http://dogc.gencat.cat/ca/pdogc\\_canals\\_interns/pdogc\\_resultats\\_fitxa/?documentId=451704&language=ca\\_ES&action=fitxa](http://dogc.gencat.cat/ca/pdogc_canals_interns/pdogc_resultats_fitxa/?documentId=451704&language=ca_ES&action=fitxa)
19. **Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.** (2008). *Educació, currículum, educació secundària obligatòria.* [document en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament: Servei de Comunicació, Difusió i Publicacions [Data de consulta: 1 desembre 2015]  
[http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/curriculum/curriculum\\_eso.pdf](http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/curriculum/curriculum_eso.pdf)
20. **Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.** (2009, 10 juliol). *Llei d'educació de Catalunya. Llei 12/2009, del 10 de juliol d'Educació.* [document en línia] Quaderns de legislació; 82. [Data de consulta: 1 abril 2016]  
[http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/normativa/normativa-educacio/lec\\_12\\_2009.pdf](http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/normativa/normativa-educacio/lec_12_2009.pdf)
21. **Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.** (2010, maig). *Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència* [document en línia]. Textos legislatius. Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya; núm. 720/ VIII, del 26 de maig de 2010. [Data de consulta: 1 abril 2016]  
<http://www.parlament.cat/document/nom/TL115.pdf>
22. **Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.** (2010, agost). *DECRET 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius.* [Decret en línia]. DOGC [Data de consulta: 2 abril 2016]  
[http://dogc.gencat.cat/ca/pdogc\\_canals\\_interns/pdogc\\_resultats\\_fitxa/?documentId=545262&language=ca\\_ES&action=fitxa](http://dogc.gencat.cat/ca/pdogc_canals_interns/pdogc_resultats_fitxa/?documentId=545262&language=ca_ES&action=fitxa)
23. **Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.** (2013, 2 juliol). *Agenda digital per a Catalunya 2020.* [document en línia]. Idigital. [Data de consulta 20 març 2016]  
[http://www.idigital.cat/documents/10501/405750/Agenda\\_Digital\\_CAT\\_maquetada.pdf](http://www.idigital.cat/documents/10501/405750/Agenda_Digital_CAT_maquetada.pdf)

24. **Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.** (2014, gener). *Identificació i desplegament de les competències bàsiques en el currículum digital*. [document en línia]. Generalitat de Catalunya. Direcció General d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat. [Data de consulta: 23 febrer 2015]  
<http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0016/5c40a018-5a95-471f-bea9-54e6f50313ed/presentacio-CD-secundaria.pdf>
25. **Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.** (2015). *Documents per a l'organització i gestió dels centres. Tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement*. [document en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament [Data de consulta: 28 octubre 2015].  
[http://educacio.gencat.cat/documents/IPCNormativa/DOIGC/PEC\\_Tecnologies\\_aprenentatge.pdf](http://educacio.gencat.cat/documents/IPCNormativa/DOIGC/PEC_Tecnologies_aprenentatge.pdf)
26. **Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.** (2015, novembre). *Competències bàsiques en l'àmbit digital. Identificació i desplegament a l'educació secundària obligatòria*. [document en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament [Data de consulta: 23 febrer 2015].  
<http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/competencies-basiques/eso/eso-ambit-digital.pdf>
27. **Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.** (2016, febrer). *Telèfons mòbils*. [article en línia]. Gencat.cat. Espai jove.cat Actualitat [Data de consulta: 27 març 2016]  
<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/tecnologia/telefonos-mobils/>
28. **Grabolosa, A.** (2011) "Aprentatge i ensenyament de literatura: les possibilitats pedagògiques del blog. Una proposta" [En línia]. A:  
[http://www.hermeneia.net/treballs\\_pdf/e3/assumpta\\_grabolosa/agrabolosa\\_01.pdf](http://www.hermeneia.net/treballs_pdf/e3/assumpta_grabolosa/agrabolosa_01.pdf)
29. **Gobierno de Espanya.** (2006, mayo) Ley orgànica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación [llei consultable en línia]. BOE [Data de consulta: 14 abril 2016]  
<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-7899>
30. **Institut Plafarreras Sant Cugat.** *Pautes d'ús dels dispositius mòbils al centre*. [Normativa d'ús del mòbil en un centre en línia]. Document intern del centre Plafarreras. [Data de consulta: 4 novembre 2015]  
<http://xtec.gencat.cat/web/.content/recursos/tecinformacio/usdispositiusmobils/documents/AAs-dels-dispositius-mAAbils-INS-Joaquima-Pla-i-Farreras-4.pdf>
31. **Jubany, J.** (2012). *Connecta't per aprendre. Aprentatge social i personalitzat*. Barcelona: Rosa Sensat.
32. **Koskimaa, R.** (2007, març). "El repte del cibertext: ensenyar literatura en el món digital" [En línia]. Uocpapers. Revista sobre la societat del coneixement (núm. 4). Disponible a:  
<http://www.uoc.edu/uocpapers/4/dt/cat/koskimaa.pdf>
33. **Lara, T.** i altres (2009) *La competencia digital en el área de Lengua*. Barcelona: Octaedro
34. **Molist, M.** (2006) "La blocosfera catalana". [En línia]. Coneixement i Societat. (núm. 10). A:  
[http://www10.gencat.net/dursi/generados/catala/departament/recurs/doc/cis10\\_molist.pdf](http://www10.gencat.net/dursi/generados/catala/departament/recurs/doc/cis10_molist.pdf)

<http://www.slideshare.net/EBC624/la-blocosfera-catalana>

35. **Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura (UNESCO)** (2013). *UNESCO Policy Guidelines for Mobile Learning*. [document en línia]. UNESCO [Data de consulta: 26 octubre 2015].

<http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002196/219662S.pdf>

36. **Pallarès, M.** (2014, novembre). "Booktubbers, nous crítics literaris?". *Núvol el digital de cultura* [article en línia]. Bernat Puigtobella. [Data de consulta: 13 novembre 2015].

<http://www.nuvol.com/opinio/booktubbers-nous-critics-literaris-2/>

37. **Parlament europeu.** (2000, 23 i 24 març). *Consejo europeo de Lisboa, 23 i 24 de marzo 2000. Conclusiones de la presidencia*. [document en línia]. European Parliament. [Data de consulta: 24 març 2016].

[http://www.europarl.europa.eu/summits/lis1\\_es.htm](http://www.europarl.europa.eu/summits/lis1_es.htm)

38. **Pla Nualart, Albert** (2016, 5 febrer). "Novetats i mancances en la versió digital del DIEC2". *Ara.cat* [article en línia]. Diari Ara [Data de consulta: 5 febrer 2016].

[http://www.ara.cat/suplements/llegim/Novetats-mancances-versio-digital-DIEC2\\_0\\_1517848231.html](http://www.ara.cat/suplements/llegim/Novetats-mancances-versio-digital-DIEC2_0_1517848231.html)

39. **Ruiz Tarragó, Ferran** (2013, desembre). "La web de centro como instrumento de transparencia educativa". *Participación educativa* (Segunda época. Volumen 2. Núm. 3)

40. **Vicent, J.** (2015, febrer). *Mobile Opportunities Exploring positive mobile media opportunities for European children*. [estudi en línia]. LSE. The London School of Economics and political Science. [Data de consulta: 4 novembre 2015]

41. **Xarxa telemàtica educativa de Catalunya** (2014). *Mobile Learning Awards 2014* [resolució i exposició dels premis en línia]. Generalitat de Catalunya. [Data de consulta: 25 octubre 2015].

<http://xtec.gencat.cat/ca/centres/alscentres/premis/mla2014/premiats>

42. **Xarxa telemàtica educativa de Catalunya** (2015). *Mobile Learning Awards 2015* [resolució i exposició dels premis en línia]. Generalitat de Catalunya. [Data de consulta: 16 novembre 2015].

<http://xtec.gencat.cat/ca/centres/alscentres/premis/mla2015/finalistes>

43. **Xarxa telemàtica educativa de Catalunya** (2015). *Mobile Learning Awards 2015* [resolució i exposició dels premis en línia]. Generalitat de Catalunya. [Data de consulta: 16 novembre 2015].

<http://xtec.gencat.cat/ca/centres/alscentres/premis/mla2015/premiats>

44. **Xarxa telemàtica educativa de Catalunya** (2015). *Recursos llengua catalana i literatura* [recull de recursos per a l'àrea de llengua catalana i literatura en línia]. Generalitat de Catalunya. [Data de consulta: 25 octubre 2015].

<http://xtec.gencat.cat/ca/recursos/catala/>

45. **Xarxa telemàtica educativa de Catalunya** (2015). *Programa mSchools* [desplegament dels eixos de treball de mSchools en línia]. Generalitat de Catalunya. [Data de consulta: 4 novembre 2015].

<http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/mschools/index.html>



## ANNEX

- **ANNEX 1: Lleis d'educació i ús de les noves tecnologies** [Retornar al punt 2.3.1.](#)

1.1. La llei orgànica d'Educació (LOE, 2006) / Cimera de Lisboa / XII Jornades de reflexió del CEC

- **Preàmbul:**

“Tres son los principios fundamentales que presiden esta Ley. El primero consiste en la exigencia de proporcionar una educación de calidad a todos los ciudadanos de ambos sexos, en todos los niveles educativos del sistema... El segundo principio consiste en la necesidad de que todos los componentes de la comunidad educativa colaboren para conseguir este objetivo tan ambicioso... El tercer principio que inspira esta Ley consiste en un compromiso decidido con los objetivos educativos planteados por la Unión Europea para los próximos años... Para conseguir que estos principios se conviertan en realidad, hay que actuar en varias direcciones complementarias. En primer lugar, se debe concebir la formación como un proceso permanente, que se desarrolla durante toda la vida. Fomentar el aprendizaje a lo largo de toda la vida implica, ante todo, proporcionar a los jóvenes una educación completa, que abarque los conocimientos y las **competencias básicas** que resultan necesarias en la sociedad actual, que les permita desarrollar los valores que sustentan la práctica de la ciudadanía democrática, la vida en común y la cohesión social, que estimule en ellos y ellas el deseo de seguir aprendiendo y la capacidad de aprender por sí mismos.”

- **Artículo 5. El aprendizaje a lo largo de la vida.**
  1. Todas las personas deben tener la posibilidad de formarse a lo largo de la vida, dentro y fuera del sistema educativo, con el fin de adquirir, actualizar, completar y ampliar sus capacidades, conocimientos, habilidades, aptitudes y **competencias** para su desarrollo personal y profesional.
  2. El sistema educativo tiene como principio básico propiciar la educación permanente. A tal efecto, preparará a los alumnos para aprender por sí mismos y facilitará a las personas adultas su incorporación a las distintas enseñanzas, favoreciendo la conciliación del aprendizaje con otras responsabilidades y actividades.
  3. Para garantizar el acceso universal y permanente al aprendizaje, las diferentes Administraciones públicas identificarán nuevas **competencias** y facilitarán la formación requerida para su adquisición.
  4. Asimismo, corresponde a las Administraciones públicas promover, ofertas de aprendizaje flexibles que permitan la adquisición de **competencias básicas** y, en su caso, las correspondientes titulaciones, a aquellos jóvenes y adultos que abandonaron el sistema educativo sin ninguna titulación.
- **Artículo 26: Principios pedagógicos para la Educación Secundaria Obligatoria**
  2. En esta etapa se prestará una atención especial a la adquisición y el desarrollo de las **competencias básicas** y se fomentará la correcta expresión oral y escrita y el uso de las matemáticas.
- **Cimera de Lisboa** realizada el 23 i 24 de març del 2000 celebrada pel Consell Europeu: bloc “Educación y formación para la vida y el Trabajo en la Sociedad del conocimiento” [Retornar al punt 2.3.1.](#)
  25. Los sistemas de educación y formación europeos necesitan adaptarse tanto a las demandas de la sociedad del conocimiento como a la necesidad de mejorar el nivel y calidad del empleo. Tendrán que ofrecer oportunidades de aprendizaje y formación adaptadas a grupos destinatarios en diversas etapas de sus vidas: jóvenes, adultos parados y ocupados que corren el riesgo de ver sus cualificaciones desbordadas por un proceso de cambio rápido. Este nuevo planteamiento debería constar de tres componentes principales: la creación de centros de aprendizaje locales, **la promoción de nuevas competencias básicas**, en particular en las tecnologías de la información, y una transparencia cada vez mayor de las cualificaciones.
- **Pt. 39 del document que recull les conclusions de les XXII Jornades de reflexió del CEC al voltant de la definició de competència digital:** [Retornar al punt 2.3.1.](#)
  39. “La competencia digital es pot entendre com el conjunt de coneixements, estratègies i destreses que permeten a una persona resoldre problemes prototípics i emergents (en el sentit de relacionats amb el futur i les situacions noves que es produeixen) vinculats al món digital amb relació a comunicar-se, seleccionar informació, escriure, etc. amb un suport digital. Aquesta competència engloba un seguit de dimensions que la societat ha de preocupar-se de

proveir als estudiants mitjançant el sistema educatiu. El sistema educatiu ha d'assegurar la generalització d'aquests coneixements a totes les capes socials sense excepció, ja que, en cas contrari, es corre el risc de crear o d'agreujar una esquerda digital perillosa que condemni a l'exclusió social determinats sectors de l'alumnat."

## 1.2. Curriculum Educació Secundària Obligatòria [Retornar al punt 2.3.2](#)

- Definició:  
"Es tracta de la cerca, captació, selecció, registre i processament de la informació, amb l'ús de tècniques i estratègies diverses segons la font i els suports que s'utilitzin (oral, escrit, audiovisual, digital) amb una actitud crítica i reflexiva. Requereix el domini de llenguatges específics bàsics (textual, numèric, icònic, visual, gràfic i sonor)."
- Concreció en l'objectiu general d'etapa:  
"j. Desenvolupar habilitats bàsiques en l'ús de fonts d'informació diverses, especialment en el camp de les tecnologies, per saber seleccionar, organitzar i interpretar la informació amb sentit crític."
- Especificació en els objectius de l'àrea en l'etapa:  
"2. Aconseguir la competència comunicativa oral, escrita i audiovisual en les llengües de l'escola per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiant-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.  
6. Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social."
- Importància dels recursos TIC en el desenvolupament de la dimensió comunicativa:  
[Retornar al punt 2.3.2.](#)  
"Pel que fa als recursos de les TIC integrats a l'àmbit de llengües, s'utilitzen per organitzar, aplicar i presentar la informació en diferents formats, per llegir i escriure de forma individual i col·lectiva, per comunicar-se i publicar la informació per a una audiència determinada, les quals faciliten la quantitat i qualitat dels documents produïts i fan que el procés de lectura i escriptura esdevingui més col·laboratiu, interactiu i social. Les tècniques del processador de textos serveixen per organitzar el text, per gestionar-lo, per modificar-lo, corregir-ne els errors i millorar-lo. Els correctors canvien el procés de revisió. Equivocar-se forma part del procés d'aprenentatge. Les presentacions multimèdia donen suport a l'expressió oral. Cal tenir en compte que sorgeixen noves escriptures –no lineals (hipertext), interactives i en format multimèdia–, amb signes ideogràfics i amb ajudes per activar els coneixements i per a la generació de textos. Tot això requereix diferents tipus de processos de comprensió i diferents estratègies per al seu aprenentatge. En la cerca d'informació es treballa amb mitjans tecnològics per tal d'arribar a entendre, registrar, valorar, seleccionar, sintetitzar i comunicar la informació, situant el procés d'ensenyament i aprenentatge dins d'un context real i dinàmic, introduint elements motivadors i diversificant les possibilitats didàctiques en la forma de treballar els continguts."

## 1.3. La llei d'Educació de Catalunya (LEC): [Retornar al punt 2.3.3.](#)

- Article 2:  
El sistema educatiu es regeix pels principis específics següents:
  - c) La capacitació cultural, científica i tècnica que permeti als alumnes la plena integració social i laboral.
  - d) L'habilitació per a l'aprenentatge permanent.
  - h) La competència per a la utilització autònoma i creativa dels sistemes digitals.
  - i) La competència per a l'anàlisi i la contrastació de tota la informació, sigui quin sigui el mitjà de transmissió.
- Article 59:
  1. L'etapa d'educació secundària obligatòria comprèn quatre anys acadèmics i es cursa normalment entre els dotze i els setze anys d'edat, amb els continguts organitzats per matèries, que es poden agrupar en àmbits de coneixement.
  2. L'educació secundària obligatòria té com a finalitat proporcionar a tots els alumnes una educació que els permeti:

b) Desenvolupar en el nivell adequat, com a forma de coneixement reflexiu, de formació de pensament i d'expressió d'idees, les habilitats i competències culturals, personals i socials relatives a:

Primer. L'expressió i la comprensió orals, l'expressió escrita i la comprensió lectora, les competències matemàtiques i les competències necessàries per a l'ús de les noves tecnologies i de la comunicació audiovisual.

3. El currículum de l'educació secundària obligatòria s'ha d'orientar a l'adquisició de les competències bàsiques i ha de facilitar la incorporació dels alumnes als estudis posteriors i a la vida adulta i el desenvolupament de l'aprenentatge al llarg de la vida.

- Article 90: Finalitat i àmbits de l'autonomia dels centres educatius
  1. Els centres educatius disposen d'autonomia en els àmbits pedagògic, organitzatiu i de gestió de recursos humans i materials.
  2. En exercici de l'autonomia dels centres, els òrgans de govern de cada centre poden fixar objectius addicionals i definir les estratègies per a assolir-los, organitzar el centre, determinar els recursos que necessita i definir els procediments per a aplicar el projecte educatiu.
  3. L'autonomia dels centres s'orienta a assegurar l'equitat i l'excel·lència de l'activitat educativa.

#### 1.4. Document Competències bàsiques de l'àmbit digital. Identificació i desplegament a l'educació primària i secundària de Generalitat de Catalunya. [Retornar al pt. 2.3.5](#)

- Desplegament de les competències bàsiques:

"Per facilitar el desplegament de les competències s'ha optat per dividir-les en quatre grans blocs o dimensions que les configuren. Són:

  1. **Instruments i aplicacions** sobre el coneixement i l'ús de diversos dispositius digitals. Cal conèixer el seu funcionament i la seva utilitat per tal de ser capaç d'utilitzar-los i de triar els dispositius que s'ajustin millor a les necessitats que tingui l'estudiant en un moment donat.
  2. **Tractament de la informació i organització dels entorns digitals de treball i d'aprenentatge**. Significa l'accés a la informació i el procés necessari per transformar-la en coneixement, és a dir, utilitzar diferents eines i dispositius per organitzar aquesta informació, analitzar-la, establir relacions, sintetitzar-la i compartir-la.
  3. **Comunicació interpersonal i col·laboració**. En la pràctica educativa, el coneixement no es dona aïllat, es comparteix, es pot elaborar conjuntament. L'estudiant ha de conèixer les possibilitats de treball col·laboratiu que les eines digitals li ofereixen i també les diferents formes de participació en què es pot donar aquest treball.
  4. **Hàbits, civisme i identitat digital**. Cal també desenvolupar la possibilitat de tenir actituds crítiques i reflexives, de saber valorar la informació a què l'alumne té accés, així com conèixer i utilitzar normes de reconeixement i de publicació dels materials que es troben a la xarxa. Els aspectes ètics i de seguretat implicats en l'ús d'Internet tindran també cabuda en aquesta dimensió.

#### 1.5. La llei 14/2010 del 27 de maig dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència. [Retornar al punt 2.3.6.](#)

- Article 53: Els infants i els adolescents com a ciutadans
  1. Qualsevol infant o adolescent té dret a ésser considerat un ciutadà o ciutadana, sense altres limitacions que les establertes explícitament en la legislació vigent per a les persones menors d'edat, i a ésser protagonista de la defensa dels seus drets.

#### 1.6. La llei 12/2009, del 10 de juliol sobre principis rectoris del sistema educatiu. [Retornar al punt 2.3.7.](#)

- Article 2: Principis rectoris del sistema educatiu
  2. El sistema educatiu es regeix pels principis específics següents:
    - h) La competència per a la utilització autònoma i creativa dels sistemes digitals.
    - i) La competència per a l'anàlisi i la contrastació de tota la informació, sigui quin sigui el mitjà de transmissió.
- Article 52: Currículum
  2. El currículum s'orienta, entre altres finalitats, a la consecució dels objectius següents:

d) Aconseguir que els alumnes adquireixin unes bones habilitats comunicatives, una expressió i comprensió orals, una expressió escrita i una comprensió lectora correctes i el domini dels nous llenguatges.

i) Capacitar els alumnes per a l'anàlisi crítica dels mitjans de comunicació i de l'ús de les noves tecnologies.

- **Article 59: Educació secundària obligatòria**
  2. L'educació secundària obligatòria té com a finalitat proporcionar a tots els alumnes una educació que els permeti:
    - b) Desenvolupar en el nivell adequat, com a forma de coneixement reflexiu, de formació de pensament i d'expressió d'idees, les habilitats i competències culturals, personals i socials relatives a:
      - Primer. L'expressió i la comprensió orals, l'expressió escrita i la comprensió lectora, les competències matemàtiques i les competències necessàries per a l'ús de les noves tecnologies i de la comunicació audiovisual.
  3. El currículum de l'educació secundària obligatòria s'ha d'orientar a l'adquisició de les competències bàsiques i ha de facilitar la incorporació dels alumnes als estudis posteriors i a la vida adulta i el desenvolupament de l'aprenentatge al llarg de la vida.
- **Article 104: La funció docent**
  1. Els mestres i els professors són els agents principals del procés educatiu en els centres.
  2. Els mestres i els professors tenen, entre altres, les funcions següents:
    - j) Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació, que han de conèixer i dominar com a eina metodològica.

#### 1.7. Decrets 143/ 2007. [Retornar al punt 2.3.8.](#)

- **Què s'entén per competència bàsica:**

"2.4. S'entén per competència la capacitat d'utilitzar els coneixements i habilitats, de manera transversal i interactiva, en contextos i situacions que requereixen la intervenció de coneixements vinculats a diferents sabers, cosa que implica la comprensió, la reflexió i el discerniment tenint en compte la dimensió social de cada situació.
- **Competències bàsiques:**

"Per a l'educació obligatòria, s'identifiquen com a competències bàsiques les vuit competències següents:

Competències transversals:

  - Les competències comunicatives:
    1. Competència comunicativa lingüística i audiovisual
    2. Competències artística i cultural
  - Les competències metodològiques:
    3. Tractament de la informació i competència digital
    4. Competència matemàtica
    5. Competència d'aprendre a aprendre
  - Les competències personals:
    6. Competència d'autonomia i iniciativa personal

Competències específiques centrades en conèixer i habitar el món:

  7. Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic
  8. Competència social i ciutadana

#### 1.8. Decret 102/2010: D'autonomia dels centres educatius [Retornar al punt 2.3.9.](#)

- **Article 1: Objecte**

L'objecte del Decret és el règim de l'autonomia dels centres educatius i els aspectes d'avaluació que li són associats.
- **Article 2: Àmbit d'aplicació**
  1. L'autonomia dels centres educatius abasta els àmbits pedagògic, organitzatiu i de gestió de recursos humans i materials. El projecte educatiu del centre n'és la màxima expressió.
- **Article 3: Autonomia de centre i Administració educativa**
  1. L'Administració educativa ha de respectar i donar suport a l'exercici de l'autonomia dels centres educatius, en el marc de l'ordenament jurídic general, i disposa de les facultats de supervisió i control previstes a l'ordenament.
  2. La Inspecció d'Educació ha d'adequar les actuacions que li corresponen en l'exercici de les seves funcions al règim d'autonomia dels centres i a l'assignació de responsabilitats a les seves direccions.

1.9. Policy guidelines for Mobile learning. [Retornar al 2.3.10.](#)

- Directrius que emmarquen les polítiques d'aprenentatge a través del mòbil:
  1. Crear polítiques relacionades amb l'aprenentatge mòbil o actualitzar les ja existents.
  2. Capacitar als docents per tal que impulsin l'aprenentatge mitjançant tecnologies mòbils.
  3. Proporcionar recolzament i capacitació als docents mitjançant tecnologies mòbils.
  4. Crear continguts pedagògics per utilitzar-los en dispositius mòbils i optimitzar els ja existents.
  5. Vetllar per la igualtat de gènere dels educands.
  6. Ampliar i millorar les opcions de connectivitat garantint la equitat.
  7. Elaborar estratègies per proporcionar accés en condicions d'igualtat per a tots.
  8. Promoure un ús segur, responsable i saludable de les tecnologies mòbils.
  9. Utilitzar la tecnologia mòbil per millorar la gestió de la comunicació i l'educació.
  10. Augmentar la consciència sobre l'aprenentatge mòbil mitjançant activitats de promoció, el lideratge i el diàleg.

- **ANNEX 2: Recull d'experiències a la xarxa d'ús del mòbil a ESO** [Retornar al punt 3.1.](#)

- 1. World Mobile City Project: Barcelonada i Manresanada (per 2n cicle d'ESO)**

Experiència multidisciplinària adreçada a 2n cicle d'ESO presentada com un treball per tasques, l'objectiu del qual és l'elaboració d'un mapa interactiu (amb Snapwidget) entre els alumnes participants.

Amb el treball es busca desenvolupar l'autonomia personal de l'alumne promovent el desplaçament per Barcelona i Manresa usant els dispositius mòbils.

Web Barcelonada: <http://www.wmcproject.org/barcelona/>

Web Manresanada: <http://www.wmcproject.org/manresa/>

- 2. El joc de les torres. Descobreix l'H amb el mòbil (per 2n cicle d'ESO)**

Aquesta activitat és una aplicació d'aprenentatge sobre el patrimoni històric i arquitectònic del centre d'Hospitalet de Llobregat. L'aplicació tecnològica "QuestInSitu: The Game" per a mòbils permet a l'usuari seguir una ruta geolocalitzada amb seguiment GPS en un mapa web. En determinats punts d'aquesta ruta, es van obrint una sèrie de qüestions a contestar pels alumnes; les respostes es corregeixen automàticament.

L'activitat està organitzada com si es tractés d'un joc per tal que l'usuari descobreixi *in situ* el patrimoni de la ciutat de forma lúdica i divertida, alhora que explorativa i reflexiva.

Web de consulta: <https://eljocdelestorres.wordpress.com/>

- 3. Tecnologies emergents (per 1r d'ESO)**

Els alumnes investiguen, en la classe de tecnologia, eines TIC d'ús important seguint diferents formats: a) Les xarxes socials i seguretat (Debat), b) Realitat augmentada (Investigació), c) App per Telefonia (Investigació), c) WiFi. Tipus i dispositius (Conferència), d) Geolocalització amb Layer (Taller), e) Codis QR (Investigació) i f) Kinect i Scratch (Taller).

Web de consulta:

<http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0085/ce902564-ffeb-4af9-980f-11046b62c283/mla2014garbi.pdf>

- 4. Micronarracions audiovisuals: L'escola del demà (per tots els cursos de secundària)**

Com el seu nom indica, l'activitat consisteix en la confecció d'un petit guió d'una narració per a la seva posterior gravació audiovisual.

Un exemple d'aquesta activitat és l'elaborat per l'institut Montgròs de Sant Pere de Ribes i guanyador en el nivell ESO en la segona edició del concurs organitzat pel Mobile Learning Awards 2014.

Web de consulta:

<https://www.youtube.com/watch?v=bzUR-mtm7W8&feature=youtu.be>

- 5. Pica't i aprèn (per tots els cursos de secundària)**

L'activitat proposa la creació d'una *app* per Android (compatible amb la resta de plataformes via web) dissenyada i desenvolupada pel professorat i alumnat del CF d'Informàtica que permet als alumnes d'ESO consolidar els seus coneixements a través d'un joc interdisciplinari de preguntes i respostes dissenyades pels 10 departaments d'ESO i els alumnes.

L'activitat busca promoure l'ús responsable del mòbil, com a eina inspiradora i educativa a l'aula i fora d'ella que facilita una participació directa i activa dels alumnes.

Web de consulta:

[https://docs.google.com/presentation/d/1M9ccSJ4ZvGxzHsNYC4QLi-Xyt41h4OpF81bW6oJkZmM/present?pli=1&ueb=true&slide=id.g5dc3337b8\\_00](https://docs.google.com/presentation/d/1M9ccSJ4ZvGxzHsNYC4QLi-Xyt41h4OpF81bW6oJkZmM/present?pli=1&ueb=true&slide=id.g5dc3337b8_00)

- **ANNEX 3: Recull d'experiències a la xarxa d'ús del mòbil a l'àrea de llengua catalana de Secundària** [Tomar a punt 3.2](#)

### **Comunicació oral:**

#### **1. Els sons del català (per tots els cursos de secundària)**

La pàgina web que detallem a continuació, recull els sons del català central, del nord-occidental, del valencià (central) i del balear (mallorquí). En un futur la web pretén recollir informació sobre altres varietats dialectals del català i contindrà exercicis específics per a cada varietat dialectal. A més, hi ha un glossari de termes fonètics i fonològics, un apartat amb enllaços i fonts d'informació i més endavant hi haurà un apartat amb exercicis de pronúncia.

Web de consulta: <http://www.ub.edu/sonscatala/ca>

#### **2. L'enigmàrius (per tots els cursos de secundària)**

Aquesta pàgina web explica la dinàmica del concurs *Enigmàrius* organitzat per Catalunya Ràdio i dirigit per Màrius Serra.

En el concurs es planteja, cada dia, un enigma verbal de dificultat variable, i els dilluns, un superenigmàrius.

Es pot participar al concurs enviant un correu electrònic a [lliga@enigmarius.cat](mailto:lliga@enigmarius.cat), indicant la resposta a l'apartat assumpte, de les 7'54 a les 9'30h.

Web de consulta:

<http://www.ccma.cat/catràdio/el-mati-de-catalunya-radio/enigmarius/fitxa/5348/>

#### **3. Llegir per parlar, llegir per aprendre (per a tots els cursos de secundària)**

Material editat per la Direcció General de Política Lingüística del Departament de Cultura amb la finalitat reforçar l'aprenentatge i l'ús de la llengua a través de la lectura.

El material consta d'una guia didàctica i 51 fulls que proposen activitats de conversa a partir de la lectura de textos reals de tipologia diversa.

Web de consulta:

[http://llengua.gencat.cat/ca/serveis/informacio\\_i\\_difusio/publicacions\\_en\\_linia/llegir\\_per\\_parlar#FW\\_bloc\\_8c4ce8ea-53c9-11e4-a65d-000c29cdf219\\_1](http://llengua.gencat.cat/ca/serveis/informacio_i_difusio/publicacions_en_linia/llegir_per_parlar#FW_bloc_8c4ce8ea-53c9-11e4-a65d-000c29cdf219_1)

#### **4. Català a l'atac (per a tots els cursos de Secundària)**

Microespais, d'uns 40 segons de durada, de divulgació de temes lingüístics. Els episodis mostren, amb sentit de l'humor, la riquesa expressiva de la llengua catalana, com poden ser col·loquialismes que els diccionaris encara no han incorporat, etimologies curioses, sinònims, frases fetes i varietats dialectals.

El títol del programa parteix del cèlebre palíndrom.

Web de consulta: <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/catalaalatac/ultims-programes/>

#### **5. Produir vídeos per aprendre llengua! (per a tots els cursos de secundària)**

Pàgina web que ens informa que DIVIS és un projecte europeu que té com a objectiu promoure la producció de vídeos a les escoles com a mitjà per aprendre llengua. La pàgina web que adjuntem ofereix idees sobre com integrar la producció de vídeos i l'aprenentatge de llengües primeres, segones i estrangeres. El nucli central del projecte es basa en l'elaboració d'una guia didàctica on-line, la qual, de moment, només està disponible en anglès. La pàgina ens informa, també, que s'està confeccionant un galeria de vídeos produïts per alumnat de primària i secundària.

Web de contacte: <http://www.divisproject.eu/about/languages/catalan>

#### **6. Info K (per 1r cicle d'ESO)**

Espai web de l'Informatiu infantil i juvenil que s'emet en directe, de dilluns a divendres a les 19.30h pel Super3, amb notícies indexades per temes i altres aplicacions.

Web de contacte: <http://www.super3.cat/infok>

**7. Dia de la poesia catalana a Internet (per a tots els cursos de secundària)**

Material multimèdia d'una selecció de poemes d'autors catalans, llegida per diversos presentadors, redactors, realitzadors, lingüistes...

Web de contacte: <http://www.ccma.cat/catradio/Dia-de-la-Poesia-Catalana-a-Internet/fitxa-programa/1506/>

**8. Karaoke del Manel (per a tots els cursos de secundària)**

El Manel Mor ens prepara un seguit d'activitats per treballar la llengua a partir de la música en català, recuperant alguns clàssics i incorporant també les novetats musicals del panorama català.

Web de contacte: <http://kalidoscopi.espurnaice.cat/llicitat-karaoke-manel>

**9. Espurn@ (per a tots els cursos de secundària)**

En l'inici de la pàgina web Espurn@ se'ns informa amb detall d'aquesta iniciativa:

*“El projecte Espurn@ és una iniciativa del Departament d'Ensenyament i de l'ICE de la UAB, que en porta la direcció i la gestió.*

*Espurna és un projecte en llengua catalana que actualment aplega més de 10.000 professionals de l'ensenyament i alumnes i prop de 50 persones el fan possible mes rere mes gràcies a les seves aportacions.*

*Es tracta d'un projecte multidisciplinari adreçat a mestres i professors d'infantil, primària i secundària que en base al treball en xarxa, integra metodologies i dinàmiques adreçades a la millora qualitativa de l'Escola. El seu objectiu principal és facilitar les eines necessàries als joves per créixer en el marc de la societat del coneixement.*

*A Espurn@ hi trobareu més de 45 activitats, noves propostes mensuals i espais de treball i de col·laboració. Són activitats i propostes creades des de la perspectiva de les intel·ligències múltiples i l'assoliment de les competències bàsiques. Espurn@ entén l'aprenentatge com a una oportunitat per a tothom, i aprofita la diversitat per construir un marc de convivència i d'aprenentatge integral, tant des de les aules de diversificació curricular com les ordinàries.”*

Per accedir a les activitats específiques per secundària, cal clicar sobre la pestanya Kampus. En ella hi trobem apartats tan interessants com Biblioteka 2.0, amb propostes de llibres; la proposta de F&Q: Forces, amb idees per treballar la comprensió dels enunciats aprofitant les lleis de Newton; Qr-dites, activitat a través de la qual, utilitzant el telèfon mòbil i treballant en grup, es pot trobar la qrdita i fer un viatge virtual per la via verda de la Val de Zafán, entre d'altres.

Web de contacte: <http://kampus.espurnaice.cat/>

**10. Música de poetes (per a tots els cursos de secundària)**

Espai virtual per a la música i la literatura, per a conèixer les cançons que músics catalans han fet amb una bona selecció dels millors poetes.

Web de contacte:

<http://www.musicadepoetes.cat/app/musicadepoetes/servlet/org.uoc.lletra.musicaDePoetes.Presentacio>

**Expressió escrita:**

**1. L'ortografia al carrer (per a tots els cursos de secundària)**

Col·lecció de fotografies de rètols amb faltes d'ortografia, que es poden aprofitar per ensenyar ortografia, fetes per Jaume Rafecas de l'escola Dr. Estadella i Graells de Vilafranca del Penedès. Les errades estan organitzades en els següents apartats: sistema vocàlic, sistema consonàntic, ortografia general, lèxic, morfosintàctic i altres.

La web ofereix la possibilitat de completar i ampliar el projecte enviant fotografies que, per exemple, els alumnes poden immortalitzar amb les càmeres dels seus mòbils, fet que els fa estar atents a l'ortografia, fins i tot quan són fora de la classe de llengua...

Web de contacte: <http://lortografiaalcarrer.cat/>

**2. Infografies i competència digital (per a 3r ESO i cursos posteriors)**

Una infografia és un mitjà per representar la informació de forma icònica i textual de manera que pugui ser compresa amb facilitat. Per aconseguir aquest efecte cal usar un seguit d'eines informàtiques. La infografia explica una informació complexa de



manera senzilla usant il·lustracions o altres mitjans per tal que la interpretació del que es vol dir sigui clara.

L'autor del projecte diu que amb les infografies es poden "narrar històries, explicar esdeveniments, descriure situacions, exposar projectes..."

Al currículum actual de 3r d'ESO es demana treballar els diferents gèneres periodístics i l'ús de les infografies, explicat en l'espai web, pot ser molt interessant.

Web de contacte: <http://recursostic.educacion.es/observatorio/web/es/cajon-de-sastre/38-cajon-de-sastre/1091-infografias-y-competencia-digital>

### **3. Itineraris d'aprenentatge (per a 2n cicle d'ESO)**

Material d'autoaprenentatge de llengua catalana que va adreçat a l'alumnat que vol adquirir els coneixements lingüístics corresponents al nivell intermedi, equivalent al nivell B2 del *Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar*.

Aquest material s'estructura en tres eixos: gèneres textuais, patrons discursius i continguts lingüísticotextuais. Aquest darrer eix es compon, a més, de diversos apartats: morfologia, lèxic, sintaxi, llengua i comunicació i ortografia.

Web de contacte:

[http://aplicacions.llengua.gencat.cat/itineraris-aprenentatge/index\\_bb.html](http://aplicacions.llengua.gencat.cat/itineraris-aprenentatge/index_bb.html)

### **4. Dubtes més freqüents (per a 4t d'ESO)**

Llistat de paraules i locucions, que poden ser dubte a l'hora d'escriure, convenientment ordenades a nivell alfabètic amb una pantalla inicial que dona accés als mots i locucions d'ús més freqüent. La pàgina també conté un cercador.

Web de contacte:

[http://cv.uoc.edu/tren/trenacc/web/LLENGUA.GLOSSNOMEN/glossari\\_entrades.glossari](http://cv.uoc.edu/tren/trenacc/web/LLENGUA.GLOSSNOMEN/glossari_entrades.glossari)

### **5. La prestatgeria. Llibres digitals. (per a tots els cursos de secundària)**

Servei, destinat a centres docents, que permet escriure llibres de manera col·laborativa a través d'Internet. Es proporciona un compte a cada centre, des d'on es poden crear llibres virtuals i assignar-ne l'administració a diferents usuaris.

Per entrar i afegir continguts als llibres cal tenir un compte de correu a l' XTEC. Els administradors decideixen si accepten i publiquen les propostes que els diferents usuaris fan.

Web de contacte: <http://apliense.xtec.cat/prestatgeria/prestatgeria/index.php>

### **6. Dictats de nivell intermedi (per a tots els cursos de secundària)**

Dictats en línia per treballar les regles generals de l'ortografia i algunes excepcions d'ús freqüent. Els diferents dictats estan agrupats en 15 apartats (vocal neutra a/e, vocal àtona o/u, accentuació, dièresi i diftongs...)

De cada apartat apareixen entre 3 i 6 dictats que l'alumne pot descarregar en PDF o escoltar a través d'un arxiu de so. La pàgina dona accés, també, a documents de consulta sobre els continguts treballats.

Web de contacte:

[http://llengua.gencat.cat/ca/serveis/aprendre\\_catala/recursos\\_aprendre\\_dgpl/dictats\\_noucanal/dictats\\_de\\_nivell\\_intermedi/continguts\\_combinats/](http://llengua.gencat.cat/ca/serveis/aprendre_catala/recursos_aprendre_dgpl/dictats_noucanal/dictats_de_nivell_intermedi/continguts_combinats/)

## **Comprensió lectora:**

### **1. Endevinalles: parlar i rumiar. (per a tots els cursos de secundària)**

Web del grup de treball Gretel com aproximació a l'univers de l'enigma i l'endevinalla des d'angles diversos. A més té una àmplia base de dades d'endevinalles

La pàgina permet l'accés a endevinalles classificades segons diversos criteris: endevinalles aritmètiques per jugar amb els nombres, preguntes i semblances, endevinalles de doble intenció... Alhora, la pàgina ofereix dos interessants apartats: "La lingüística de l'endevinalla" (que pot suggerir al docent com ajudar als alumnes a

jugar creant noves endevinalles) i “Alguns suggeriments per a l’escola” (on s’ofereixen noves possibilitats de treball).

Web de contacte: <https://endevinalles.wordpress.com/>

## **2. Club Wonder: Una proposta per treballar la lectura (per a 1r cicle d’ESO)**

Guia didàctica del llibre **Wonder**, de R.J. Palacio, editada per l’editorial La Campana. A la web s’hi pot trobar un espai interactiu per a l’alumnat.

Web de contacte: <http://www.edu365.cat/eso/muds/catala/lectures/wonder/index.htm>

## **3. Dossiers didàctics d’El Gust per la Lectura (per a tots els cursos de secundària)**

Pàgina amb els dossiers didàctics de les lectures incloses en el concurs El Gust per la Lectura.

Web de contacte:

<http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/lectura/gustperlalectura/materialdidactic/index.html>

## **4. Llegeix (per a tots els cursos de secundària)**

Recursos diversos per treballar la lectura classificats per etapes educatives. A l’apartat de secundària s’ofereixen interessants propostes sobre lectura i comprensió lectora.

Web de contacte: <http://www.edu365.cat/llegeix/eso.htm>

## **5. El món del còmic (per a tots els cursos de secundària)**

Enllaços a recursos per aprendre sobre el còmic i aplicacions de web 2.0 per practicar.

Web de contacte: <http://www.symbaloo.com/mix/elmondelcomic>

## **6. 20 contes comptats (per a 1r cicle d’ESO)**

Web amb contes i propostes per a l’alumnat amb l’objectiu que conegui, mitjançant les narracions, les noves cultures i llengües que actualment conviuen a la nostra societat.

Web de contacte: <http://blogs.cpnl.cat/20contescomptats/els-20-contes-en-llengua-original/>

### **Literatura catalana:**

#### **1. Teatre en català (per a 2n cicle d’ESO)**

Obres de teatre emeses per RTVE des de 1975. La videoteca està en constant ampliació.

Web de contacte: <http://www.rtve.es/television/arxiu/teatre/>

#### **2. Bits de literatura (per a 2n cicle d’ESO)**

Vídeos que, de la mà de la professora de Literatura de la UB, Laura Borràs, pretén acostar la lectura d’obres de referència als més joves i despertar la curiositat plantejant els clàssics literaris com obres plenament vigents.

Web de contacte:

[https://www.educaixa.com/ca/buscador?p\\_p\\_id=buscadoreducaixa\\_WAR\\_buscadorEducaixaportlet&p\\_p\\_state=maximized&p\\_p\\_mode=view&keywords=&flc-edu-searchable=true&pageindex=0&viewmode=grid&order-search-command=active&flc-edu-tipologia=recurso&flc-edu-tematica=literatura&flc-edu-fec-fin-field=&flc-edu-fec-fin=&flc-edu-fec-ini-field=&flc-edu-fec-ini=&flc-edu-com-aut=&orderBy=modified](https://www.educaixa.com/ca/buscador?p_p_id=buscadoreducaixa_WAR_buscadorEducaixaportlet&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&keywords=&flc-edu-searchable=true&pageindex=0&viewmode=grid&order-search-command=active&flc-edu-tipologia=recurso&flc-edu-tematica=literatura&flc-edu-fec-fin-field=&flc-edu-fec-fin=&flc-edu-fec-ini-field=&flc-edu-fec-ini=&flc-edu-com-aut=&orderBy=modified)

#### **3. Itineraris literaris al Navegador CCCB (per a 2n cicle d’ESO)**

Punts i itineraris creats pels usuaris, que amplien la informació (històrica, arquitectònica, literària...) des del navegador CCCB.

Web de contacte: [http://www.cccbeducacio.org/ca\\_ES/web/guest/activitats/-/institut/a\\_9837](http://www.cccbeducacio.org/ca_ES/web/guest/activitats/-/institut/a_9837)

**4. Endrets. Geografia literària dels Països Catalans (per a 2n cicle d'ESO)**

Localització i narració dels indrets que apareixen a les obres dels autors dels Països Catalans.

Web de contacte: <http://www.endrets.cat/>

**5. Viure la literatura a través de les TIC (per a 2n cicle d'ESO)**

Projecte col·laboratiu que treballa mitjançant les TIC (informació, mapa virtual...) diversos autors de manera senzilla i atractiva i del mateix territori que els centres.

Web de contacte: <https://sites.google.com/site/viurelaliteraturatic/>

**6. Veus literàries (per a 2n cicle d'ESO)**

Web que permet conèixer algunes de les Veus literàries més emblemàtiques de la literatura catalana contemporània.

Web de contacte: [http://www.escriptors.cat/?q=veus\\_literaries](http://www.escriptors.cat/?q=veus_literaries)

**7. Els entra-i-surts d'en Brossa (per a tots els cursos de secundària)**

Web completa on es repassa l'univers creacional del poeta Joan Brossa i els seus símbols i mites. Ofereix entrevistes i una secció interactiva.

Web de contacte: <http://lletra.uoc.edu/especial/brossa/>

**Altres:**

**1. Crea (per a tots els cursos de secundària)**

Secció que pretén mostrar les experiències que s'estan fent a les aules amb eines informàtiques. La pàgina dona accés a enllaços, a tutorials per aprendre a utilitzar aquestes eines, guies d'explotació didàctica on podem veure tots els passos a seguir per poder introduir-les a l'aula tot vinculant-ho a l'àmbit curricular, i així mateix es podrà veure ressenyes, *vídeo-clips* i *podcasts* on s'analitza l'ús d'aquestes eines dins l'àmbit educatiu.

Web de contacte: <http://xtec.gencat.cat/ca/recursos/crea/index.html>

➤ **ANNEX 4: Unitat didàctica de “Comprensió lectora”**

[Retornar a la Introducció](#)

[Retornar al punt 3.3.1.1](#)

**Una proposta didàctica  
per treballar i fer efectiva  
LA COMPRESIÓ LECTORA**



**COMPRESIÓ LECTORA AMB EL SUPORT DEL DICCIONARI EN PAPER I EN LÍNIA**

Nivell d'aprenentatge: 2n d'ESO

**Descripció de la seqüència:**

La seqüència didàctica que em dispo dur a terme es desenvoluparà en 4 sessions. S'iniciarà el treball amb un debat, en gran grup, sobre el què recordem al voltant del tema dels diccionaris, tant en paper com digitals, aspectes aquests ja treballats amb el suport del llibre de 1r i del de 2n d'ESO *Llengua catalana i literatura de l'Editorial Santillana* (Tema 0 d'ambdós llibres)

Posteriorment, llegirem la lectura inicial de la unitat 5 del llibre *Llengua catalana i literatura de 2n ESO*. Editorial Santillana. Grup Promotor, que els alumnes tenen de suport pel treball a l'aula.

Sobre aquesta lectura es demanarà als alumnes que omplin un qüestionari de comprensió lectora on el coneixement del significat de paraules clau és bàsic per respondre amb encert; l'ús del diccionari els pot acompanyar en la descoberta o reafirmació del significat dels mots. Per omplir aquest qüestionari, es demanarà als alumnes que portin el diccionari en paper que tots tenen i se'ls oferirà la possibilitat de fer-hi consultes.

La tercera sessió la dedicarem a llegir la lectura inicial de la unitat 8 del llibre anteriorment citat.

Procedirem com en la lectura anterior, però, en aquest cas, es demanarà als alumnes que utilitzin, com a material de consulta, el diccionari en línia i per tant que facin ús dels seus dispositius mòbils.

La última sessió de la seqüència la invertirem a reflexionar sobre el treball realitzat.

Aquesta seqüència didàctica té per objectiu descobrir les diferències que els alumnes detecten entre l'ús del diccionari en diferents suports i les emocions experimentades pels mateixos alumnes en els diferents estils de treball. Atenent als objectius del present treball, considero molt important els resultats obtinguts en aquesta sessió quarta.

**Objectius i competències:**

Les competències bàsiques són l'eix del procés educatiu. El currículum actual s'orienta a l'adquisició de competències fet que significa ensenyar per aprendre i seguir aprenent al llarg de tota la vida. Per l'educació secundària obligatòria s'identifiquen dos grups de competències bàsiques: les competències transversals (es despleguen en 6) i les competències específiques (es despleguen en 2). D'aquestes 6 competències les que es treballen de forma més específica en l'activitat que proposo són les 4 següents:

- Competències transversals:
  - Competències comunicatives:

1. Competència comunicativa, lingüística i audiovisual
  - Competències metodològiques:
    1. Tractament de la informació i competència digital
    2. Competència d'aprendre a aprendre
  - Competències personals:
    1. Competència d'autonomia i iniciativa personal

L'educació secundària obligatòria contribuirà a desenvolupar les habilitats i les competències que permetin als nois i a les noies assolir una sèrie d'objectius generals.

Dels 15 objectius generals marcats al currículum, els que fan referència més directament a les activitats marcades són els 4 següents:

1. Desenvolupar i consolidar hàbits d'esforç, d'estudi, de treball individual i cooperatiu i de disciplina com a base indispensable per a un aprenentatge eficaç i per aconseguir un desenvolupament personal equilibrat.
2. Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.
3. Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, textos i missatges complexos en llengua catalana, en llengua castellana i, si escau, en aranès i consolidar hàbits de lectura i comunicació empàtica. Iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.
4. Desenvolupar habilitats bàsiques en l'ús de fonts d'informació diverses, especialment en el camp de les tecnologies, per saber seleccionar, organitzar i interpretar la informació amb sentit crític.

Aquests objectius generals es concreten en uns objectius específics de les matèries de llengua. Els objectius concrets de la matèria de llengua busquen desenvolupar 13 capacitats. Pel què respecte a les activitats que proposo, les capacitats que més directament es busca desenvolupar són les 3 següents:

1. Aconseguir la competència comunicativa oral, escrita i audiovisual en les llengües de l'escola per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiant-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
2. Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
3. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural tot valorant la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.

#### **Metodologia i gestió d'aula:**

Es combinarà el treball en gran grup, el treball individual i el treball cooperatiu en parelles, la reflexió individual personal, el comentari i discussió amb el company i la posada en comú en gran grup.

#### **Context:**

La comprensió lectora és un dels aspectes més importants a treballar en l'aula.

Els alumnes de 2n d'ESO a qui va dirigida aquesta activitat, estan avesats a estar alerta a un seguit de tècniques que ens ajuden a comprendre amb més facilitat els textos (lectura atenta del títol i de les introduccions a la lectura, observació de les il·lustracions que acompanyen al text, reflexió prèvia entorn de la tipologia textual...).

Els alumnes de 2n, han participat en algun taller per treballar estratègies lectores: el subratllat,

trobar idea principal, el resum, fer prediccions, fer-se preguntes, fer inferències, formular hipòtesis... L'escola disposa d'un material que recull les idees principals a desenvolupar en els tallers: *Dossier de Procediments*. L'escola està convençuda que la feina d'acompanyar en la comprensió lectora no ha de recaure exclusivament en el professor de llengua; és per aquesta raó que té distribuïts aquests tallers entre els diferents cursos i els diferents professors de les diverses àrees. Els professors coneixem qui, quan, amb qui i sota quins continguts s'imparteixen els tallers i, per acord pres fa tres cursos en claustre, ens comprometem a aprofitar i fer referències al voltant de les estratègies treballades dins de les àrees que impartim.

Malgrat que els alumnes intenten estar atents als aspectes fins ara descrits, les dificultats entorn el lèxic són cada dia que passa, en aquests grups i en altres, més evidents. És del tot usual que els alumnes, quan fan lectura per plaer o comprensió lectora, s'aixequin demanant el significat de multitud de mots. Portar el diccionari a l'aula se'ls fa complicat. L'ús dels dispositius mòbils (que mai obliden) podria ser la solució per descobrir el significat de mots que el context no aclareix.

En les proves de comprensió fetes als alumnes dels 3 grups de 2n d'ESO aquest primer trimestre, obtenen unes notes globals que oscil·len entre el Bé i el Notable. Malgrat aquestes petites diferències considerem que a nivell global, els tres grups són força homogenis.

**Tasca 1a Sessió:** L'ús del diccionari en paper i el diccionari en línia

**Què es vol avaluar:**

- Consultar de manera adient el diccionari en paper en situacions concretes
- Saber buscar una paraula en un diccionari electrònic

Planificació / Producció / Revisió

**Descripció de l'activitat:**

- 1a sessió:
  - Iniciarem la classe fent un recordatori en forma de posada en comú a classe sobre el que vam aprendre del diccionari en paper (1r ESO) i el diccionari electrònic (2n ESO) al Tema 0 del llibre de text *Llengua catalana i literatura de 1r d'ESO i de 2n ESO*. Editorial Santillana. Grup Promotor:
    - Entrada
    - Abreviatures i informacions que ens donen
    - Abecedari
    - Com buscar els mots al diccionari
    - Informacions que apareixen al diccionari: definició mots, ortografia, morfologia...
    - ...
  - Posteriorment a aquest treball de recopilació dels coneixements previs, el grup es desplaçarà a la mediateca de l'escola on la professora presentarà els diferents tipus de diccionaris (el diccionari general, l'enciclopèdia, el diccionari invers, el diccionari de sinònims, el diccionari bilingüe, el diccionari de frases fetes, el diccionari ortogràfic i de pronunciació, etc.) bo i demanant ajuda als alumnes sobre el contingut que podem trobar en aquests llibres i com cal fer-ne la recerca d'informació.

**Objectius i competències:**

- Objectius:
  - Conèixer el diccionari de significats
  - Conèixer diferents tipus de diccionaris d'ús més corrent i la seva ubicació a la mediateca del centre
  - Conèixer el diccionari electrònic i la seva utilitat
- Objectiu transversal:
  - Utilitzar amb desimboltura les tecnologies de la informació i la comunicació
- Competències:
  - Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social

**Continguts:**

- Dimensió comunicativa:
  - Identificació de l'alfabet català
  - Resolució d'incidències en l'ordre alfabètic mitjançant un seguit de criteris comunament admesos
  - Consulta del diccionari i reconeixement dels diversos elements: l'entrada, la definició i altres informacions
  - El diccionari electrònic
  - Maneig del diccionari electrònic en diverses situacions

**Estratègies:**

- Pluja d'idees sobre els coneixements previs al voltant del tema dels diccionaris. Treball en gran grup
- Classe magistral a la mediateca de l'escola amb intervenció dels alumnes

**Recursos digitals i altres:**

- *Llengua catalana i literatura 1r ESO*. Editorial Santillana. Grup Promotor
- *Llengua catalana i literatura 2n ESO*. Editorial Santillana. Grup Promotor
- Aula amb canó de projecció i pantalla

**Tasca 2a Sessió:** Lectura i comprensió lectora amb suport del diccionari en paper

**Què es vol avaluar:**

- Comprendre el vocabulari d'un text argumentatiu amb l'ajuda del diccionari
- Comprendre el significat global d'un text argumentatiu
- Identificar la tesi que defensa un determinat text argumentatiu
- Identificar les diferents raons (arguments) d'un text argumentatiu

Planificació / Producció / Revisió

**Descripció de l'activitat:**

- 2a sessió:
  - Lectura, en gran grup, del text inicial del Tema 5 de l'apartat "Dimensió comunicativa – Llegir" del llibre *Llengua catalana i literatura de 2n ESO*. Editorial Santillana. Grup Promotor:
    - *Catxumbo* – Salvador Comelles, dins *Dotze contes*
  - Emplenar el qüestionari de comprensió de la lectura preparat per la professora, fent servir el diccionari en paper que cada alumne haurà portat

**Objectius i competències:**

- Objectius:
  - Identificar textos argumentatius i els elements que els caracteritzen
  - Entendre textos argumentatius com els que apareixen en els mitjans de comunicació
  - Saber argumentar l'acord, total o parcial, o el desacord amb la tesi d'un text argumentatiu
- Competències:
  - Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social
  - Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural tot valorant la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors

**Estratègies:**

- Treball inicial en gran grup
- Treball cooperatiu en parelles

**Recursos digitals i altres:**

- *Catxumbo* – SALVADOR COMELLES, dins *Dotze contes A Llengua catalana i literatura 2n ESO*. Editorial Santillana. Grup Promotor
- Diccionari en paper
- Qüestionari comprensió lectora

**Tasca 3a Sessió:** Lectura i comprensió lectora amb suport del diccionari en línia

**Què es vol avaluar:**

- Comprendre el vocabulari d'un text expositiu amb l'ajuda del diccionari digital
- Comprendre el significat global d'un text expositiu
- Identificar les diferents parts d'un text expositiu i l'element que actua de separador

Planificació / Producció / Revisió



**Descripció de l'activitat:**

- 3a sessió:
  - Lectura, en gran grup, del text inicial del Tema 5 de l'apartat "Dimensió comunicativa – Llegir" del llibre *Llengua catalana i literatura de 2n ESO*. Editorial Santillana. Grup Promotor:
    - *Vuit mesos a Nicaragua* – Sònia Estradé Niubó, dins *Cavall Fort*, núm. 1004
  - Emplenar el qüestionari de comprensió de la lectura preparat per la professora, fent servir el diccionari en línia del dispositiu mòbil que cada alumne haurà portat

**Objectius i competències:**

- Objectius:
  - Comprendre i valorar les idees principals d'un text expositiu
- Competències:
  - Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social
  - Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural tot valorant la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors

**Estratègies:**

- Treball inicial en gran grup
- Treball cooperatiu en parelles

**Recursos digitals i altres:**

- *Vuit mesos a Nicaragua* – SÒNIA ESTRADÉ NIUBÓ, dins *Cavall Fort*, núm. 1004 A *Llengua catalana i literatura 2n ESO*. Editorial Santillana. Grup Promotor.
- Dispositiu mòbil amb connexió a Internet
- Qüestionari comprensió lectora

**Tasca 4a Sessió:** Reflexió al voltant d'allò après i dels materials de suport usats

**Què es vol avaluar:**

- Identificar les activitats/tasques apreses i el grau d'assoliment dels continguts
- Analitzar els avantatges/inconvenients de l'ús de diferents suports amb els que és possible trobar el significat dels mots
- Reconèixer les emocions que vivim segons treballem d'una manera o altra
- Saber participar en un debat seguint les normes marcades en gran grup: demanar paraula, integrar comentaris fets per altres, discrepar donant arguments...

Planificació / Producció / **Revisió**

**Descripció de l'activitat:**

- 4a sessió:
  - Omplir la rúbrica per a la reflexió sobre el treball realitzat
  - Reflexió escrita:
    - Avantatges/inconvenients de l'ús dels diferents materials de suport usats en la comprensió dels textos: diccionari en paper i diccionari en línia
    - Com ens hem sentit utilitzant aquests dos materials de suport.
    - Quan i per a què ens pot ser útil cada material de suport amb el que hem treballat
  - Compartim la reflexió pròpia amb el company.
  - Debat en gran grup

**Objectius i competències:**

- Objectius:
  - Comprendre i valorar els coneixements apresos
  - Identificar els nostres punts forts i els nostres punts febles referent al treball realitzat
  - Saber argumentar les raons de la nostra postura
  - Conèixer els avantatges i inconvenients del treball amb el diccionari en paper i en línia
- Competències:
  - Aconseguir la competència comunicativa oral, escrita i audiovisual en les llengües de l'escola per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiat-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials

**Estratègies:**

- Treball individual d'autoavaluació a través de rúbrica
- Treball individual de reflexió
- Treball per parelles al voltant de la reflexió
- Posada en comú de les reflexions i debat

**Recursos digitals i altres:**

- Rúbrica per a la reflexió sobre el treball realitzat
- Graella on anotar les pròpies reflexions
- Aula amb canó de projecció i pantalla

- **ANNEX 5: Text *Catxumbo* – SALVADOR COMELLES,**  
Dotze contes, dins *Llengua catalana i literatura 2n ESO*. Editorial Santillana. Grup Promotor  
[Retornar al punt 3.3.1.1.](#)

## 5

Ni blanc  
ni negre

Quin color es porta, aquesta temporada? És fantàstic anar vestit a l'última moda, estar sempre al dia i seguir les últimes tendències, però... si tothom va a la moda, tots anem iguals! Què fem, llavors? Doncs ens inventem una altra moda, diferent, més nova, per seguir fins que ja la segueix massa gent, i ens n'inventem una altra... i així successivament... o no?



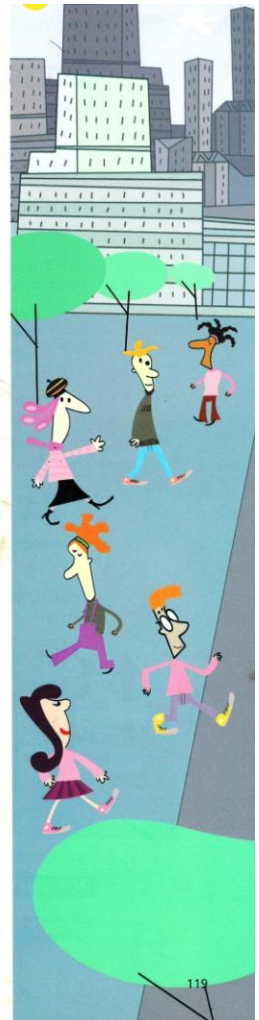
118

## Catxumbo

Has vist, Joan, quin jersei que porto? Xulo, eh? Catxumbo, sí. Me'l van regalar fa uns dies, pel meu aniversari... Gràcies, sí... La veritat és que feia uns dies que jo anava empipant els de casa: que si el catxumbo està tan de moda, que si he vist uns jerséis catxumbo preciosos en aquella botiga que han obert al carrer Nou... Home, t'has d'espavilar, no? És un detall, per part seva, que et facin un regal, els ho has d'agrair, i el mínim que pots fer és orientar-los, que almenys no hagin de perdre el temps trencant-s'hi el cap. D'aquesta manera t'assegures que facin un regal encertat que els deixarà la mar de contents. Sempre ho faig, jo, això. Doncs mira, potser perquè no els atabalés més em van regalar el jersei catxumbo que volia. Maco, eh? Sí, sí, és el color de moda, tu, el que ara es porta... No n'has vist gaires? És que és l'última novetat, i encara se'n veuen pocs. Mentrestant, jo no me'l trec per res. Pensa que d'aquí a quatre dies tothom, sí, sí, tothom en durà i llavors ja no tindrà tanta gràcia. Quan en porta tothom, vol dir que ja hi ha una altra novetat. S'ha d'estar al dia, nano. Molt èxit, tindrà, el catxumbo, ja ho veuràs tu mateix... Si cada any passa el mateix, home... L'any passat el que va fer furor va ser el rosa... Te'n recordes?... Sí, ja ho veig... Jo no sé com, tu, però el cert és que ens va agradar a tots amb bogeria. I és que encara que no estigués al cas d'aquestes coses, sempre hi ha un dia que te n'adones, perquè salta a la vista. Recordo que l'any passat, això del rosa, ho vaig descobrir baixant pel carrer de Sant Pere, quan vaig veure la quantitat de jerséis rosa que anaven amunt i avall com si s'haguessin escapat d'un mostrari. De tant en tant et passava una onada de color rosa pel costat. Quan anàvem a la granja, sempre ens hi fixàvem: de cada colla de nenes que arribava, tres o quatre entraven en escena fardant de rosa. Semblava una passa, allò. La veritat és que a mi, primer, no em va dir res. Vaig pensar que acabariem embafats, amb tantes nenes de color rosa. Però no hi havia res a fer. Al cap d'uns dies no eren només els jerséis. Les nenes, que es veïes, hi duïen les bufandes, les espadenyas, els pantalons... I al final tot: els rellotges, els bolis, les gomes, tot... Podies anar de color rosa de cap a peus... Sí, això que et deia, les nenes s'hi van apuntar de seguida, perquè elles ja hi havien anat una mica tota la vida, ja hi estaven acostumades. Però a nosaltres ens

## DIMENSÍO COMUNICATIVA • LLEGIR

va costar una mica. El primer noi de la meua classe que s'hi va apuntar va ser en Miquel... en Miquel Pérez, sí, que es va presentar un dia amb un jersei rosa. Va ser el senyal que va donar la sortida. La cursa havia començat. Al cap d'una setmana, mitja classe ja ens hi havíem afegit. Ja em diràs... De cop i volta ens va agradar a tots el color rosa. Volguéssis o no, t'agradava. Ja podies dissimular, ja... N'hi havia que feien veure que ells no... Però al final tots hi acabaven caient. Jo me'n vaig comprar un de maquíssim; si que el tinc a casa, encara, és clar, el que passa és que aquest any no me l'he posat. Va ser una cosa molt general, això del rosa, sí. De mica en mica ens el vam començar a trobar pertot arreu. L'Ajuntament va posar bancs nous a la Rambla... de color rosa. I ho veus? No tothom hi estava prou acostumat, encara, perquè molta gent en va dir de tots colors, d'aquells bancs. Imagina-t'ho. Aquells mesos tot en va anar ple. Recordo que a la classe del meu germà els feien llegir *Maria Rosa*, del Sagarra... això, del Guimerà. Ostres, tu. Estàvem tots ben al·lucinat. Ens agradava amb desmesura. Si continuem gaire temps així acabem veient-ho tot de color rosa: frisant per la salsa rosa, pels vins rosats, per les novel·les roses, per la pantera... T'ho imagines? Ara, el que et deia abans... Va ser massa. Aquella tia punk que feia primer de Batxillerat se'n va comprar una caçadora i se'n va pintar els cabells. I no sé per què, però tres o quatre nois anaven al darrere de la Rosa de la meua classe, quan fins llavors ningú no li havia fet gaire cas... I al cap d'un temps, ja ho vas veure, el rosa comença a aflluixar. Mira, potser sí, que n'havíem quedat una mica enfarfegats... No sé... Doncs vet aquí, aquest any el catxumbo, tu... Sí, sí, ja comences a trobar-lo pertot arreu. Si ara mateix, saps què acabo de veure? Una colònia de color catxumbo! Estava anunciada en una tanca de la Rambla... «Eau de Catxum». No, no sé quina olor deu fer... Però que guai, no? L'hauríem de provar... I vas veure, ahir, al diari, allò de les cases de la riera? Es veu que les volen pintar de catxumbo, tu, així amb tons diversos: catxumbo clar, catxumbo fosc. Què dius? No, si a mi tampoc no em mataba, abans, però és que ara el trobo un color preciós. És com allò de la tònica, tio, que primer t'hi has d'acostumar. I és un color molt pràctic: lliga amb tot... Però que no s'hi deu lligar gens, dius? No m'atabalis, Joan, i afanya't, perquè diu que a l'estiu es durà el color d'ala de mosca i... I el de caca d'oca? Jerséis de color de caca d'oca? Va, tu te'n fums. I sisplau, home, compra't una altra camisa, que amb aquest rosa vas més caducat que un iogurt. Joan, estàs caducat...

SALVADOR COMELLES, *Dotze contes*

119

➤ **ANNEX 6: Qüestionari de comprensió text *Catxumbo*** [Retornar al punt 3.3.1.1.](#)



**MATÈRIA:** Català  
**Professor/a:** .....  
**Curs:** 2n ESO      **Grup:** .....  
**Data:** ...../...../.....

**Alumne/a**..... **Puntuació:**.....

**COMPENSIÓ LECTORA: *Catxumbo***

1 – Digues si són veritat o fals les següents frases.  
 Recorda que cada dues preguntes incorrectes n'anul·len el valor d'una de correcte.

|          |   |
|----------|---|
| <b>F</b> | 1. El mot <b>granja</b> apareix a la lectura en sentit figurat. Tothom sap que una granja és un “Lloc destinat a l'explotació de l'aviram o del bestiar.”   |
| <b>F</b> | 2. La paraula <b>furor</b> té diferents accepcions en el diccionari. La que es correspon amb el sentit de la lectura és “Agitació violenta, especialment en la demència.”   |
| <b>V</b> | 3. La definició de <b>mostrari</b> és “Conjunt de mostres d'un fabricant, d'un comerciant, etc.” i una <b>mostra</b> és “Un tros, petita quantitat, d'una mercaderia, d'un material, etc., que es mostra per fer-ne conèixer la qualitat” |
| <b>V</b> | 4. El mot <b>catxumbo</b> és un adjectiu però també pot ser un nom que significa “Closca llenyosa i dura d'alguns fruits, de la qual es fan vasos, rosaris, etc.”   |
| <b>V</b> | 5. La paraula <b>fardar</b> no surt al diccionari.  |
| <b>F</b> | 6. La paraula <b>embafat</b> és un adverbi.   |
| <b>V</b> | 7. La paraula <b>enfarfegar</b> té el mateix significat que <b>embaldragar</b> .  |
| <b>F</b> | 8. La paraula <b>desmesura</b> que apareix al text significa “Manera moderada d'obrar”  |
| <b>F</b> | 9. L' <b>espartdenya</b> típica catalana és un “Calçat de sola de cuir i empenya feta amb vetes o roba gruixuda que generalment es corda amb un sivella”  |
| <b>V</b> | 10. El text diu que estava tant de moda el rosa que <b>frisaven</b> per la salsa rosa, els vins rosats, les novel·les rosa...<br>El mot <b>frisar</b> es podria substituir per <b>basquejar</b> .   |

- 2 – Quins problemes has tingut per contestar el què se't demanava?
- 3 – Quines preguntes t'han resultat fàcils de respondre? Per què?
- 4 – Com ho podries fer per encertar totes les respostes del qüestionari? Què et faria més fàcil l'encert?
- 5 – T'ha ajudat tenir el diccionari per contestar el qüestionar?

- **ANNEX 7: Text Vuit mesos a Nicaragua – SÒNIA ESTRADÉ NIUBÓ,**  
*Cavall Fort, núm. 1004, dins Llengua catalana i literatura 2n ESO.* Editorial Santillana.  
 Grup Promotor  
[Retornar al punt 3.3.1.1.](#)

## 8

Girem  
i girarem

Les persones podem viatjar a un altre país per molts motius diferents: per fer turisme, per treballar, per visitar un parent o un amic... En tots aquests viatges podem descobrir maneres de viure i costums diferents dels nostres. A més, molts països encara no tenen cobertes les necessitats bàsiques, per això és important que rebin ajut i col·laboració.

## Vuit mesos a Nicaragua

Sempre he tingut necessitat de conèixer altres maneres de viure, altres cultures. Això em va portar, fa uns anys, a viure vuit mesos a Nicaragua. No volia viatjar i prou, sinó també col·laborar en tot allò que fos possible.

En aquella època jo estudiava Ciències Ambientals a la Universitat de Girona. Alguns dels meus professors feien tasques de cooperació amb el comitè d'agermanament Salt-Quilali. Des del comitè, es va aconseguir elaborar un gran projecte per al desenvolupament de Quilali. Així, un grup de persones de la meua classe vam decidir fer-hi una estada per dur a terme diversos programes mediambientals.

## Una ruta difícil

Quilali és un poble envoltat de petites muntanyes al nord de Nicaragua, el país més pobre, en termes econòmics, de l'Amèrica Central. A l'octubre, allà és l'hivern. De fet, en aquella zona només hi ha dues estacions: una de molt plujosa, l'hivern, època de colors verds intensos; i una de molt seca, l'estiu, en què la calor es fa difícil de suportar, els colors del paisatge són vermellós i tot és sec.

Nosaltres hi vam arribar en època de pluges. Les carreteres, que a l'estiu són de terra, eren tot fang: l'aigua dels rius estava força crescuda. L'autobús que ens duïa de Managua, la capital, a Quilali havia de travessar alguns d'aquests rius i de vegades les rodes relliscaven pel fang.



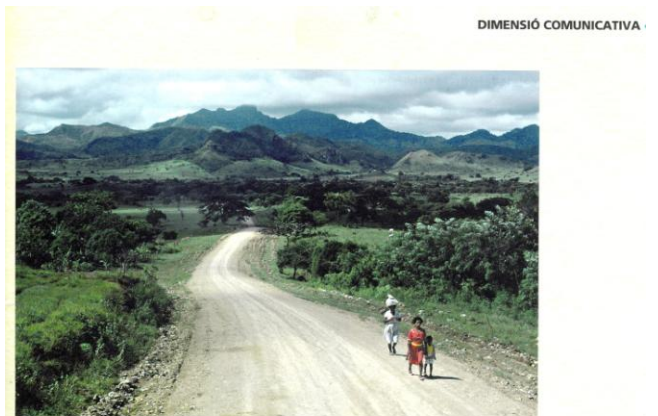
## El nostre camp base

Quan vam arribar al nostre destí, ens hi esperaven, amb els braços oberts, els membres del comitè d'agermanament. Don Jimmy, el president del comitè, ens va portar a conèixer Quilali i les seves comunitats, en les quals se centrava la part més important del nostre projecte.

Ens van deixar una casa per viure a la comunitat de San Bartolo. Feia temps que estava deshabitada, però la vam netejar, en vam treure els nius de vespes, escorpins i aranyes, i la vam pintar de molts colors. Els nens sempre corrien per allà per observar què fèiem i jugar una estona.

## La vida de cada dia

De mica en mica, vam anar descobrint com vivia aquella gent. A San Bartolo, el dia comença a les cinc del matí, quan les dones es posen a preparar el blat de moro per a les *tortillas* i a coure els *frijoles*. Aquests són els aliments bàsics de la seva alimentació: mengen *frijoles* i *tortillas* per esmorzar, per dinar i per sopar. Qui



DIMENSIO COMUNICATIVA

s'ho pot permetre, a l'hora de dinar també menja carn, arròs, ous, *cuajada* (una mena de formatge fresc). I així cada dia.

El lloc per rentar-se i per rentar la roba és el riu. Les dones hi baixen, acompanyades dels nens i les nenes, que les ajuden i aprofiten per banyar-se i jugar una estona. Nosaltres també hi anàvem, però no hi teníem gaire traça.

## Col·laborant en diferents projectes

Durant la nostra estada allà vam col·laborar en diversos projectes. Per exemple, vam treballar en cafetars. Hi ha muntanyes cobertes de plantacions de café; homes, dones i nens treballen tot el dia tallant i carregant els fruits vermells del café. És una feina realment dura. Aquest fruit vermell passa tot un procés de rentat i assecat fins que es transforma en el café que bevem. Els residus d'aquest procés contenen molta matèria orgànica, que va a parar als rius i en contamina l'aigua. Vam fer unes adoberes que permetien aprofitar les restes del café per produir adob; així es contaminava menys l'aigua i al mateix temps s'enriquia la terra.

Un altre projecte en què vam participar tenia l'objectiu de pal·liar una mica el greu pro-

blema de la desforestació, que obliga homes, dones i moltes vegades nens i nenes, a anar cada cop més lluny a buscar la llenya per cuinar. Amb l'ajut d'altres institucions vam aprendre a construir unes cuines que, utilitzades correctament, gastaven la meitat de llenya que les normals. Després vam ensenyar a fer aquestes noves cuines a la gent de les diferents comunitats de Quilali.

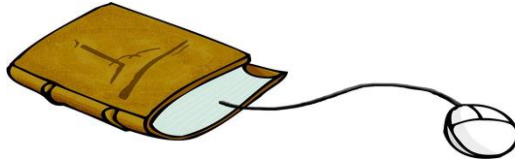
## Festes i amistats

Però no us penseu pas que tot va ser treballar! Durant aquells mesos a Nicaragua hi va haver moltes festes, sobretot per Nadal i per Setmana Santa. El Nadal va ser ben diferent per a nosaltres: sense anuncis publicitaris, sense grans superfícies comercials, sense compres... Vam fer molts amics i amigues, amb els quals vam intercanviar vivències de dos mons tan allunyats i al mateix temps tan lligats l'un a l'altre. Va ser una experiència molt enriquidora i no puc acabar aquest article sense donar les gràcies a tota la gent que ens va acollir a casa seva, que ens va ajudar, ens va ensenyar tantes coses i ens va donar la seva amistat.

SÒNIA ESTRADÉ NIUBÓ,  
*Cavall Fort, núm. 1004*

➤ **ANNEX 8: Qüestionari de comprensió text *Vuit mesos a Nicaragua***  
punt 3.3.1.1.

[Retornar al](#)



**MATÈRIA:** Català

**Professor/a:** .....

**Curs:** 2n ESO      **Grup:** .....

**Data:**...../...../.....

**Alumne/a**..... **Puntuació:**.....

**COMPENSIÓ LECTORA: *Vuit mesos a Nicaragua***

1 – Digueu si són veritat o fals les següents frases.

Recorda que cada dues preguntes incorrectes n’anul·len el valor d’una de correcta.

|          |   |
|----------|---|
| <b>F</b> | 1. La Sònia decideix fer una <b>estada</b> a Quilalí per conèixer altres maneres de viure, altres cultures.<br>El mot <b>estada</b> significa “Deliberació entre dues o més persones.”  |
| <b>F</b> | 2. Fer tasques de <b>cooperació</b> significa anar a ajudar a països pobres. La Sònia, per exemple, faria tasques de cooperació si ensenyés a llegir a un adult analfabet.  |
| <b>V</b> | 3. Un <b>comitè</b> és un grup de persones elegides o nomenades per una societat, un partit o un col·lectiu   |
| <b>V</b> | 4. La Sònia va entrar en contacte amb el comitè d’agermanament Salt-Quilalí. La paraula <b>agermanament</b> està usada en sentit figurat. Vol dir que els membres del comitè de Salt i els del comitè de Quilalí es tractaran i ajudaran com a germans. |
| <b>V</b> | 5. El mot <b>pal·liar</b> pot significar ”atenuar sense guarir”   |
| <b>F</b> | 6. La paraula <b>comunitat</b> que apareix en el text té un sentit religiós.  |
| <b>V</b> | 7. Els <b>escorpins</b> són aràcnids.   |
| <b>F</b> | 8. Els habitants de Sant Bartolo mengen <b>ous</b> per esmorzar, dinar i sopar.   |
| <b>F</b> | 9. Els <b>frijoles</b> són una verdura de color verd.   |
| <b>V</b> | 10. L’ <b>adob</b> és una substància que tant pot ser orgànica com mineral.   |

2 – Quins problemes has tingut per contestar el què se’t demanava?

3 – Quines preguntes t’han resultat fàcils de respondre? Per què?

4 – Com ho podries fer per encertar totes les respostes del qüestionari? Què et faria més fàcil l’encert?

5 – T’ha ajudat tenir el mòbil amb accés a Internet per contestar el qüestionari?

➤ **ANNEX 9: Rúbrica per a la reflexió sobre el treball realitzat**

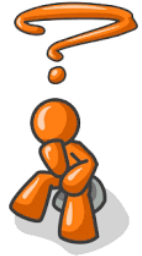
|   | Nivell 1  | Nivell 2   | Nivell 3  | Nivell 4   |
|---|---|--|---|--|
| <b>Fer memòria dels coneixements previs</b>               | No recordava gairebé cap informació sobre els diccionaris; gairebé totes han estat noves per a mi.                                    | No recordava gairebé cap informació sobre els diccionaris però quan els companys les han dit les he recordat o après                               | Recordava algunes informacions sobre els diccionaris i les altres les he recordat o après quan les han dit els companys                                   | Recordava totes les informacions sobre els diccionaris i he ajudat als companys a recordar-les o aprendre-les.       |
| <b>Buscar informació al diccionari</b>                    | Tinc dificultats a l'hora de buscar mots al diccionari de paper; dubto, per exemple, de l'alfabet.                                    | Tinc alguna dificultat a l'hora de buscar un mot al diccionari de paper; sé l'abecedari però m'equivoco buscant verbs conjugats, noms en plural... | No tinc gaires dificultats a l'hora de buscar mots al diccionari de paper. No sóc molt ràpid però sé com ho he de fer                                     | No tinc cap dificultat a l'hora de buscar un mot al diccionari de paper. Actuo amb seguretat i rapidesa.             |
| <b>Comprendre la informació que em dóna el diccionari</b> | Em costa entendre el significat dels mots que dóna el diccionari. Hauria de fer noves cerques per entendre paraules que hi apareixen. | Em costa entendre el significat dels mots que dóna el diccionari, però si busco les noves paraules que no entenc, acabo comprenent el significat.  | Normalment no tinc masses dificultats per entendre les definicions que apareixen al diccionari. Poques vegades he de fer més d'un pas per comprendre-les. | Sempre entenc les definicions dels mots que apareixen al diccionari.   |
| <b>Recercar informacions extra a part definició mot</b>   | Al diccionari només hi busco definicions de mots que desconec.  | Sé que el diccionari ens dóna altres informacions a part de les definicions però no l'utilitzo mai per això.                                       | Quan dubto de com escriure una paraula o quina és la seva categoria gramatical, per exemple, algun cop uso el diccionari.                                 | Quan dubto de com escriure una paraula o quina és la seva categoria gramatical, per exemple, consulto el diccionari. |

➤ **ANNEX 10: Qüestionari on anotar les pròpies reflexions**

[Retornar al punt 3.3.1.1.](#) [Retornar al punt 3.3.1.4.](#)



**COMPRESIÓ LECTORA AMB DICCIONARI  
O  
AMB MÒBIL AMB ACCÉS A INTERNET?**



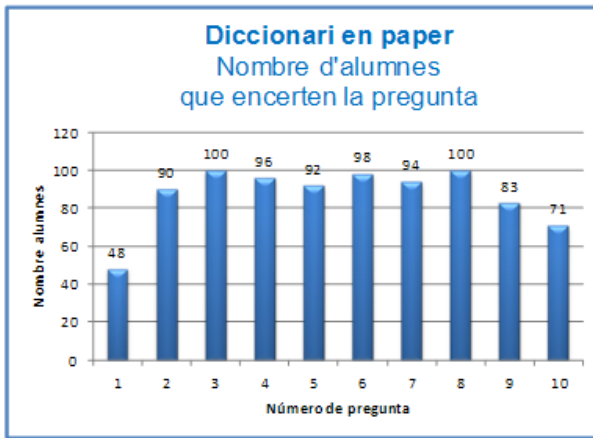
1. Avantatges/inconvenients de l'ús del diccionari:
2. Avantatges/inconvenients de l'ús del mòbil amb accés a Internet:
3. Com t'has sentit utilitzant aquests dos materials de suport.
4. Quan ens pot ser útil cada material de suport en la lectura de textos.
5. Per a què ens pot ser útil cada material de suport en la lectura de textos.
6. Vols fer algun altre comentari al voltant de les dues comprensions lectores fetes?



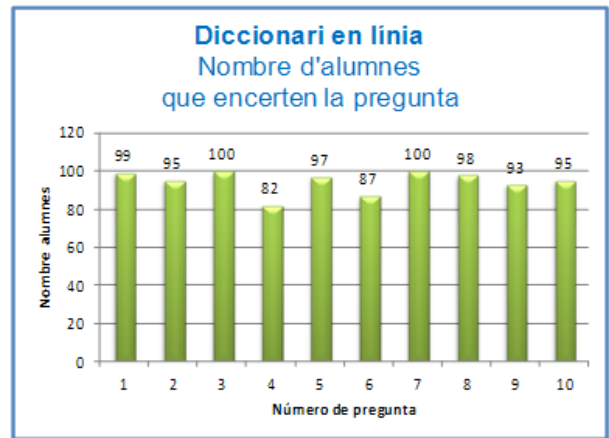
➤ **ANNEX 11: Anàlisi dels resultats “Comprensió lectora”**

[Retornar a Introducció](#) [Retornar a pt. 3.3.1.2](#) [Retorn a pt. 3.3.2.2.](#) [Retornar a Conclusions](#)

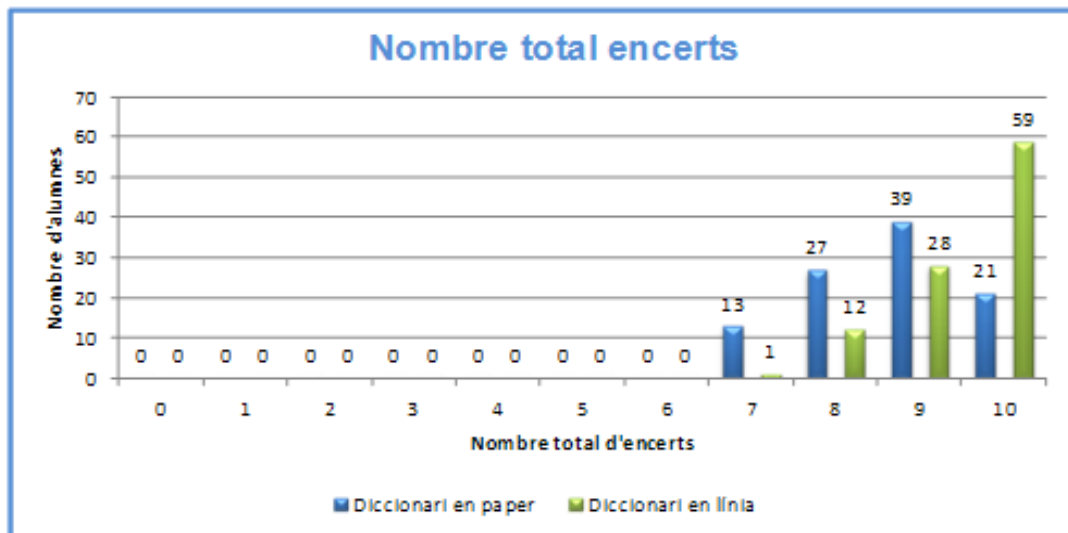
- Gràfics:



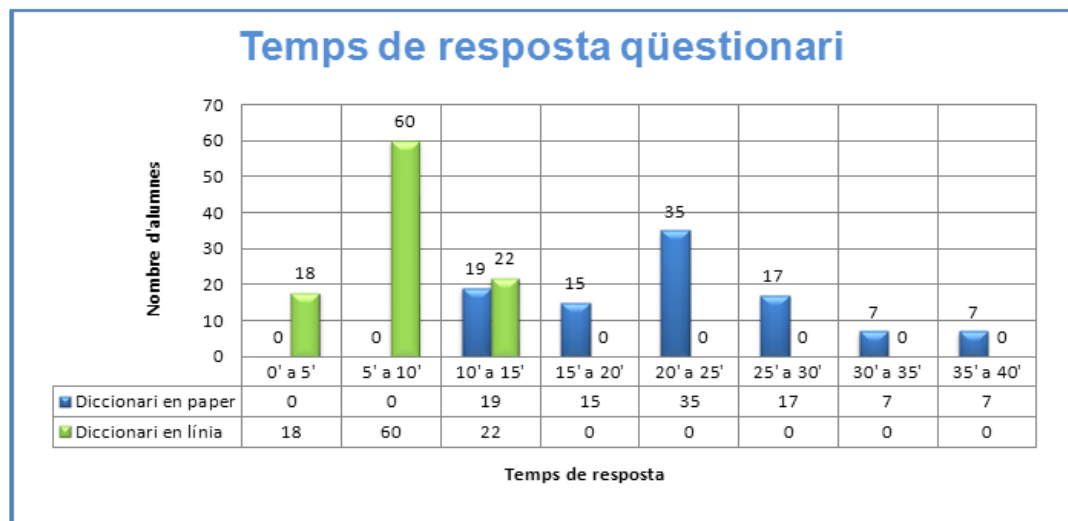
Gràfica 1



Gràfica 2



Gràfica 3



Gràfica 4

• Comentari gràfics:

Després d'observar els resultats recollits als gràfics, els comentaris dels alumnes al voltant del seu treball amb el diccionari en paper o a través del mòbil i de reflexionar sobre les pròpies observacions a l'aula, recollim les següents conclusions:

1. En aquesta unitat didàctica han participat els 100 alumnes de 2n d'ESO que conformen els grups de 2n A (32 alumnes), 2n B (33 alumnes) i 2n C (35 alumnes). Casualment, el dia que passem la prova, no falta cap alumne. La resta d'alumnes que conformen aquests 3 grups, no cursen l'assignatura de llengua catalana a l'aula; l'escola té organitzat per a ells, uns grups de treball específics que anomenem "Grups de Millora".

2. L'ús del diccionari en paper és més enfarfegós pels alumnes atès que han de fer un doble esforç: pensar a dur el diccionari a l'escola i carretejar-lo fins a l'aula.

Dels 100 alumnes que participaren en la dinàmica, **20 no van dur el diccionari** i van haver d'anar-lo a demanar a alumnes dels altres 2 grups de 2n d'ESO.

El dia que vam treballar amb **el mòbil, només 6 alumnes no el van dur**; les raons que aportaren foren les següents: 2 no tenen mòbil, 2 portaven una nota dels pares dient que el tenien trencat, 1 se l'havia deixat i 1 portava una nota dels pares demanant disculpes pels inconvenients que podia causar el fet de mantenir el càstig de no deixar el mòbil a la filla durant 15 dies.

3. Els alumnes van portar a l'aula fins a **10 diccionaris diferents**: 1. DIDAC, 2. DIEC, 3. Nou diccionari del Grup Promotor Santillana, 4. Alberti, 5. Diccionari de l'Enciclopèdia Catalana, 6. Diccionari bàsic Cruïlla, 7. Diccionari bàsic de llengua catalana de l'Enciclopèdia, 8. VOX català, 9. Diccionari Barcanova de la llengua catalana i 10. Diccionari Pompeu Fabra.

Aquest fet provocà controvèrsies al llarg del treball; per exemple, només al DIEC apareixia el doble significat del mot "catxumbo", significat pel qual es demanava en el test de comprensió. Aquest fet provocà dubtes al llarg de la resta de preguntes i és per això que, quan al seu diccionari no els apareixia, per exemple, el mot *fardar* volien comprovar si al DIEC tampoc hi apareixia, prescindint de fer la reflexió que es pretenia: els mots de llenguatge col·loquial no apareixen al diccionari.

4. El **100%** d'alumnes **prefereixen treballar amb el mòbil** i no pas amb el diccionari en paper.

5. Analitzant el **gràfic 1: "Diccionari paper. Nombre d'encerts per preguntes"**, ens adonem que:

a) La pregunta número 1 dóna uns resultats molt baixos respecte a la resta: "El mot granja apareix a la lectura en sentit figurat. Tothom sap que una granja és 'Lloc destinat a l'explotació d'aviram o del bestiar'".

Malgrat que en el diccionari apareguessin dues accepcions del mot, molts van creure que, donat que la definició que coneixien és la que marcava el qüestionari, malgrat que l'altre ("Lleteria en què se serveixen esmorzars i berenars.") també hi aparegués, la van considerar sentit figurat.

b) Un 29% d'alumnes erren la pregunta número 10.

Molts quedaven bloquejats i es queixaven pel fet de no disposar de diccionari de sinònims per comprovar si "frisar" i "basquejar" tenien significats equivalents.

Juntament amb aquest fet, ens trobem amb dos grups d'alumnes que mostren dificultats per almenys dues raons diferents: 1. Contestar la qüestió 10 requereix descobrir que cal realitzar dues operacions: buscar els dos mots i acarar-ne els significats, i 2. Aquells que s'adonen que no és imprescindible disposar de

diccionari de sinònims, presenten dificultats a l'hora d'interpretar els dos significats trobats explicats amb mots diferents.

Possiblement aquests tres problemes citats són els que han ocasionat un encert baix.

6. Analitzant el **gràfic 2: "Diccionari en línia. Nombre d'encerts per preguntes"**, ens adonem que:

a) En la pregunta 4, a un 18% dels alumnes els va costar interpretar el significat del mot *agermanament* que apareix al diccionari i acarrar-lo amb la idea exposada a la qüestió: "Els membres del comitè Salt i els de Quilalí es tractaran com a germans".

Molts alumnes, al trobar que la definició els remetia al terme *Agermanar* no devien optar per fer la nova cerca de la paraula que els hauria dut a respondre amb encert el que se'ls demanava. Van creure que ja comprenien el terme *agermanar* i no van saber contestar òptimament.

b) En la pregunta 6, un 13% d'alumnes van entendre el significat del diccionari al voltant del concepte *comunitat*. El fet, però, que la comunitat que apareix al text rebés el nom de *Sant Bartolo* possiblement els va fer pensar que es tractava d'una comunitat religiosa com ho poden ser els escolapis, els maristes, els jesuïtes... i no es van adonar que es tractava d'un simple nom que, casualment, coincidia amb el d'un Sant.

c) El nombre d'encerts en la resta de qüestions és força alt i amb diferències poc significatives.

7. Analitzant el **gràfic 3: "Nombre total d'encerts"** podem observar que els resultats són superiors quan els alumnes utilitzen el diccionari en línia.

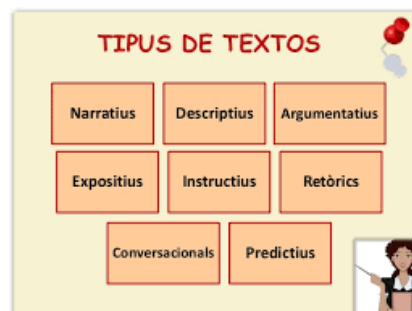
Malgrat que utilitzant els dos tipus de diccionari que s'analitzen (en paper i en línia) tots els alumnes tenen un nivell d'encert superior al de 7 qüestions, quan usen el diccionari a través del mòbil, l'encert de totes les preguntes del qüestionari, passa d'un 21% quan s'usa el diccionari en paper a un 59% quan es permet la utilització del diccionari en línia.

8. Analitzant el **gràfic 4: "Temps de resposta del qüestionari"** podem comprovar que és en aquest aspecte on es donen els canvis més significatius. Un 60% d'alumnes contesten el qüestionari en un temps que oscil·la entre els 5 i els 10 minuts quan usen el mòbil mentre que fent servir diccionari en paper un 52% d'alumnes inverteixen un temps que duplica i fins i tot, en forces casos, arriba a triplicar el temps amb l'altre model de treball.

➤ **ANNEX 12: Unitat didàctica “Tipologia textual – Text instructiu / Text predictiu”**

[Retorn a Introducció](#)   [Retorn al punt 3.3.2.1.](#)

## Una proposta didàctica per treballar LA TIPOLOGIA TEXTUAL



### EL TEXT INSTRUCTIU I EL TEXT PREDICTIU

Nivell d'aprenentatge: 2n d'ESO

#### Descripció de la seqüència:

##### ➤ 2n ESO:

La seqüència didàctica que em dispo a dur a terme es desenvoluparà en 2 sessions. S'iniciarà el treball amb la lectura de la informació que proporciona el llibre de text *Llengua catalana i literatura. 2n ESO de l'Editorial Santillana*. Aquesta informació es complementarà amb informacions que els alumnes buscaran a Internet; aquesta cerca la faran a través dels seus dispositius mòbils. Junts confeccionarem una presentació que reculli els elements clau de cadascun dels dos tipus de textos treballats.

Amb la presentació de les característiques del text que es vol treballar, projectades a través del canó de projecció de l'aula, es demanarà als alumnes que busquin exemples de diferents tipus de text.

A continuació s'oferirà als alumnes la possibilitat de realitzar una activitat voluntària: gravar un text instructiu amb el mòbil i/o un text predictiu. La gravació ha de fer esment i ressaltar les característiques pròpies d'aquest tipus de text. Per realitzar aquesta activitat voluntària, els alumnes disposaran de 15 dies.

La professora penjarà les gravacions al Sites al que tindran accés tots els alumnes de 2n, els quals estaran convidats a visionar les presentacions i a votar la que considerin més adient.

La segona sessió servirà perquè cada alumne pugui visionar, votar les diferents gravacions i fer la valoració dels treballs presentats. En aquesta mateixa sessió s'avaluarà als alumnes sobre els continguts apresos a través d'un qüestionari de doble opció que l'alumne realitzarà a nivell individual.

#### Objectius i competències:

De 6 competències marcades pel currículum actual, les que es treballen de forma més específica en l'activitat que proposo són les 4 següents:

- Competències transversals:
  - Competències comunicatives:
    1. Competència comunicativa, lingüística i audiovisual
      - Competències metodològiques:
        2. Tractament de la informació i competència digital
        3. Competència d'aprendre a aprendre
      - Competències personals:
        4. Competència d'autonomia i iniciativa personal

Dels 15 objectius generals marcats al currículum, els que fan referència més directament a les

activitats marcades són els 4 següents:

1. Desenvolupar i consolidar hàbits d'esforç, d'estudi, de treball individual i cooperatiu i de disciplina com a base indispensable per a un aprenentatge eficaç i per aconseguir un desenvolupament personal equilibrat
2. Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats
3. Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, textos i missatges complexos en llengua catalana, en llengua castellana i, si escau, en aranès i consolidar hàbits de lectura i comunicació empàtica. Iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura
4. Desenvolupar habilitats bàsiques en l'ús de fonts d'informació diverses, especialment en el camp de les tecnologies, per saber seleccionar, organitzar i interpretar la informació amb sentit crític

Pel què respecte a les activitats que proposo, les capacitats, els objectius específics de les matèries de llengua que més directament es busca desenvolupar són les 3 següents:

2. Aconseguir la competència comunicativa oral, escrita i audiovisual en les llengües de l'escola per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiat-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials
3. Aconseguir la competència en la llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la seva participació en les creacions culturals
4. Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social
5. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural tot valorant la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors

#### **Metodologia i gestió d'aula:**

Es combinarà el treball en gran grup, el treball individual i el treball cooperatiu en parelles.

#### **Context:**

L'activitat proposada s'inscriu dins del bloc "Dimensió comunicativa: Llengua i comunicació". Amb aquesta activitat es busca fer un pas més en el coneixement de diferents tipus de text, en aquest cas, es busca descobrir les característiques del text instructiu i del text predictiu usant el mòbil, tipologies aquestes que, el departament de llengua catalana de l'escola, s'ha compromès a treballar a 2n d'ESO. Els textos argumentatius i els expositius els treballaran a llengua castellana i a català en farem esment i els treballarem a nivell pràctic.

Al llarg de 2n d'ESO els alumnes estudien i escriuen textos de les següents tipologies: expositiu, argumentatiu, instructiu i predictiu. Alhora se'ls demana que recordin les característiques i escriguin textos de les tipologies treballades a 1r d'ESO: narració, conversa i descripció.

Els alumnes dels grups on em dispo a dur a terme aquesta seqüència, estan avesats a treballar aspectes sobre els diferents tipus de text amb el suport del material proporcionat pel llibre de text i explicat per la professora en classe magistral. El treball amb el mòbil pot ser engrescador, facilitar l'aprenentatge i fer-lo perdurar en el temps. Tal com deia Benjamin Franklin: "Digues i ho oblidó, ensenya'm i ho recordo, involucra'm i ho aprenc."

**Tasca 1a Sessió:** Les característiques del text instructiu i del text predictiu.

**Què es vol avaluar:**

- Identificar les característiques que permeten qualificar un text instructiu
- Identificar les característiques que permeten qualificar un text predictiu

Planificació / Producció / Revisió

**Descripció de l'activitat:**

- **1a sessió:**
  - Iniciarem la classe fent una lectura en veu alta i en gran grup dels apartats "Dimensió comunicativa: Llengua i comunicació – La instrucció" (pàg. 172) i "Dimensió comunicativa: Llengua i comunicació – La predicció" (pàg. 196) del llibre de text *Llengua catalana i literatura. 2n ESO*. Editorial Santillana. Grup Promotor
  - Posteriorment es convidarà als alumnes a fer, de forma individual, una cerca per internet de les característiques d'aquests dos tipus de text. Se'ls demanarà que les anotin al seu dossier de treball.
  - Es demanarà, també, que, per parelles, pensin en exemples d'aquest dos tipus de text i que, de nou, els anotin al seu dossier de treball.
  - A continuació, en gran grup i amb l'ajuda de l'ordinador d'aula i del canó de projecció, s'elaborarà una plantilla que reculli les descobertes fetes a la xarxa i en el llibre de text.
  - Finalitzarà la sessió amb la proposta d'un treball voluntari: la gravació d'un exemple de text oral instructiu i/o predictiu.

**Objectius i competències:**

- Objectius:
  - Identificar textos instructius i les seves característiques
  - Produir textos instructius breus
  - Comprendre i valorar les idees principals d'un text expositiu
  - Identificar textos predictius i les seves característiques
  - Produir textos predictius breus
- Objectiu transversal:
  - Utilitzar amb desimboltura les tecnologies de la informació i la comunicació
- Competències:
  - Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social

**Continguts:**

- Dimensió comunicativa:
  - El text instructiu: noció i característiques
  - El text predictiu: noció i característiques

**Estratègies:**

- Lectura en veu alta

- Cerca individual a Internet
- Debat en grup classe
- Treball en grups de 3-4 alumnes: gravació exemple text instructiu i/o predictiu

**Recursos digitals i altres:**

- *Llengua catalana i literatura 2n ESO*. Editorial Santillana. Grup Promotor
- Dispositius mòbils amb connexió a Internet
- Aula amb canó de projecció i pantalla
- Graella resum característiques textos instructius i predictius

**Tasca 2a Sessió:** Identificació característiques dels textos instructius i predictius

**Què es vol avaluar:**

- Elaborar un text predictiu breu
- Elaborar un text instructiu breu
- Identificar les característiques que permeten qualificar un text instructiu
- Identificar les característiques que permeten qualificar un text predictiu
- Identificar la intenció, les característiques i els trets gramaticals que identifiquen els diferents tipus de text treballats a 1r i 2n tant a llengua catalana com castellana

Planificació / Producció / Revisió / Síntesi

**Descripció de l'activitat:**

- 2a sessió:
  - Començarem la classe exposant el resultat del concurs de gravacions i llegirem els arguments que cada un ha aportat per declarar guanyador un determinat vídeo.
  - Posteriorment passarem a visionar, en gran grup, les gravacions guanyadores per a cada tipus de text.  
Entre la primera part de la gravació (gravació del text oral pròpiament dit) i la segona part (demostració de les característiques pròpies del tipus de text sobre la gravació anterior), es deixarà una estona per tal que els alumnes anotin al seu dossier de treball les característiques textuais i gramaticals que han descobert en el text gravat.
  - A continuació, es passarà als alumnes, un test de resposta de doble opció que avaluï els continguts apresos a nivell individual.
  - S'acabarà la sessió amb una activitat de síntesi que es reprendrà a la sessió posterior. Donat que amb l'estudi del text instructiu i predictiu es tanca la presentació de la tipologia textual, es proposa l'activitat següent:
    - Completar, en petit grup 2-3 alumnes, una graella que recopili informació sobre la intenció, característiques i trets gramaticals de tots els tipus de text estudiats entre 1r i 2n, en llengua catalana i castellana.

**Objectius i competències:**

- Objectius:
  - Identificar textos instructius i les seves característiques
  - Produir textos instructius breus
  - Comprendre i valorar les idees principals d'un text expositiu
  - Identificar textos predictius i les seves característiques

- Produir textos predictius breus
- Objectiu transversal:
  - Utilitzar amb desimboltura les tecnologies de la informació i la comunicació
- Competències:
  - Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social

**Estratègies:**

- Treball en gran grup
- Treball individual
- Treball cooperatiu en grups de 2-3 alumnes

**Recursos digitals i altres:**

- Aula amb canó de projecció i pantalla
- Dispositius mòbils amb connexió a Internet
- Qüestionari sobre tipologia textual
- Graella per a l'activitat de síntesi



➤ **ANNEX 13: Graella resum text instructiu i text predictiu** [Retorn al punt 3.3.2.1](#)

**TEXT INSTRUCTIU:**

➤ **Definició:**

Tipus de text que té com a intenció donar instruccions, consells o ordres perquè el receptor faci alguna cosa.

➤ **Exemples:**

- Orals:

- Indicacions per tal que algú arribi a una adreça determinada
- Instruccions d'un entrenador al seu equip
- ...

- Escrits:

- Full d'instruccions d'un joc
- Manual d'ús d'electrodomèstics o d'eines
- Lleis i reglaments que regulen la vida pública
- ...

➤ **Característiques:**

- Són textos **precisos** que presenten la informació amb un **ordre** normalment temporal.
- Sovint contenen **informacions prèvies**: en una recepta de cuina, per exemple, la llista d'ingredients necessaris.
- En els textos es freqüent la utilització de **recursos visuals** (il·lustracions, gràfics...)
- Característiques gramaticals:
  - Ús de l'**imperatiu** (inseriu, talleu, omple...)
  - **Perífrasis d'obligació** (heu d'assegurar-vos, has de batre....)
  - **Formes impersonals**, sovint en present d'indicatiu (es remena...)
  - Les **oracions** solen ser **curtes**.



### TEXT PREDICTIU:

➤ Definició:

Tipus de text que té com a intenció fer previsions sobre aspectes relacionats amb el futur.

➤ Exemples:

- Previsions del temps
- Horòscop
- Prediccions econòmiques
- Enquestes electorals
- ...



➤ Característiques:

- **Es combinen sovint amb altres tipus de textos.** Per exemple: la informació meteorològica comença parlant del temps que ha fet (text expositiu)
- Conté moltes **construccions impersonals en present d'indicatiu** (es preveu que, tot sembla indicar...)
- En alguns casos conté **expressions que indiquen possibilitat, probabilitat o hipòtesis i condicions** (potser, probablement, segurament, si es donen les condicions adients...)
- Els temps verbals que més fa servir són el **futur** i quan es vol insistir en el fet que es tracta d'una previsió que no necessàriament s'ha d'acomplir, el **condicional**. (hi haurà ruixats, podries tenir un ensurt en els estudis)

➤ **ANNEX 14: Qüestionari sobre tipologia textual: text instructiu i text predictiu**



**MATÈRIA:** Català

**Professor/a:** .....

**Curs:** 2n ESO      **Grup:** .....

**Data:**...../...../.....

**Alumne/a**..... **Puntuació:**.....


**TIPOLOGIA TEXTUAL: Text instructiu / Text predictiu**

1 – Digues si són veritat o fals les següents frases.

Recorda que cada dues preguntes incorrectes n'anul·len el valor d'una de correcta.

|          |  |
|----------|--|
| <b>F</b> | 1. Els <b>textos instructius</b> només poden ser escrits.  |
| <b>F</b> | 2. Els temps verbals que més abunden en els textos instructius són el futur i el condicional.  |
| <b>V</b> | 3. En els textos instructius és molt freqüent la utilització de recursos gràfics (gràfics, il·lustracions...)  |
| <b>V</b> | 4. L'ordre és un element molt important en els textos instructius.   |
| <b>V</b> | 5. Una de les característiques gramaticals del text instructiu és que fa servir perífrasis d'obligació.  |
| <b>F</b> | 6. El <b>text predictiu</b> intenta convèncer o persuadir defensant una tesi o posició.  |
| <b>V</b> | 7. Un exemple de text predictiu el trobem en els diaris quan recullen estudis sobre intenció de vot.   |
| <b>F</b> | 8. L'estructura típica d'un text predictiu és: plantejament d'un problema, desenvolupament i solució; o també: definició del tema o concepte i descripció. |
| <b>F</b> | 9. Els textos predictius escrits no són tan importants com els orals.  |
| <b>V</b> | 10. Els textos predictius es combinen sovint amb altres tipus de textos, per exemple, textos expositius.   |

➤ **ANNEX 15: Graella per a l'activitat de síntesi**

|  | <b>Intenció</b> | <b>Característiques</b> | <b>Trets gramaticals</b> |
|---|-----------------|-------------------------|--------------------------|
| <b>Conversacional</b>   |                 |                         |                          |
| <b>Narratiu</b>   |                 |                         |                          |
| <b>Descriptiu</b>   |                 |                         |                          |
| <b>Expositiu</b>  |                 |                         |                          |
| <b>Argumentatiu</b>   |                 |                         |                          |
| <b>Instructiu</b>   |                 |                         |                          |
| <b>Predictiu</b>  |                 |                         |                          |

➤ **ANNEX 16: Anàlisi dels resultats de "Tipologia textual"**

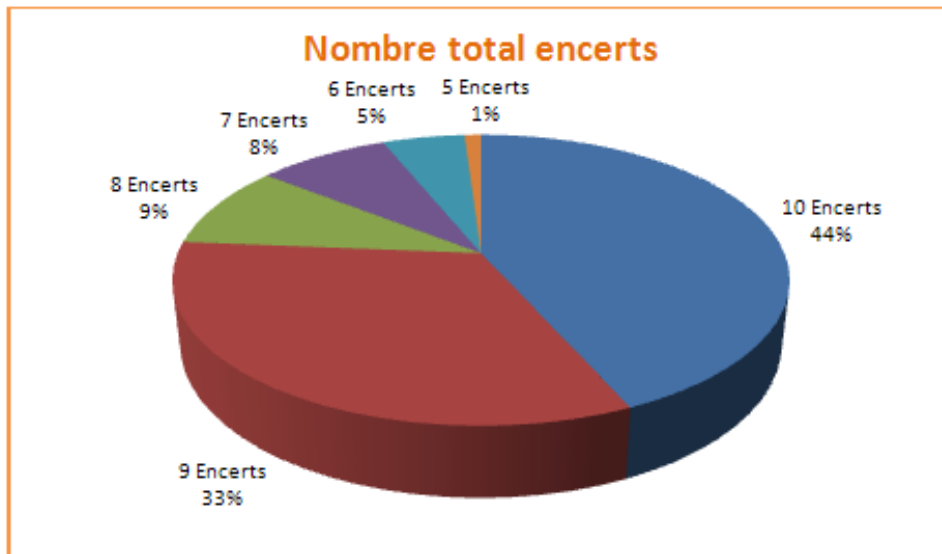
[Retorn a Introducció](#)

[Retorn a Conclusions](#)

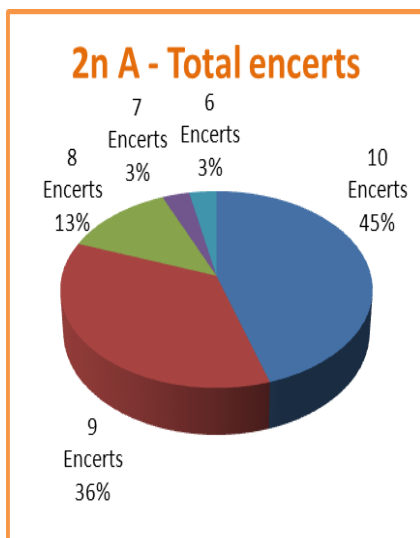
[Retorn a 3.3.2.2](#)

[Retorn a 3.3.2.3](#)

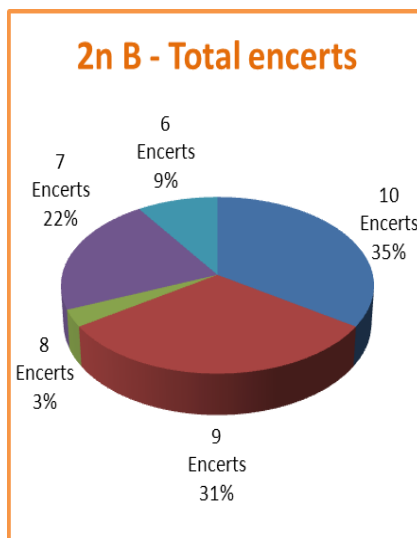
- **Gràfics:**



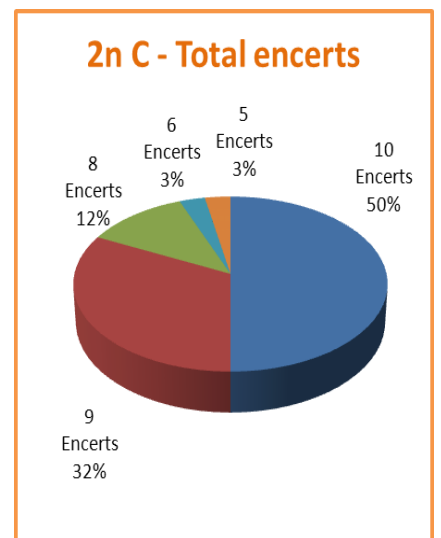
Gràfica 5



Gràfica 6



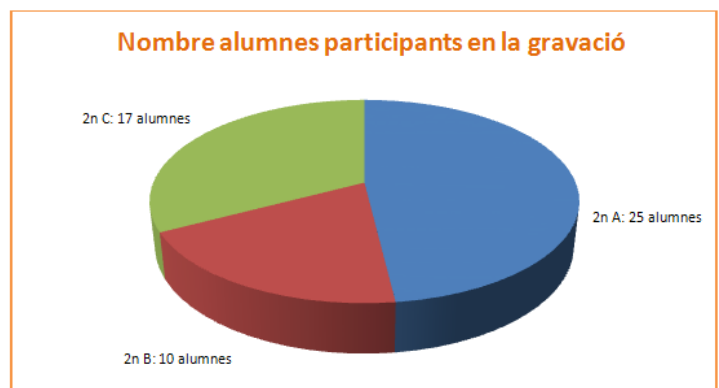
Gràfica 7



Gràfica



Gràfica 9



Gràfica 10

- Comentari gràfics:

Després d'observar els resultats recollits al gràfic 1, hem optat per analitzar separatament les dades dels tres grups de 2n d'ESO exposant també el nombre total de vídeos presentats i alumnes participants en les gravacions d'aquests, atès que aquests resultats difereixen força, sobretot pel que fa referència al grup C.

L'observació d'aquests resultats ens porta a extreure les següents conclusions:

1. En aquesta experiència han participat 97 alumnes de 2n d'ESO: 2n A (31 alumnes), 2n B (32 alumnes) i 2n C (34 alumnes).

El nombre d'alumnes difereix dels que han seguit l'anterior unitat didàctica. A 2n A hi ha una alumne malalta, a 2n B una alumne ha hagut d'anar al metge i a 2n C un alumne ha passat al "Grup de Millora" donades les seves dificultats acadèmiques i per tant ja no cursa l'assignatura de llengua catalana dins del seu grup classe.

2. Analitzant la **gràfic 5: "Nombre total d'encerts"** podem observar que:

a) Un 77% d'alumnes encerten entre 9 i 10 preguntes al voltant dels dos textos treballats. El nombre restant d'alumnes obtenen, tal com es pot observar al gràfic 5, una puntuació que va d'entre els 6 als 8 encerts (22 alumnes) i 1 alumne només encerta 5 preguntes.

Si ve el resultat és força elevat, les nostres expectatives respecte al treball realitzat eren més altes. Comparant, per exemple, el nombre d'encerts de 9 i 10 en l'apartat de comprensió lectora realitzada amb l'ajut del diccionari consultat en línia, aquests encerts arribaven al 87% d'alumnes i, per tant, només 13 alumnes van obtenir una puntuació de 7 o 8 encerts.

Acarant els resultats d'aquestes dues proves, descobrim que de 13 alumnes amb resultats iguals o inferiors a 8, hem passat a 23 alumnes al contestar el test de tipologia textual.

b) Les dues proves de les que comparo resultats (comprensió lectora amb mòbil i tipologia textual) són dues proves de possible difícil comparació donat que avaluen aspectes diferents no equiparables. A aquesta comparació també se li podria retreure el fet de no realitzar-la amb la comprensió lectora feta amb el diccionari en paper, on els resultats són més baixos. Tot i això, penso que cal esbrinar el per què d'uns resultats que esperàvem superiors; és per aquesta raó que optem per fer un estudi per classes, aspecte aquest recollit en els gràfics 6,7 i 8.

3. Analitzant els **gràfics 6, 7 i 8: "2n A – Total d'encerts / 2n B – Total d'encerts / 2n C – Total d'encerts"** observem el següent:

A 2n A, el número d'alumnes que tenen entre 9 i 10 encerts és del 81%. A 2n B, del 66% i a 2n C, del 82%.

Els resultats més positius, doncs, es concentren en dos grups: 2n A i 2n C.

Com a previ a la continuació de l'anàlisi caldria comentar que els 3 grups de 2n d'ESO són força equilibrats a nivell acadèmic i aquesta diferència no tindria perquè donar-se. És per aquesta raó que continuem investigant per quina possible raó el grup de 2n B ha obtingut aquests "mals" resultats respecte als seus companys. Creiem que la dinàmica seguida als tres grups hi pot tenir molt a veure i és per aquesta intuïció que ens decidim a analitzar aquesta dinàmica més a fons i plasmar-la en els gràfics 9 i 10.

4. Analitzant els **gràfics 9 i 10: "Nombre total vídeos voluntaris presentats / Nombre alumnes participants en gravació"** ens adonem que:

a) Els 2 grups amb millors resultats al control, han presentat un nombre de vídeos superior al del grup B, que obté resultats inferiors. (aprofitem per recordar aquí que

la presentació d'un vídeo exemplificant el treball a l'aula sobre les característiques del text instructiu i predictiu, era un treball que es va optar oferir-lo com a voluntari per tal de seguir la dinàmica del curs que es tenia marcada des dels inicis d'aquest).

b) El nombre d'alumnes participants en la gravació d'aquests vídeos és, també, superior.

c) Pensem que una possible i important raó de la diferència dels resultats pot ser la marcada en els apartats a) i b) anteriors.

Els grups de 2n A i 2n C d'ESO s'han animat a elaborar textos orals seguint les característiques dels dos tipus de text treballats a nivell teòric a l'aula (a 2n A hi ha participat, per exemple 25 alumnes dels 32 que té el grup) i l'esforç en l'elaboració d'un guió d'aquest text, que després han representat i gravat, seguint les característiques de la diapositiva-resum que entre tots vam elaborar, possiblement pot haver provocat una fixació dels continguts demanats en el control que estem analitzant.

d) Lligat al punt anterior, també cal dir que, malgrat els alumnes van poder visionar tots els vídeos de la seva pròpia classe o de les altres ja que els tenien penjats al Sites soilletra al que tenien accés i els hi vaig convidar, l'anàlisi a l'aula de cada vídeo i la reflexió que fèiem a nivell individual, primer i després, en gran grup sobre les característiques pròpies del text i observades a cada gravació, va ajudar, en gran manera, a anar fixant el que havíem treballat a nivell teòric.

Si bé pensem que, analitzar com ho vam fer, tres vídeos a 2n B ja és un nombre adient per fixar continguts i l'anàlisi en diverses sessions dels 6 vídeos de 2n C i dels 9 de 2n A es va fer un xic pesada, arribem a la conclusió que potser aquesta repetició és la que ha possibilitat resultats superiors.